

Advokaten

| ADVOKATBLADET | NR. 5 2017 | 3. URGANG |

A group of five people, four women and one man, are standing on a wooden rooftop deck. They are all smiling and looking towards the camera. The woman on the far left is wearing a dark jacket and a patterned skirt. The woman next to her is wearing a light-colored blazer and a dark skirt. The woman in the center is wearing a dark blue coat and a dark skirt. The woman on the far right is wearing a black dress. The man on the far right is wearing a dark blue suit. They are standing in front of a white metal railing. In the background, there are modern buildings and trees.

De jakter på årets
TALENTPRIS

Samme boka. Nå digital.
Bli kunde. Få gratis tilgang ut august.

Abonnementet varer i 12 måneder. Kontakt oss på tlf.: 453 96 238 eller e-post: kommentarutgaver@universitetsforlaget.no for tilbud.

Kommentarutgaver.no inneholder over 100 juridiske titler.

Innhold

Nyheter

- 4 Forsvarere er ofte for slappe, ifølge studie
- 6 – Legg ned forlikrådene!
- 8 Knaller til mot dyre advokat-priser
- 10 – Vi må slutte å snakke med klienter i telefonen
- 12 Hemmelig søkeliste til forsvarer-verv
- 13 Månedens bilde
- 14 De kjemper om årets talentpris

Kommentar

- 18 Homo juridicum
- 24 Raser mot flytting av rettssaker til Trondheim

Advokatenes fagdager

- 30 Slik løfter du foredraget ditt
- 50 – Barnevernet tar bagatellmessige ting veldig alvorlig

Profilen

- 26 Return to sender

Tema

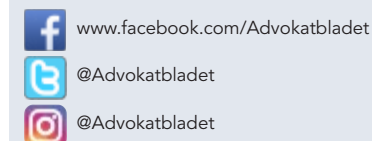
- 20 Når bevisene hentes fra Facebook
- 21 – Tynt bevismateriale
- 22 Facebook-skryt ble felle
- 23 La ut kristne tekster – fikk bli i Norge

Fast stoff

- 39 Bøker og lesestoff
- 41 JUS
- 42 Rett fra Kirkenes
- 45 Lederens kommentar
- 46 Debatt
- 52 Jussbuss
- 53 Advokatansvar
- 54 Månedens advokat
- 56 Folk & Forum
- 64 Advokater i nyhetene
- 66 Sosiale medier

Gule sider:

Midt i bladet (riv ut) eller les som eblad med aktive lenker til dommene på www.advokatbladet.no
 Forsidefoto: GEIR EGIL SKOG
 Redaksjonen avsluttet 22. mai
www.advokatbladet.no

Det haster å få et bedre disiplinærsystem

DISIPLINÆRSYSTEMET ER overmodent for forenklinger, forbedringer og for større transparens, noe Advokatforeningen minner politikere og andre interesserte om så ofte de kan. Det var tema for fjorårets årstale, og for møtet foreningens ledelse hadde med justisminister Per-Willy Amundsen nylig.

ADVOKATBLADET ER KJENT med at foreningen av og til får henvendelser fra fortvilte klienter som ønsker at det skal gripes inn overfor advokater de mener bryter reglene. Men foreningen har ikke makt til å frata advokater bevillingen, eller suspendere den. Den makten sitter hos Advokatbevillingsnemnden, som har Tilsynsrådet som sekretariat.

DAGENS DISIPLINÆRSYSTEM er så komplisert at bare et titalls mennesker i Norge vet hvordan det fungerer, sies det.

MEN DERSOM FORSLAGET til ny ordning som foreslås i ny advokatlov går gjennom, kan det bli betydelige enklere: Da skal Advokatsamfunnet, som alle advokater plikter å være medlem av, både veilede og føre tilsyn med alle advokater.

ALTSÅ FORVENTES DET at flinke og rutinerne advokater vil innkalle advokater som klusser med etikken til kollegiale samtaler for å hjelpe disse til å overholde reglene, og sørge for bedre praksis. Advokatsamfunnet forutsettes også å drive med mer aktivt og oppsøkende

tilsyn enn Tilsynsrådet driver i dag. Det vil kreve en ressursmessig styrking.

ADVOKATSAMFUNNET skal altså sørge for et faglig og etisk løft som vil komme publikum til gode. Klagesaker og tilbakekall av bevillingen skal behandles i en uavhengig Advokatnemnd.

I DAG KAN MANGE advokater holde på med sin dårlige praksis i alt for lang tid, uten at de ser ut til å forbedre seg. Og det omstendelige, todelte disiplinærsystemet - der ingen har den fulle og hele oversikten - kan bruke en evighet på å stoppe dem.

EN DEL AV advokatene som klages inn, er ikke medlemmer av Advokatforeningen, og opererer uten de videreutdanningskravene Advokatforeningen stiller. Dette kan også utgjøre et problem for publikum.

FORSLAGET til ny advokatlov har nå ligget til behandling hos Justisdepartementet siden mars 2015. Der blir det liggende til over valget. Så får vi se om den nye regjeringen vil prioritere advokatlov i strømmen av nye forslag i justissektoren.

NINA SCHMIDT
 REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
 mobil: 915 59 602

Banoun intervjuet i en rettspause.

Gruppesøksmål om eiendomsskatt

– Kan Oslo kommune fastsette et så høyt bunnfradrag for eiendomsskatt at bare et lite mindretall faktisk må betale skatten? Nei, kommunen kan ikke selv velge en slik modell. Eiendomsskatteloven er veldig spesifikk i hvilke alternativer som kan velges. Her har Oslo kommune innført skatten på en måte som ikke er lovlig, og som domstolen kan prøve fullt ut, sa Bettina Banoun i sitt innledningsforedrag i søksmålet Huseiernes landsforbund har anlagt mot Oslo kommunes innføring av eiendomsskatt.

Kommunen har innført et bunnfradrag på fire millioner kroner, noe som fører til at bare et mindretall av byens boligeiere i fjor måtte betale skatten. Om lag 3500 boligeiere i Oslo står bak søksmålet.

– Unntakene i loven er begrenset. At man kan vedta en modell som går utenfor eiendomslovens begrensninger, har forandringen mot seg. I forarbeidene er det ingen ting som tilsier den massive fritaksordningen som ble innført, sa Bettina Banoun.

Hun viste til at det i Eiendomsskattelova av 1975 detaljert beskriver hvordan skatten skal skrives ut, og hva som kan fritas.

– Dette søksmålet er ikke en typisk juridisk tvist, fordi fastsettelse av bunnfradrag er underlagt skjønn, og i utgangspunktet ikke noe domstolen kan overprøve. Kampen om størrelsen på bunnfradraget hører hjemme i politiske fora, ikke i norske domstoler, parerte Oslo kommunes prosessfullmektig, advokat Trine Riiber.

Dom er ventet i saken i slutten av mai.

Ny fotoserie – månedens bilde

I denne utgaven starter vi en ny bildeserie der vi møter advokater som har hobbyer eller levestett litt utenom det vanlige. Bildene er tatt av Christian Tunge (f. 1989 i Stavanger), som er fotograf og billedkunstner med utdannelse fra kunst-

akademiet i Göteborg. Han har deltatt på en rekke gruppeutstillinger i inn og utland, og gitt ut tre fotobøker på sitt eget forlag, Heavy Books.Først ut i serien Månedens bilde er BAHR-advokat Stig L. Bech, se side 13.

Fotograf Christian Tunge.

– Bør slippe sikkerhetskontroll

Fra 4. mai må alle som vil inn i Oslo tinghus gjennom en sikkerhetskontroll – også advokater. Målet er å unngå farlige gjenstander i rettsalene. Advokat Frode Sulland mener advokatene ikke burde bli kontrollert hver dag.

– Det er en underlig situasjon å måtte gå gjennom en slik kontroll for å kunne gå på jobben. Jeg håper vi kan finne frem til en løsning som gjør at vi som aktører kan slippe dette, sier Sulland.

Se videointervju med Frode Sulland på Advokatbladet.no!

Leder Nobelkomiteen

Berit Reiss-Andersen, partner i DLA Piper og tidligere leder av Advokatforeningen, er utnevnt som ny leder av Nobelkomiteen etter Kaci Kullmann Five, som døde i februar. Reiss-Andersen har vært nestleder i komiteen siden 2015, og fungert som leder i Fives sykdomsperiode. Hun ledet blant annet seremonien under fjorårets fredsprisutdeling, da Columbias president Juan Manuel Santos fikk prisen.

Reiss-Andersen var statssekretær i Justisdepartementet for Arbeiderpartiet i 1996–1997.

Forsvarere er ofte for slappe, ifølge studie

Forsvarsadvokater bør i større grad sørge for å trekke vitner inn i rettssalen, og for at den tiltalte ikke inntar en passiv rolle i saken. Da vil man få flere frifinnelser, ifølge en svensk studie.

TEKST: NINA SCHMIDT

Retts sosiologene Eva Friis og Karsten Åström ved Lund universitet i Sverige har undersøkt hvordan bruken av fire typer bevis – tilståelser, ekspertvitner, ikke-ekspertvitner og ekspertuttalelser – påvirket resultatene i 151 alvorlige kriminalsaker mellom 2012 og 2016, samt om den tiltalte rolle innvirket på resultatet.

Studien er nylig publisert i Oslo Law Review.

De 151 sakene som ble undersøkt gjaldt drap og

drapsforsøk (9 prosent av sakene), grov mishandling (37 prosent), voldtekt av barn og voksne (20 prosent), vold og seksuelle overgrep mot kvinner i nære relasjoner (18 prosent), samt sekke kategorien «øvrige grove brudd» (16 prosent).

TAPSRATEN ØKTE

Forsvaret har mye å tjene på å bruke eksperter, ifølge undersøkelsen, spesielt i muntlige forhandlinger: Mens aktoratet vant 88 prosent av

sakene der de la frem en skriftlig ekspertuttalelse, vant de bare 70 prosent av sakene der ekspertene vitnet i retten (se tabell).

I saker der forsvaret ikke brukte ekspertvitner i retten, ble 87 prosent av de tiltalte funnet skyldig.

Som eksperter er regnet teknikere, leger, psykiatere, psykologer, spesialsykepleiere og personer ansatt i kriminal- og sosialomsorgen.

– I forsvarets utspørring av muntlige vitner skjer det

noe: Da øker sannsynligheten for at den tiltalte skal få en frifinnende dom. Vi ser ikke samme tendens i skriftlige ekspertuttalelser, de ligger der og taler for seg. Det er retorikkens spilleregler som slår inn, sier Eva Friis.

BRUKER IKKE MULIGHETENE

Studien viser at forsvaret må jobbe mye mer aktivt med vitneførselen, mener Friis, som er jurist med doktorgrad i retts sosiologi. Hun medgir at hun ble litt overrasket over funnene.

– Ja, over at forsvaret er såpass passivt som vår studie viser, og over at man ikke i større grad tar i bruk de bevismessige vilkårene man har tilgjengelig, både i form av ikke-ekspertvitner, og eksperter og sakkyndige. Bruken av vitner gir mulighet for fremgang for forsvaret, sier Friis.

TAUSHET ER IKKE GULL

Aktoratet benytter i mye større grad ikke-ekspertvitner enn forsvaret, viser studien: I saker om voldtekt av barn og voksne, brukte aktoratet denne type vitner i 87 prosent av sakene, mot 29 prosent fra forsvarets side (se tabell).

For den tiltalte å benytte seg av sin rett til ikke å forklare seg og å innta en passiv rolle i retten, lønner seg ikke, viser studien:

«Våre resultater indikerer at den tiltalte vanligvis inntar en defensiv og passiv rolle under hovedforhandlingen, og derfor ikke tar i bruk de metodebundne føringene på en effektiv måte. Det er mange faktorer som kan forklare den tiltaltes passive handlingsmåte, for eksempel at de ikke har forstått innholdet i anklagen, eller er apatiske eller deprimerte som følge av anklagen eller av å ha mistet sin frihet, eller av andre psykologiske faktorer. Men passiviteten øker risikoen

for domfellelse», heter det i studien.

«Samlet sett tar forsvaret ofte ikke i bruk – i motsetning til aktoratet – de mulighetene som ligger i det kontradiktoriske prinsipp og i straffeprosessen. Dette har en negativ innvirkning på rettens vurdering av bevisene, noe som ofte går i aktoratets favør», konkluderer studien.

Bruk av ikke-ekspert-vitner		
Type forbrytelse	AKTORATET	FORSVARET
Grov mishandling	86%	34%
Voldtekt (av barn og voksne)	87%	29%
Grov kvinnofridskränkning *	96%	22%
Mord / drap, inkl forsøk	69%	50%
Øvrige grove brudd	58%	25%

Type forbrytelse	Bruk av ekspertuttalelse		Bruk av ekspertvitne	
	AKTORAT	FORSVAR	AKTORAT	FORSVAR
Grov mishandling	84%	16 %	10 %	2 %
Voldtekt (av barn og voksne)	45 %	13 %	22 %	10 %
Grov kvinnofridskränkning *	63%	15%	15 %	4 %
Mord / drap, inkl forsøk	92%	30%	53%	23%
Øvrige grove brudd	50%	0%	20%	17%
* § 4 a, langvarig og systematisk krenkelse av en nærstående				

Resultat	Bruk av ekspertuttalelse				Bruk av ekspertvitne			
	AKTORATET		FORSVAR		AKTORATET		FORSVAR	
	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei
Frifinnelse	12%	20%	40%	10%	30%	10%	30%	13%
Skyldig	88%	80%	60%	90%	70%	90%	70%	87%

Kilde: Studien Expert Knowledge as a Condition of the Rhetorical Situation in Criminal Cases.

– Legg ned forliksrådene!

Forliksrådene har hverken den autoriteten som trengs for å bringe partene til et forlik, eller kompetanse til å avsi riktige avgjørelser, og bør derfor legges ned.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Det foreslo advokat Audun Lillestølen i et innlegg i Dagens Næringsliv nylig.

«Jeg har sett dommer fra forliksrådet der begrunnelsen begrenser seg til: «Etter å ha hørt på partene tror vi mest på klager», skrev advokat Lillestølen i DN.

Lillestølen er prosedyreadvokat i Lynx advokatfirma i Oslo.

– Hvis hovedhensikten er å bringe partene til et forlik, så mislykkes de i sitt oppdrag, sier Lillestølen til Advokatbladet, og viser til tall fra Statistisk sentralbyrå som viste at i 2004 – som var det siste året SSB førte statistikk over forliksrådernes virksomhet – endte bare 3,6 prosent av sakene med forlik.

STOR RISIKO

Risikoen for uriktige avgjørelser er veldig høy i forliksrådene, all den tid dom-

merne der ikke er jurister, men gjerne tidligere kommunepolitikere, påpeker han.

– De er sikkert flinke politikere, men de har ikke nødvendigvis kompetanse til å dømme i en sak. Den rettslige bevissheten i befolkningen har økt, og konsekvensene av en juridisk uriktig dom er betydelig, sier Lillestølen.

MER RETTSSIKKERT SYSTEM

Systemet for småkrav kan dekkes opp på andre måter, mener han.

– Ingen burde kunne tvinge frem et forlik. Derfor er obligatorisk meklung i forliksrådet uhensiktsmessig. Konflikttrådene kan mekle mellom parter som ønsker et forlik. For uimotsagte krav kan man gjerne fortsette dagens ordning med et skriftstykke som tvangsgrunnlag. Kravet kan sendes som utleggsbegjæring til namsmannen etter et lovbestemt varsel. Mens fraværdommer kan administreres i tingretten, der det allerede finnes et effektivt apparat for dette, sier Lillestølen.

Han foreslår et nytt system i småkravsaker som ikke er dekket opp av enten namsmannen eller konflikttrådene.

– Parter bør kunne bringe småkrav direkte inn til behandling for en dom-

– En nedleggelse av forliksrådene hadde økt muligheten for å få rettslig korrekte dommer, sier advokat Audun Lillestølen.

merfullmektig. Sjansene for å finne en riktig dom vil da være veldig mye høyere enn i forliksrådene. Norske dommerfullmektiger er kjempeflinke, sier Lillestølen.

UT AV DOMSSTOLLOVEN

Også Jussbuss er kritiske til forliksrådene.

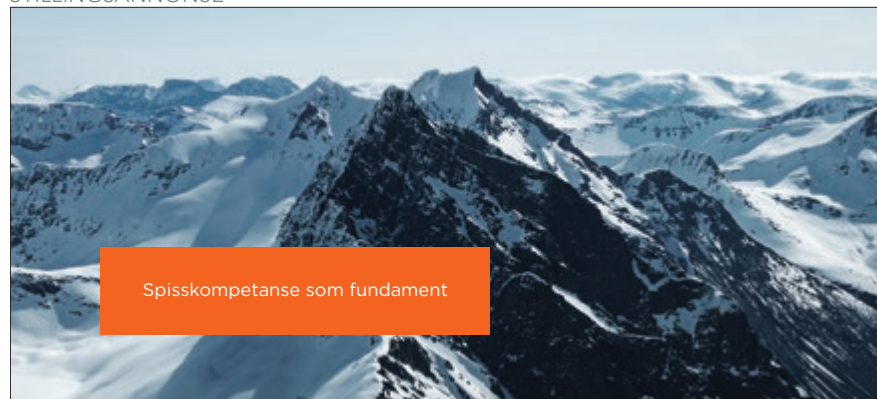
«Forliksrådene behandlet omtrent 100 000 saker i 2015. I sytti prosent av disse sakene ble det avsagt dom uten at den ene parten var til stede. (...) Tallene er urovekkende. De viser at et betydelig antall saker blir avgjort uten noen form for kontradiksjon», skriver Jussbuss i sin høringsuttalelse.

Forliksrådene behandlet i snitt 109.445 saker pr. år i perioden 2009 til 2014. Av disse ble i snitt 16 prosent behandlet gjennom meklung i forliksrådet, ifølge en studie gjort av Oslo Economics.

– LITE GJENNOMTENKT

Leder av Bergen forliksråd og av Samarbeidsutvalget mellom forliksrådene og namsmannen, Lise Wergeland Strømmen, ser ikke noe alternativ til forliksrådene.

– Jeg synes forslaget om nedleggelse høres veldig lite gjennomtenkt ut. Og tallene det vises til, er fra 2004. I dag inngås langt flere forlik. Bare i Bergen behandler vi om lag ti tusen saker i året, og vi kommer til forlik i et sted mellom sytti til åtti prosent av sakene vi behandler. Veldig få av dommene i forliksrådet ankes videre til tingrettene, sier Strømmen.

Spisskompetanse som fundament

Advokatfirmaet Seland Orwall DA søker erfaren advokat/advokatfullmektig.

Les mer på selandorwall.no

Få prøvetilgang!

Tlf. 22 99 04 20

www.retsdata.no

Møt oss på Advokatenes fagdager 1. – 2. juni.

Oslo Kongressenter – Folkets hus

Rettsdata er tilstede med:

- faglig stand
- gode tilbud
- utlodning av bokpakker

– håper vi sees!

NOEN AV VÅRE SAMARBEIDSPARTNERE OG BIDRAGSYTERE

BAHR

SCHJØDT

Deloitte

Universitetet i Stavanger

Forsberg

RADER

ADVOKATFIRMEN ELDEN

BURKELAND, LÅNG & CO ADVOKATFELLESEKAPASNA

Haavind

BI

GRETTE

SELMER

DLA PIPER

UiO Universitetet i Oslo

HJORT

Wierholm

Knaller til mot dyre advokat-priser

Det nyetablerte firmaet Clerks går til frontalangrep på advokatbransjens priser i en serie intervjuer i lokalaviser rundt om i Norge. – Kan føre til at folk som burde oppsøkt advokat for å ivareta sine interesser, unnlater å gjøre det, advarer Advokatforeningens leder Jens Johan Hjort.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

«Mener fylket har for dyre advokater» er overskriften på et intervju med daglig leder Tom T. Græger i Clerks i Fjordenes Tidene i Sogn og Fjordane.

«Finnmarkingene har alt for dyre advokater» er overskriften på et tilsvarende intervju på nettsidene til Radio Nordkapp.

«Advokaters timepris er i snitt 1667 kroner, det er alt for mye», skriver Porsgrunn Dagblad i sitt intervju med Græger.

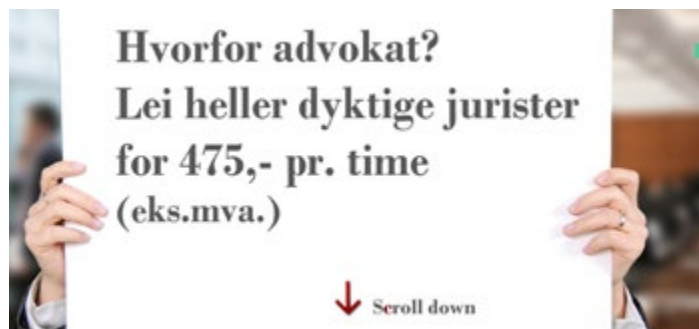
«Jeg har ennå til gode å diskutere dette temaet med personer utenfor advokatstanden som mener at time-

NYKOMMER: – Vi skal ikke være noen trussel mot advokater, men et tillegg til de som synes advokater er for kostbart, sier Tom T. Græger.

TOM T. GRÆGER (F.1958)

Har siden 1995 drevet medierådgivningsselskapet Mediapress24. Tidligere vaksjef og reporter i NRK TV og Radio, pressesjef i Posten Norge og spesialrådgiver i Geelmuyden Kiese.

Skjermdump av nettsidene til Clerks.no

prisen til advokater ligger på et riktig nivå», uttaler Tom T. Græger i artiklene.

HAR IKKE KONTOR

Sammen med sin jurist-datter etablerte han nylig firmaet Clerks. For å holde kostnadene nede drives firmaet fra hjemmekontor i Oslo. Clerks benytter fire faste jurister på frilansbasis – som selskapet igjen leier ut til timepriser langt under advokatkontorene kan matche. Selv er Clerks ikke jurist, men har bakgrunn fra mediebransjen.

Kundemøter skjer primært via Skype, eller på caféer eller i hotell-lobbyer. Målet er å minimere kostnadene. For 475 kroner pluss moms pr. time kan kundene få hjelp til ulike juridiske utfordringer.

Ifølge Græger er alle godkjenninger selskapets rådgivere trenger fra Tilsynsrådet nå kommet på plass, men han ønsker ikke å oppgi navnene til de fire rådgiverne som pr. nå er knyttet til firmaet.

SAMMENLIGNBAR MED TANNLEGER

Jens Johan Hjort mener Clerks formidler et budskap om at advokater tjener millioner og fakturerer med gaffel.

– Oppfatningen er ikke bare gal, men også en fare for rettssikkerheten. Den gjør nemlig at folk som burde ha oppsøkt advokat for å ivareta sine interesser, unnlater å gjøre det. La meg

derfor nyansere bildet. De fleste advokater som har privatpersoner som klienter, fakturerer rundt femten hundre kroner i timen. Dette er selvsagt mye penger. Jeg våger likevel den påstand at prisen er sammenlignbar med andre næringsdrivende med stort ansvar og høy utdanning – som revisorer og tannleger, sier Hjort.

Han understreker at den endelige fakturaen er advokatenes næringsinntekt som skal dekke alle utgifter, deriblant husleie, kontorhjelp, forsikringer, og pensjonsordninger.

Græger mener kunder som ikke kan eller vil betale for dette, skal få slippe.

– Blir rådgivningen god nok når prisene er så mye lavere, Græger?

– Ja, både advokater og jurister har samme solide grunnutdanning. Selvfølgelig kan en advokat-ekspert innen skatt- eller arbeidsrett, som har jobbet med temaet i ti år, mer enn våre jurister med to til seks års arbeidserfaring. Men også våre jurister har ekspertise innen flere områder. Når vi får spesielt kompliserte saker, er vi ærlige og råder kunden til å ta kontakt med en advokat med spesialkompetanse. Det verste vi kan få er negativ omtale, understreker Græger.

– Alle har lov til å tjene penger, og det er markedet som fastsetter prisnivået.

Gyldendals kommentarserie – Skrevet av Norges fremste jurister

– Vi må slutte å snakke med klienter i telefonen

– Jeg mistenker at påtalemyndigheten fortsatt hører gjennom advokatsamtaler, sa Mette Yvonne Larsen.

Mette Yvonne Larsen oppfordrer advokatkolleger om å kutte ut telefonsamtaler med klientene, etter at telefonopptak med advokat er blitt benyttet som bevis.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

– Det er faktisk et stykke igjen før advokatprivilegiet blir ivarettatt, og før vi er kvitt «målet helliger middelet»-tankegangen om at «bare vi kan oppklare kriminalitet, gjør vi det som passer oss», fastslo advokat Mette Yvonne Larsen fra talerstolen da hun holdt foredrag på Advokatforeningens menneskerettighetsseminar i Oslo i april.

Larsen, som blant annet forsvarte den tiltalte advokaten i Lime-saken, mener påtalemyndigheten helt bevisst fortsetter å bruke bevis de ifølge Høyesterett ikke har anledning til å benytte.

Hun understreker at hovedregelen i lovverket er at det foreligger en klar sletteplikt av fortrolige advokatsamtaler, med mindre det foreligger skjellig grunn til mistanke mot de to aktørene som snakker sammen som kunne gitt selvstendig grunnlag for kontroll. Mistanken må i så fall være kriminalitet med en viss strafferamme og alvorlighetsgrad.

– Men slik det er i dag ber påtalemyndigheten om tilgivelse, og ikke om tillatelse. Og man får tilgivelse for ting som ikke er riktig. Det bekymrer meg, sa Larsen.

MANGLER SYSTEM

Hun mener advokater nå bør ta sine forholdsregler i kontakt med klienter mistenkt for alvorlig kriminalitet.

– Unnskyld at jeg sier det, men advokater må faktisk ikke snakke med klienter i telefonen! Vi har fortsatt ikke etablert et system som gjør at vi kan stole på at samtaler ikke blir brukt, sa hun.

En avlyttet telefonsamtale som Høyesterett har sagt at påtalemyndigheten ikke har anledning til å bruke som bevis, har likevel seilt opp som et avgjørende bevis i Lime-saken, sier hun.

– I Lime 1-saken kom det frem at påtalemyndigheten i betydelig grad har hørt på samtaler mellom advokaten og klienten. Det dreier seg om rundt åtti samtaler. Høyesterett sa i januar 2016 at denne type materiale enten må slettes eller oversendes til retten for gjennomgang. Det er kun de to alternativene påtalemyndigheten har, påpekte Larsen.

Ifølge Larsen lot påtalemyndigheten likevel være å slette samtaler. De mente at de måtte kunne oppbevare bevisene, siden det senere viste seg at advokaten faktisk ble siktet og tiltalt i saken.

– Men da sa Høyesterett klart fra at det kan de ikke. At mistanke blir etablert på et senere tidspunkt er ikke et argument for å beholde materiale de har hatt og oppbevart ulovlig. Da trodde jeg kampen var over. Men den var visst bare så vidt i gang, sa Larsen.

– INGEN KONSEKVENSER

– Vi påpekte deretter overfor Oslo tingrett at man her har innhentet og hørt igjennom samtaler, og i to år oppbevart bevisene ulovlig, ettersom de skulle

Statsadvokaten: – Enten forstår hun – eller hun vil ikke forstå

Statsadvokat Geir Evanger i Lime-saken innrømmer at politiet ikke fulgte rett fremgangsmåte, men viser til at en av de omtalte samtaler ikke er en klient-samtale.

– Med samme argumentasjon som ble benyttet for å hevde at samtalen skulle vært slettet, påsto advokat Larsen bevisavskjæring i tingretten. Hun fikk ikke medhold, valgte å anke avgjørelsen som ikke kunne ankes, og endte opp med en avvisningsavgjørelse i lagmannsretten, kommenterer statsadvokat Geir Evanger.

Han erkjenner samtidig at politiet og påtalemyndigheten har gjort to feil:

– Politiet har ikke fulgt fremgangsmåten i Rt. 2015 s. 81, og politiet skulle slettet samtaler mellom

advokat Larsens klient og klienter på et tidligere tidspunkt.

– Det får være opp til den enkelte å vurdere om de to feilene er så grave-rende at det generelt er grunn til ikke å stole på politiets håndtering av advokatsamtaler, fastslår Evanger.

TRE HR-AVGJØRELSE

Han viser til tre rettsavgjørelser for å forstå sakskomplekset i diskusjonen om sletting av advokatsamtaler:

– I Rt. 2015 s. 81 slår Høyesterett under tvil fast at politiet ikke har adgang til å høre på samtaler mellom advokat og klient. I tråd med lovgivers uttalelser i forarbeidene hadde politiet forut for dommen lyttet på slike samtaler, såkalte advokatsamtaler, men Høyesterett kom altså til, under tvil, at politiet ikke hadde adgang til dette.

– I Rt. 2015 s. 1456 kom Høyesterett til at også klientsamtaler som

advokat Larsens klient deltok i skulle slettes. Pålegget ble fulgt ved at samtlige samtaler med unntak av én ble slettet.

– I tråd med fremgangsmåten skissert i den første kjennelsen, for å fastslå om en samtale er en «klientsamtale» eller ikke, sendte påtalemyndigheten den ene samtalen nevnt over til retten for vurdering. Spørsmålet gikk til Høyesterett som i HR-2016-1086-U konstaterte at samtalen ikke var en «klientsamtale» og den skulle derfor ikke slettes.

– Denne samtalen har politiet fritt adgang til å beholde og den skulle ikke på noe tidspunkt i saken vært slettet. Dette har advokat Larsen ikke forstått, eller vil hun ikke forstå, og det er derfor hun i foredraget på Menneskerettsseminaret stoppet der hun stoppet, sier Evanger.

ADVOKATFORENINGENS MENNESKERETTSSEMINAR

«Personvern og overvåking – har det gått for langt?» var temaet for årets seminar, som ble arrangert av Advokatforeningens MR-utvalg, ledet av Frode Elgesem.

vært oversendt tingretten for vurdering. Da tenkte jeg at Oslo tingrett måtte forholde seg til læren om ulovlig innhentet bevis, og slå fast at bevisene da ikke kan føres. Men tingretten sa tvert om at det var leit og meget beklagelig at bevisene var blitt oppbevart i to år, og at de burde vært slettet før, men at når man først har dem for hånden, så vil de bli ført for retten.

Hun har nå tatt saken videre til menneskerettsdomstolen i Strasbourg.

ANNONSE

**Finansavisen
JUS** 15. september
10. november

Magasinet har en redaksjonell profil med artikler innen jus, finans, skatt og annet interessant, skrevet for næringslivsfolk og advokater. Magasinet gir også en unik mulighet for annonsering og profilering av juridiske tjenester. 71,4% av Finansavisens lesere har beslutningsmyndighet ved juridisk bistand eller valg av advokattjenester. Advokatfirmaer og andre med tilknytning til advokattjenester som annonserer i Finansavisen skyter blink. JUS-magasinet har meget høy nytteverdi for leserne og har lang levetid.

Magasinet distribueres med Finansavisen.

Opplag: 40 000

For annonseinformasjon kontakt: Caroline Reed Smith-Meyer
Tlf. 900 15 283 – E-post: caroline@hegnar.no

Finansavisen

Hemmelig søkeliste til forsvarer-verv

114 advokater søkte da Oslo tingrett og Borgarting lagmannsrett utlyste åtte ledige faste forsvarerverv. Men hvem som søkte, er ikke offentlig.

TEKST: NINA SCHMIDT

«Listen med søkere er ikke offentlig. Dette er ikke en stilling, men et verv», opplyser Domstoladministrasjonen (DA) i en epost til Advokatbladet.

Heller ikke Oslo tingrett vil offentliggjøre søkerlisten.

– Jeg kan ikke se noen grunn til at listen skal være hemmelig. Alle som søkte, står dessuten i kopi i brevet fra Domstoladministrasjonen, så alle vet om hverandre, forteller leder i Oslo krets, Marte Svarstad Brodtkorb.

Hun er en av advokatene som fikk tildelt ett av de ledige vervene. De syv andre er Bendik Falch-Koslung, Svein Holden, Marius Dietrichson, Cecilie Nakstad, Unni Fries, Henrik Boehlke og Halvard Helle.

– Er vervet populært fordi det sikrer et visst antall saker og sikker inntekt?

– Hvor stor inntekten er, vet jeg ikke, men en viss form for inntekt er man jo sikret, sier Brodtkorb.

Vedtaket om oppnevning kan ikke påklages, jf. Forvaltningsloven § 4, heter det i brevet fra DA.

DOMSTOL-LEDERE INNSTILLER

Antakelsen som fast forsvarer skjer på åremål for seks år med adgang til gjenoppnevning for en periode. I tildelingsbrevet understreker Domstoladministrasjonen at vervet er personlig.

Det er førstelagmann Ola Dahl ved Borgarting lagmannsrett og sorenskriver Geir Engebretsen i Oslo tingrett som har innstilt advokatene overfor DA.

«Ved antakelse av faste forsvarere, vil de formelle og personlige kvalifikasjoner hos søkerne være styrende for vurderingen av hvem som skal antas. I tillegg vil tilgjengelighet og nærhet til domstolen kunne ha en betydning», heter det i antakelsesdokumentet fra domstoladministrasjonen, som er undertegnet av avdelingsdirektør Anne Mari Borgersen og rådgiver Ingeborg Berstad.

VARER TIL FYLTE 70

En lang rekke kjente forsvarsadvokater har fast forsvarerverv som er såkalt tidsubegrenset. Disse må fratre en måned etter at de er fylt 70 år. I år fratrer Ellen Holager Andenæs (slutter 1.9.17) og Knut Rognlien (slutter 1.12.17). Harald Stabell har også fratrådt.

Tyve advokater som fortsetter med tidsubegrenset forsvarerverv i Oslo er Truls Dramer, Benedict de Vibe, Jens-Ove Hagen, Arne Gunnar Aas, Tor Kjærvik, Peter S. Nørgaard, Solveig Høgtun, Lars Skotvedt, Berit Reiss-Andersen, Bjørn Stordrange, Lars Leveresen, Frode Sulland, Øystein Storrvik, Øyvind Østberg, Ola Lunde, Heidi Ysen, Aase Karine Sigmond, Trygve Staff, Bjørn Rudjord og John Christian Elden.

Følgende advokater ble oppnevnt i 2013 for andre gang, og har åremål som varer frem til 2019: Mette Yvonne Larsen, Johnny Veum, Cathrine Grøndahl, Peter Sekulic, Joar Berg Henjum og Marijana Lociz.

Bendik Falch-Koslung

Cecilie Nakstad

Hallvard Helle

Henrik Boehlke

Marte Svarstad Brodtkorb

Svein Holden

Unni Fries

Marius Dietrichson

Årets nykommere

Advokat Heidi Ysen er fra 1. mai antatt som fast forsvarer i Nedre Telemark tingrett. Tom Kåre Bratbak og Vegard Lien ble fra 1. januar antatt som nye faste forsvarere i Heggen og Frøland tingrett. Ragna Bagn er antatt i Valdres tingrett fra 1.mars. Kolbjørn Margido Lium fra 1 april i Sør-Trøndelag tingrett. Håkon Velde Nordstrøm er antatt fra samme dato i Sunnhordland tingrett, og Vidar Zahl Arntzen er antatt som fast forsvarer fra 12.januar i Øst-Finnmark tingrett.

Månedens bilde

Stig L. Bech er advokat, partner og styremedlem i BAHF.

Han har bodd nesten hele sitt voksenliv i Oslo-gryta, frem til en interesse for hester brakte ham på flyttefot.

– I 2009 etablerte vi en hestegård i Nannestad på Øvre Romerike. På den tiden hadde vi hester flere steder, blant annet i Tønsberg og i Sørkedalen, og det var på tide å få den lille flokken samlet.

Familien er aktive på hesteryggen, særlig datteren som rir sprang på internasjonalt nivå.

Tekst og foto: Christian Tunge

De kjemper om årets talentpris

Fem av landets største advokatfirmaer er nominert til årets talentpris. Her forteller et utvalgt talent fra hvert firma om sitt firmas faglige utviklingsstrategi, om hvorfor akkurat deres firma bør vinne årets konkurranse, og om hva de mener må til for å få flere kvinner opp og frem.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD
FOTO: GEIR EGIL SKOG

1. Hvorfor bør ditt firma vinne Advokatforeningens talentpris?
2. Hvordan skiller talentutviklingen i ditt firma seg fra andre firmaer?
3. Hvorfor faller så mange kvinner fra før de blir partnere?

– FULLMEKTIGEN FÅR STORT ANSVAR

LENE MOE BLOM (35)
Advokatfullmektig, i Grette siden 2013. Jobber med offentlige anskaffelser og energi. Uteksaminert: 2014

1 – Fordi Grette har hatt en bevisstgjøring rundt temaet og er blitt flinke til å gjennomføre medarbeidersamtaler, oppfordre til å delta på kurs og være involverende i oppdragene. En flat struktur og åpenhetskultur gjør at talentutviklingen også skjer ubevisst, hver dag, ved at vi gjør hverandre gode ved å diskutere mye og utveksle erfaringer. Vi er også flinke til å gi hverandre honnør

for ekstra innsats og godt gjennomførte saker. Det synes jeg er verdt en pris!

2 – Grette gir mye ansvar så lenge man er komfortabel med det, også når det gjelder markedsføringstiltak som å holde kurs og arrangere seminarer. Selv har jeg denne våren vært ansvarlig for vårt tradisjonsrike Kraftseminar, og det er viktig for oss at et slikt arrangement blir vellykket. Det gir stor mestingsfølelse å få lov til å lede et slikt prosjekt. Det at Grette gir mulighet til å ta mye ansvar for saker på et tidlig tidspunkt i karrieren, samtidig som man har

trygghet ved at det alltid er noen der man kan diskutere med er motiverende.

3 – Jeg tror det er flere menn enn kvinner som setter seg som mål at de vil bli partner, og som dermed jobber bevisst for å bli det. I tillegg tror jeg kvinner generelt er mer opptatt av å ha en jobb de trives i enn å ha «riktig» tittel eller komme så høyt opp i systemet som mulig.

– HØY GRAD AV INTERNE OPPRYKK

BREDE A. HAGLUND (34)
Partner i Brækhus, i selskapet siden 2008. Jobber med IT, teknologi og industri 4.0. Uteksaminert: 2008

1 – Vi setter menneskene i fokus og det gjennomføres alt talentarbeid. Fra første dag blir vi involvert i direkte kundekontakt, som gjør arbeidshverdagen inspirerende og gir merverdi for våre klienter. Vi har det gøy på jobben, og jobber sammen som et lag. Dette kaller vi Brækhus-sjela – arbeidsglede og lagarbeid, med et kompromissløst krav til faglig spisskompetanse.

2 – I intervjuprosessen møter talentene mange i den aktuelle avdelin-

gen for at kjemien skal stemme. Vi er stolte av Brækhus-skolen – strukturert teoretisk og kommersiell opplæring, og et sertifikat for lite gjennomtrekk og høy grad av interne opprykk. Siste året har vi hatt tre partneropprykk hvor alle startet sin karriere i Brækhus.

3 – Partnerkarriere dreier seg mest om et valg av livstil. Det innebærer fokus på faktureringsgrad, kompetanse og kommersiell utvikling, og setter krav til risikovilje, tilgjengelighet og arbeids-evne. Satsning på partnerskap kan komme i konflikt med det å starte familie. Tradisjonelt har kvinnen tatt størsteparten av ansvaret hjemme, men jeg tror advokatbransjen ser en endring ved at det både forventes og ønskes en jevnere fordeling.

– ANONYM UNDERSØKELSE SIKRER KVALITETEN

**HELENE HEM
HALUM (28)**
Fast advokat
i Selmer i tre år.
Jobber i Eien-
domsavdelingen.
Uteksaminert:
2014

1 – I inneværende strategiperiode har Selmer som mål å være best på talentutvikling og arbeidsmiljø. Det brukes mye tid og ressurser på å utvikle medarbeidere og firmakulturen vår, noe vi ansatte virkelig merker i det daglige.

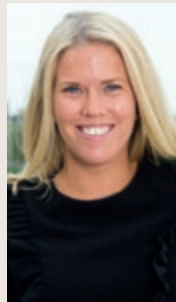
2 – Vi har et systematisert talentutviklingsprogram, som består av mange interne og eksterne foredrag og kurs, halvårige tilbakemeldinger fra overordnede og underordnede, samt planer med tydelige mål om hva hver enkelt medarbeider bør bli bedre på. Særlig de strukturerte tilbakemeldingene fra mine kolleger har helt klart bidratt til min utvikling fra nyutdannet til der jeg er i dag. Selmers arbeidsmiljø er preget av en flat struktur, respekt for hverandre og en stor tillit og tiltro til den enkelte medarbeiders evner.

3 – Det er antagelig flere ulike årsaker til dette, og jeg er spent på hvordan det blir i fremtiden. Vi er i dag en stor andel kvinner som jobber som advokatfullmektiger og advokater, som er til stor støtte og glede for hverandre. Jeg opplever i hvert fall at bransjen og Selmer spesielt er opptatt av å øke andelen kvinnelige partnere.

1. Hvorfor bør ditt firma vinne Advokatforeningens talentpris?
2. Hvordan skiller talentutviklingen i ditt firma seg fra andre firmaer?
3. Hvorfor faller så mange kvinner fra før de blir partnere?

– ALLE FÅR KURS I PROSJEKTLEDELSE

YLVA B. GJESDAHL PETERSEN (30)
Senioradvokat, i Thommessen fra 2011
Jobber med transaksjoner
Uteksaminert: 2010

1 – Fordi de ansatte er en helt sentral del av strategien i firmaet. Vi snakker mye om strategien i plenum, for eksempel i allmøter, og vi har en felles forståelse av hva målet vårt er og hvordan vi skal komme dit. Vi får mulighet til å jobbe med mange av de ledende advokatene i bransjen, og alle advokatfullmektiger og advokater har en egen fadder som tilrettelegger og veileder.

2 – Vi har mange fellestilbud for talentutvikling og alle våre ansatte har gjennomført kurs og eksamen i prosjektledelse. I tillegg ser Thommessen den enkelte medarbeider og tilbyr mange skreddersydde muligheter. Et eksempel fra min egen karriere er utplasseringen jeg hadde på vårt London-kontor fra 2013 til 2015. Arbeidserfaringen fra London er helt unik, og jeg fikk mange verdifulle erfaringer og bekjenskaper som jeg kan ta med meg videre.

3 – Jeg synes det er for enkelt å skyldes på at det arbeides for mye i de store advokatfirmaene, men tror den

lave andelen kvinnelige partnere i de store advokatfirmaene gjør at kvinnene allerede som studenter og fullmektiger får et inntrykk av at det å bli partner krever helt andre personlige egenskaper enn det man selv besitter, og sånn sett er et uopnåelig mål.

I mangel på kvinnelige partnerforbilder mener jeg derfor advokatfirmaene må være tidlig ute med å identifisere unge kvinnelige medarbeidere som potensielle fremtidige partnerkandidater, og sette kvinnene på sporet av at dette kan de faktisk få til.

Å være fullmektig kan nok også fremstå som mer uforenlig med familieliv enn det å være senioradvokat og partner. I perioden som fullmektig og fersk fast advokat er man mindre rutinert og har kanskje noe mindre kontroll over egen arbeidsdag enn det man har senere i karrieren. Jeg tror dessverre en del jenter faller fra før de kommer over kneiken, og ser at det er faktisk er mulig å kombinere det å være senioradvokat eller partner med familieliv!

NYE TIDER: Klientene har fått et økt fokus på kostnadene ved vår rådgivning, noe som stiller store krav til oss som rådgivere, sier Helene Hem Halum (foran til høyre). Fra venstre Brede Haglund, Lene Moe Blom, Caroline Skaar Landsværk og Ylva Gjesdahl Petersen.

INTERN FORRETNINGS-ADVOKAT-SKOLE

CAROLINE SKAAR LANDSVÆRK (30)
Fast advokat, i Wikborg Rein i fem år
Jobber med energi og petroleum
Uteksaminert: 2012

1 – Fordi firmaet jobber aktivt med å løfte frem talentet i hver enkelt av oss. På generelt og objektivt plan skjer talentutviklingen for eksempel gjennom vår interne forretningsadvokatskole, et godt bevillingsprogram for fullmektigene og et system for medarbeidersamtaler som tar sikte på at hver enkelt blir fulgt opp i de ulike stegene i vår karriere. Det viktigste for min egen del har vært å bli gitt ansvar under veiledning, noe som har bidratt til en følelse av mestring og trygghet. Jeg opplever at Wikborg Rein har en kultur for å gi unge advokater ansvar tidlig, og for å lytte til selv de yngste advokatenes innspill.

2 – Jeg kjenner ikke andre firmaer fra innsiden, men det gjøres sikkert mye bra der også.

3 – Jeg har selv alltid opplevd å få de samme mulighetene som mine mannlige kollegaer, og opplever ingen forskjellsbehandling. Lav kvinnelig partnerandel er dels et generasjonsspørsmål, da mange som sitter i partnerposisjoner i dag tilhører en generasjon med færre kvinner på jusen og med delvis mer tradisjonelle kjønnsrolleforventninger. Samtidig er det ikke til å legge skjul på at advokatarbeidet tidvis innebærer mer enn en 8–16-jobb.

Når det gjelder den nye generasjonen «up and comings», faller trolig en del erfarne damer fra som resultat av at livet som småbarnsforeldre ikke tillater at både mamma og pappa forfølger sine karriereløp fullt ut samtidig.

TALENTPRIS-JURYEN

Beate Skjerven Nygårdshaug, partner/owner Bergsjo AS

Thomas Falck, managing partner i Agenda capital, (fungerende juryleder)

Dilek Ayhan, statssekretær i Nærings- og fiskeridepartementet

Martin Salomon, Head of Legal Research & Consulting, Prospera

Mohammad Rahees Malik, styreleder – Mino.Jur

Thomas Nordby, advokat og partner i Michelet & Co Advokatfirma

Liv Gjølstad, tidligere høyesterettsdommer (deltok ikke i juryarbeidet i år pga inhabilitet)

Prisen deles ut på Advokatfesten 1. juni på Taket, Steen & Strøm, i Oslo.

ANNONSE

AVSLUTTE BOET?

avskrive fordringene eller gjøre de om til kontanter, nå.

Din trygghet – Vi har kjøpt pengekrav (også uavklarte) i 16 år fra konkursbo. Alle beløp. Blir vi enige betaler vi straks. All informasjon behandles konfidensielt.

NYTT: vi kan også vurdere å kjøpe utestående **salærkrav**, fortrinnsvis da krav som er sikret gjennom pant, gjeldsbrev el.

Se gjerne; www.7-fjell.no

LES MER PÅ
ADVOKATBLADET.NO

Erlend Wessel Carlsen var frem til utgangen av 2016 redaksjons-sjef for Finansavisen Jus, og hadde ansvaret for Advokatundersøkelsen fra 2008–2016. I dag jobber han som kommunikasjons-sjef i snusprodusenten Swedish Match Norge.

Homo juridicum

Veien til en vellykket karriere i de store advokatfirmaene er åpen for begge kjønn, men domineres av menn.

KOMMENTAR: ERLEND WESSEL CARLSEN

Ingressen kunne vært skrevet for ett år siden. Og for fem år siden. Og for ti år siden. Og det ble den også. I Advokatbladet, Finansavisen Jus og Dagens Næringsliv, for å nevne noen. Glasstak og gubbevelde. Den kommer nok om ett år også. Trolig også om tre og fem.

Nå er kvinneandel i de store advokatfirmaene på tapetet – igjen. Men ingenting er annerledes. Kanskje det er på tide å stikke spaden litt dypere. Derfor er det fristende å legge til «og hva så?» i ingressen.

EN AV TRE FORSVANT

Under tittelen «Feministisk løskrut» i Finansavisen Jus i november i fjor, tok jeg

for meg samtlige kvinnelige partnere eller advokattalenter som hadde forlatt bransjen det siste tiåret, men uten å finne noe dramatisk: Interessen for noe annet hadde lokket dem vekk. For å bli konsernadvokat. Gründer. Tingrettsdommer. Eller noe annet.

Kvinnene som forlot bransjen var kanskje ikke på toppen av inntektslistene, kanskje ikke på toppen av de ulike advokatkareringene, men de hadde klart karrierestigen, for så å ta et annet karrierevalg.

Frafallstallet blant kvinner var så høyt som én av tre på den nevnte oversikten. Kombinert med det evig tilbakevennende 70-tallet (andelen kvinnelige jusstudenter), så er fremtiden usikker, har flere uttalt.

	Antall partnere i de 25 største advokatfirmaene i Norge	Menn	Kvinner	Prosentandel kvinner
1.	Advokatfirmaet Schjødt AS	57	6	9,50%
2.	Advokatfirmaet Thommessen AS	46	4	8%
3.	Wikborg, Rein & Co. Advokatfirma DA	49	4	7,50%
4.	Advokatfirmaet Wiersholm AS	39	5	11,40%
5.	Advokatfirmaet BA-HR DA	35	2	5,40%
6.	Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS	19	6	24%
7.	Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS	64	9	12,40%
8.	Advokatfirmaet Selmer DA	34	3	8,10%
9.	Advokatfirmaet Haavind AS	32	3	8,60%
10.	Arntzen de Besche Advokatfirma AS	48	2	4%
11.	Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA	49	5	9,30%
12.	Deloitte Advokatfirma AS	32	4	11,10%
13.	Kluge Advokatfirma AS	37	7	15,90%
14.	Advokatfirmaet Hjort DA	22	11	33,30%
15.	Ernst & Young Advokatfirma AS	20	7	26%
16.	Advokatfirma DLA Piper Norway DA	28	5	15,10%
17.	KPMG Law Advokatfirma AS	16	4	20%
18.	Kvale Advokatfirma DA	22	6	21,40%
19.	Advokatfirmaet Grette DA	22	3	12%
20.	Advokatfirmaet Elden DA	21	15	41,60%
21.	Advokatfirmaet Føyen Torkildsen AS	26	4	13,30%
22.	Advokatfirma Ræder DA	20	3	13%
23.	Brækhus Dege Advokatfirma DA	21	8	27,60%
24.	Advokatfirmaet CLP DA	12	1	7,70%
25.	Ro Sommernes Advokatfirma DA	10	1	9%
		86%	14%	

Tabellen viser antall partnere i de 25 største advokatfirmaene i Norge pr. oktober 2016. Kilde: TNS Gallup og firmaenes egne nettsider.

BRYR SEG IKKE OM TITLER

Sett utenfra er bildet litt annerledes: Juridikum er en god og fleksibel utdanning. Det samme er siviløkonom. Eller ingeniør. Utdannelsene kan brukes til så mangt, og trengs over alt. Men akkurat som at siviløkonomer tiltrekkes av stillinger som aksjemeglere, finansdirektører eller journalister, kan advokater også bekle en rekke andre stillinger enn advokatfullmektig, advokat, senioradvokat og partner.

Som Lene Moe Blom så treffende sier i sitt svar; jeg tror kvinner generelt er mer opptatt av å ha en jobb de trives i enn å ha «riktig» tittel, eller komme så høyt opp i systemet som mulig.

Blom er en av fem respondenter. Fire av dem er kvinner. De svarer på fire ulike måter fordi de er fire ulike individer. Det finnes ikke én fasit.

HEIER PÅ GODE TILTAK

Noen klarer det hektiske livet med barn og jobb uten å utvikle en eneste bekymringsrynke i fjeset, noen mister motet når antall barn doubles fra en til to. Det finnes kvinneutvalg, egne kurs for kvinner og tiltak hos de ulike firmaene for å få opp andelen, men den forblir på lave, stabile nivåer.

Mange av advokatfirmaene er flinke, og har vært det i flere år. Og klarer de å løse en floke her og der ved å gjøre ulike tilpasninger, så er det veldig bra. Selvfølgelig heier vi på disse tiltakene, men ti år med tiltak og debatt har ikke akkurat satt himmel og jord i bevegelse. Så kanskje det er på tide å jekke ned forventningene.

Skal det virkelig skje en dramatisk endring må det radikale endringer på plass. Men disse vil bremse konkurransekraften, omsetning og inntjening – de viktigste parameterne blant de store advokatfirmaene – på kort sikt, og da blir det lite aktuelt.

Eva Drageset
Senioradvokat, SANDS

JUS' fagutvalg for erstatningsrett

Ønsker du å sitte i et av våre fagutvalg?
– Som fagutvalgsmedlem må man være engasjert. Det nytter ikke å sitte der hvis man ikke er levende opptatt av faget. Vi skal finne de rette foredragsholderne til de rette temaene og bidra til kunnskapsdeling.

Følg med på jus.no for utlysning av verv til fagutvalg

Når bevisene hentes fra Facebook

Oftere og oftere dukker poster fra Facebook, Instagram eller Snapchat opp i retten som bevis. Jo mer personlige sakene er, desto viktigere blir de sosiale mediene. Hva må du tenke på hvis du eller motparten vil bruke sosiale medier som bevis?

TEKST: GEORG MATHISEN

– Bevisførselen er fri, men du kan ikke uten videre stole på en Facebook-oppdatering. Bruker du sosiale medier som bevis, må du være enda mer kritisk enn vanlig, understreker Jan Sandtrø, ekspert på teknologirett og partner i DLA Piper i Oslo.

Arbeidsrettssaker, trygderett, forsikringssvindel og familierett er typiske områder der oppdateringer på sosiale medier kan bli viktige. Innenfor plan- og bygningsrett er kommunene glade i Google Earth. Sosiale medier er blitt en gullgrube for skilsmisseadvokater i USA, og kan finne sitt anvendelsesområde i Norge også, mener Sandtrø.

– Jo nærmere du kommer den personlige sfæren i de rettslige spørsmålene, jo viktigere blir sosiale medier som bevis, konstaterer han.

GIKK PÅ EN SMELL

Spørsmålet om hvor troverdig Facebook og sosiale medier er som kilder, er blitt svært aktuelt i Norge i vår: Den mye diskuterte Brennpunkt-dokumentaren om rumenske tiggere som ble sendt på NRK i april, brukte et pengebilde fra en av tiggernes Facebook-profiler for å dokumentere tiggings lønnsomhet. Noen dager senere avslør-

ÅPENT ELLER LUKKET? Å bruke informasjon som ikke er offentlig tilgjengelig, men hentet fra et lukket område på sosiale medier, kan være en krenkelse av privatlivets fred, sier Jan Sandtrø. Her fra en av hans FB-oppdateringer fra et foredrag han holdt i Oslo om personvernforordningen.

te en årvåken seer at bildet ikke var tiggerens eget, men lastet ned fra nettet.

Sandtrø trekker en parallell til en tenkt sak om sykefravær:

– Tenk deg at du har en sak der en person som er sykmeldt deler bilder fra en skiferie. Det kan tenkes at vedkommende har delt et gammelt bilde fra en tidligere ferie, sier han.

DIGITALE SPOR MANGLER

Flere sosiale medier lider av mangel på metadata; det vil si de dataene som ikke er synlige, men som kan fortelle når et bilde er tatt eller hvor en oppdatering er gjort. Flere sosiale tjenester fjerner slike metadata fra bilder.

Jurister ser ut til å mangle kunnskap om og forståelse for metadata, spesielt når de brukes i rettssaker, mener Sandtrø.

– Bilder og andre digitale bevis kan også endres uten at det legges igjen spor, sier Sandtrø.

PÅ SPORET

Når Advokatbladet snakker med Jan Sandtrø, er han i London. Der er alle bevegelsene hans – stedene han har besøkt, restaurantene han har vært innom – sporet gjennom Google Maps. De dataene kunne politiet ha brukt som bevis i en tenkt straffesak mot ham. Derimot kunne han ikke uten videre brukt dem selv som alibi, ettersom brukerne har mulighet til selv å endre dataene. Da måtte han ha krevd å få dataene utlevert fra Google, slik at han ikke hadde hatt noen mulighet til å manipulere dem selv.

Vanskelig å henge med? Bruk ekspertise, råder Sandtrø.

– Du skal være litt ydmyk for hva du ikke forstår og ikke har innsikt i. Når man begynner å snakke elektroniske bevis, er man over i et helt annet fagfelt enn det advokater er vant til, sier han.

– Tynt bevismateriale

Å bruke sosiale medier som bevis er betenkelig, og kan i mange tilfeller føre til gale avgjørelser, mener tidligere rettspolitisk leder i Jussformidlingen i Bergen.

Alexander Nyheim Jenssen er bekymret for rettssikkerheten når det offentlige bruker Facebook og Twitter for å avsløre trygdesvindel.

– Det er et problem når Nav og Utlendingsdirektoratet så aktivt benytter seg av noe som er så usikkert, sier Jenssen.

Falske profiler. Brukere som har komme seg inn på andres profiler. Oppdateringer som legges ut på spøk. Dette er noen av fallgruvene når sosiale medier brukes som bevis.

– Når Nav sier at fordi du har lagt ut et bilde av at du har vært på skitur, så har du ikke vært syk og skal ikke få sykepengen, blir det å dra konklusjoner fra et veldig tynt bevismateriale, sier han.

VÆR KRITISK I RETTEN

I saker som havner i retten, etterlyser han at partene og dommerne spør seg: Hvilken bevisverdi har dette?

– Det gjøres i altfor liten grad. Jo mer man aksepterer og sier «greit», jo lavere blir kravene til hva som anses som bevis.

Han sammenligner tendensen til å trekke konklusjoner ut fra et beskjedent bevismateriale med den måten han mener «sladderpressen» opererer på.

MÅ FÅ BESKJED

Å bruke sosiale medier som kildemateriale i forvaltningen, er en effektiv måte å drive saksbehandling på, mener han.

– Man slipper å snakke med vedkommende, og kan trekke konklusjo-

«NAV stalker deg på Facebook» skrev Alexander Nyheim Jenssen i en kronikk i Aftenposten som har ført til debatt.

ner som det blir opp til den enkelte å motbevise. Men det fremmer overhodet ikke rettssikkerheten. Alle er kjent med at det du legger ut på Facebook, det vinkler du som du vil. Men privatpersoner vil tro at her har de ikke så mye å stille opp med, sier han.

Han mener at en person som får et vedtak mot seg som er bygget på bevis fra sosiale medier, må få klar beskjed om dette, og medgir at sosiale medier kan være nyttige som bevis.

– Oppdateringer fra sosiale medier kan være gode og klargjørende bevis i noen situasjoner, sier Jenssen.

Facebook-skryt ble felle

120 oppdateringer fra Facebook var sentrale bevis da advokat Hallvard Østgård skulle dokumentere at motparten eide et firma.

TEKST: GEORG MATHISEN

TROMSØ: – Motparten hadde postet masse innlegg på Facebook som underbygde at han eide verdier som han formelt sett ikke sto som eier av. 120 oppdateringer fra halvannet år ble presentert i form av skjermbilder. Det var ikke én enkel oppdatering som var kronbeviset, men den samlede profilen over tid, forklarer Østgård.

Tromsø-advokaten er en av stadig flere som opplever at oppdateringer i sosiale medier brukes som bevis.

– Vi behandlet dette som alminnelig dokumentbevis, sier han, og sammenligner Facebook-bevisene med eposter, tekstmeldinger eller fotografier.

– SOM ANDRE BEVIS

Tingrettsdommere på Gjøvik har ikke opplevd at noen har bestridt ektheten av bevis fra sosiale medier.

– Det skjer fra tid til annen at det dokumenteres fra Facebook, Messenger og så videre. Slike bevis må vurderes på lik linje med andre bevis. Jeg har ikke hatt saker hvor det er lagt frem oppdateringer som motparten har bestridt ektheten av, men det kan jo tenkes, selvsagt, sier tingrettsdommer Cathrine Fossen.

Kollega Randi Lo forteller om en straffesak og en barnefordelingssak der det er dokumentert utskrifter fra Messenger.

– Det kan nok knytte seg noen utfordringer til vurderingen av denne type dokumentasjon, for eksempel knyttet til om det er komplette utskrifter som er lagt frem, eller om noe er utelatt eller eventuelt endret, sier Lo.

Dommerforeningens leder og sorensskriver i Gjøvik tingrett, Ingjerd Thune, forteller at hun har liten erfaring med sosiale medier som bevis.

I løpet av det siste året har Hallvard Østgård hatt flere saker der Facebook brukes som sentrale bevis. Foto: Georg Mathisen

Hverken motparten eller retten problematiserte bevisene spesielt. Det kunne de gjort, teoretisk sett. Skjemdumper kan manipuleres. Men det kan eposter og dokumenter på papir også.

– Det ekstraordinære var at vi ikke hadde annen dokumentasjon. Dessuten er det interessant at dette ikke var ett enkelt bilde. Det som folk legger igjen av spor, kan tegne et bilde som blir et viktig bevis selv om hver enkelt oppdatering ikke blir avgjørende, sier Østgård.

FEILKILDER

Han har også opplevd at motparten har lagt frem Facebook-oppdateringer

i retten i to forskjellige straffesaker. Østgård prøvde ikke å trekke i tvil at oppdateringene var reelle.

– Men selvfølgelig kan man stille spørsmål ved bevisverdien av en Facebook-profil. Det blir som med vitner, der det er to feilkilder: De kan prøve å forklare seg sannferdig, men huske feil, og de kan forklare seg bevisst uriktig. Dette er alminnelige utfordringer, og ikke noe nytt.

Advokatfirmaet Østgård, der Hallvard Østgård er partner, er blitt flinkere til å bruke nettet til å lete etter beviser. Sjekkingen av Facebook, Instagram og andre sosiale medier er kommet naturlig, forteller han.

Advokatfirmaet Østgård har selv en aktiv Facebookprofil som blant annet brukes til å dele seire. Her omtales saken Bodø Havn vs. Hurtigruten.

La ut kristne tekster – fikk bli i Norge

Facebook-oppdateringene ble avgjørende da en kristen mann fra Iran fikk medhold i lagmannsretten og fikk bli i Norge.

– I konvertittsakene og utlendingsakene som havner for domstolene, er det rimelig vanlig at vi fremlegger utskrifter fra Facebook direkte for retten, sier advokat Knut O. Eldhuset i Stavanger.

Han representerte en iransk mann som fikk avslag på asylsøknaden sin, og som også hadde tapt i tingretten.

Borgarting lagmannsrett, derimot, ga mannen medhold. Retten viser blant annet til aktiviteten hans på Facebook i dommen, der iraneren omtales som «A»:

«A har en Facebook-side. Utskrift er fremlagt for lagmannsretten. A forklarte at han skriver om kristendommen, tar inn vers fra bibelen og skriver om nykonvertitter i Iran», heter det i dommen.

Et eksempel på Facebook-oppdateringer som legges frem som bevis på at asylsøkeren reelt har konvertert til en annen religion, er at dåpsritualet er blitt filmet og lagt ut.

– Facebook er blitt et medium som de aller fleste bruker og har tillit til, sier Eldhuset, som driver privat praksis i Stavanger.

– VIL SE MER

Han er slett ikke bekymret for at sosiale medier brukes som bevismateriale.

– Det kan jo slå begge veier. Jeg har hatt saker der klienten ikke har villet at innholdet på Facebook-profilen skulle bli kjent. Legger man ut ting som er uheldige for saken, kan man ikke unngå at de også kommer opp. Min erfaring er at dette er en type materiale som blir vektlagt både av forvaltningen og domstolen. Jeg er overbevist om at vi vil se mer av dette, sier Eldhuset.

SJEKK FØRST

Han råder kolleger til å sjekke materialet meget grundig når klienten kommer med en minnepinne med oppdateringer.

SKILT PÅ FACEBOOK

Facebook nevnes nå i hver tredje skilsmissebegjæring i Storbritannia. Ofte er det flørtende beskjeder eller

bildeoppdateringer fra fester eller andre hendelser som partneren ikke visste om, som skaper problemene.

Sosiale medier brukes ikke bare som bevis, men også til å kommentere saker underveis. (Illustrasjonen er manipulert ved at teksten er redigert for å anonymisere brukeren.)

– Hvis man ikke kontrollerer materialet i forkant, vil det kunne få negative konsekvenser.

I en sak der det er sådd tvil om klienten er den han eller hun utgir seg for å være, kan forvaltningen ha god nytte av sosiale medier.

– Mye er sporbart. Hvis man sier at man er fra Somalia, men har en Facebook-side som er registrert i Djibouti, er det klart uheldig. Som prosessfullmektig har man ansvar får å sikre klienten om sosiale medier tas i bruk som bevismiddel, slik at man unngår ubehagelige overraskelser, sier Eldhuset.

– Jeg har erfart at retten legger vekt på Facebook-beviser, sier Knut O. Eldhuset.

Misliker at retten FLYTTES

Folkevalgte meddommere fra Møre skvises ut når rettssakene flyttes til Trondheim, mener lagdommer Mats Stensrud.

Lagdommer Mats Stensrud i Frostating lagmannsrett i Trondheim langer ut mot økonomiske innstramninger som gjør at rettssaker fra årsskiftet er flyttet fra Møre lagsogn til Trondheim.
– Et demokratisk problem, mener han.

TEKST: NINA SCHMIDT
FOTO: THOR NIELSEN

Domstoladministrasjonen (DA) har kuttet i alle lagmannsrettenes reisebudsjetter. I Frostating innførte man reise-kutt i januar i år.

– Den umiddelbare reaksjonen fra dommerne i Frostating er at dette misliker vi, sier lagdommer Mats Stensrud.

I et innlegg i Aftenposten nylig skriver han at flyttingen av saker fra Kristiansund, Molde og Ålesund til Trondheim både er dårlig samfunnsøkonomi, og et demokratisk problem.

PARTENE TAR REGNINGEN

«Frem til i fjor hadde vi ukentlige rettssaker i Kristiansund, Molde og

Ålesund. For å spare penger til reise, kost og losji, har Domstoladministrasjonen oppfordret oss til å flytte flest mulig saker til Trondheim tinghus. På den måten påføres partene ekstra kostnader – utlegg for partene selv, advokater, vitner og sakkyndige. Og de bruker mer tid. Det gjelder både tvister og straffesaker. Aktørene må komme til oss, i stedet for at tre dommere drar til dem», skriver Stensrud.

Tesen om at man skal dømmes av likemenn har også et geografisk aspekt, mener han.

– Hvis vi ikke lenger skal reise til Møre, mister vi en dimensjon. Kulturrene i Trøndelag og i Møre og Romsdal er litt forskjellige. Vi opplever møringer på en helt annen måte når vi er hos dem og har dem i salen, enn hvis de skal komme til oss, sier Stensrud.

ØYE TIL ØYE BEST

Reise-restriksjonene gir ringvirkninger, forteller han.

– For å unngå høye kostnader, regner vi med at vi vil bli bedt om å avhøre flere og flere vitner på telefon. Men vi vil helst ha dem i retten. Det er vanskelig på forhånd å avgjøre om

et vitne er sentralt eller ikke. Senest i går hadde vi et vitne i en ankesak i lagmannsretten, der vedkommende var avhørt på telefon i tingretten. Vi fikk et helt annet bilde da han personlig møtte i lagmannsretten for å forklare seg. Dersom vi skal basere oss på telefonavhør og skriftlige erklæringer, mister vi det verdifulle som ligger i muntlige forhandlinger, sier Stensrud.

SNIK-SENTRALISERING

Reise-restriksjonene blir en form for sentralisering som ikke er politisk avgjort, fremholder han.

– Et slikt sparetiltak skal ikke være besluttet lokalt, men bør være noe rikspolitikerne tar stilling til. For et års tid siden sa Stortinget nei til ytterligere sammenslåinger av tingrettene. I stedet har Domstoladministrasjonen (DA) fått en forskrift som åpner for at en sorenskriver kan være sorenskriver for flere tingretter. I Nordland er det nå tre tingretter med felles sorenskriver. Dette er også noe Stortinget burde ta stilling til, tatt i betraktning at man ikke ønsket flere sammenslåinger. Dette er en måte å unngå stortingsvedtaket på, mener Stensrud.

Domstoladministrasjonen: Store ulemper

Domstoladministrasjonen har kuttet i lagmannsrettenes reisebudsjetter, noe som fører til at flere saker flyttes fra distriktet til lagmannsrettenes hovedsete, bekrefter avdelingsdirektør Erling Moe i Domstoladministrasjonen (DA).

– Frostating har betydelig færre saker i de tre byene i Møre og Romsdal enn tidligere, forteller han.

UNDERFINANSIERT

Årsaken er den generelle domstoløkonomien.

– Domstolene er underfinansierte, noe DA gjentatte ganger har påpekt overfor Regjeringen og Stortinget. Som øvrige deler av den statlige forvaltning, er vi også omfattet av den såkalte ABE-reformen (avbyråkratisering og effektivisering) med et ostephø-

vel-kutt. Vi har bedt om unntak fra dette, fordi alle bevilgninger til domstolene går rett i produksjonen. Derfor ser vi nå en utvikling i retning av lengre saksbehandlingstid, noe som er til stor ugunst for samfunnet og parter, sier Moe.

Det er på denne bakgrunnen at DA har valgt å kutte i lagmannsrettenes reisebudsjett, forteller han.

– I likhet med Stensrud ser vi store ulemper med dette. Jeg er også enig med Stensrud i at dette er en dårlig løsning samfunnsøkonomisk sett, blant annet fordi det gir større reiseutgifter for rettens aktører. Disse utgiftene går imidlertid i stor grad på andre poster i budsjettet enn de som vi har ansvar for. Domstolbudsjettet belastes dommerutgiftene, og for vår del er det dette vi kan påvirke. Totalt

sett for samfunnet gir den nye praksisen økte utgifter. Det synes også jeg er beklagelig, sier Moe.

HÅPER DET GÅR OVER

DA håper at reise-restriksjonene ikke blir varige.

– Det er positivt at retten settes i nærhet til innbyggerne. Derfor vil vi fortsette å trykke på politikerne for å få domstolbudsjetter som gjør det mulig å øke lagmannsrettenes reisebudsjetter. Vi ser at også advokater er enig med oss i at domstolene nå rammes økonomisk, og at dette har negative følger for saksavviklingen. I første omgang setter vi vår lit til Stortingets behandling av Revidert nasjonalbudsjett, deretter til Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2018, sier Moe.

ANNONSE

STINESOFIES § STIFTELSE
en barndom uten vold

Testamentarisk gave til en barndom uten vold!

Stine Sofies Stiftelse arbeider for at alle barn skal få en oppvekst og en barndom uten vold og overgrep!

Det er estimert at omlag 100.000 barn i Norge lever med vold og overgrep hver dag. Den testamentariske gaven går direkte til vårt arbeid for en barndom uten vold.

Gaven er fritatt arveavgift.

Telefon - 37 29 40 90 ● E-post - post@barnerett.com

Return to sender

Return to sender. Ja, like greit å starte med en musikalsk referanse siden man nå en gang skal treffe advokat Harald Otterstad (62), som nylig takket nei til Kongens fortjenstmedalje i sølv, og som dertil mener at hele foretaket er direkte dritflaut.

TEKST: D. BENEDICT PARTON
FOTO: TROND R. RASMUSSEN

Navn: Harald Otterstad

Alder: 62

Bosted: Halden

Opprinnelsessted: Sarpsborg

Tittel: Advokat

Arbeidsplass: Ambulerende kontor over hele Norge.

Sivilstatus: Lykkelig gift

Antall barn: 3

Hvilke aviser eller nettaviser leser du daglig? Sarpsborg Arbeiderblad, Fredrikstad Blad, Halden Arbeiderblad, Aftenposten og innimellom Klassekampen

Favorittnettsted: Google og Finn.no

Favoritt-tidsskrift: Rock Classic

Hvilken plate hørte du sist: In due time, The Unforgiven

Hvilken app bruker du mest? Tilnærmet fremmedord. Har utvilsomt ikke noen app.

Lager du matpakke? Min kone lager alltid mine matpakker.

Han brukes ikke i «før-og-nå»-annonser for Frisørlauget. Ikke bruker han slips, med mindre det er påtvinget i embeds medfør. Ikke slumrer han inn for natten dersom noe er ugjørt, det være seg om det skal skrives en nekrolog om en musiker som har vandret fra dur til moll, eller om en sak skal forberedes, innenfor strafferett eller for den saks skyld barnevern.

Et eller annet sted finnes det faktisk en form for orden i tilværelsen til denne advokaten. Eller musikeren. Eller den frittallende rabulisten. Eller gærningen. Fritt valg fra øverste hylle her, altså. Eller som han troligvis selv ville ha sagt det; den nederste.

Vi har avtalt et møte med Sir Harald – beklager ordlyden her, men det er jo ikke hver dag en ihuga republikaner blir tildelt en monarkisk ordensmedalje – for å snakke om ordenen det aldri egentlig ble noen orden på.

Vi treffes på Siste Reis Pub i Halden, favorittstedet til store deler av distriktets musikermiljø, et miljø Otterstad har vært en del av i fem tiår. Et musikalsk vannhull i advokatens relativt nye hjemby som gir en mulighet til å gå fra vanlig svart kaffe til en irsk variant der som samtalen skulle gå i stå. Som om det skulle være noe å bekymre seg for.

– **NÅR IKKE KOLLEGER TIL ANKLENE** Otterstad er jo mildt sagt glad i å snakke. Mye. Engasjert. Fort. Og svarer slik

«Å være advokat er en jobb som suger marg og bein ut av meg, selv uten å være i toppsjiktet her. Jeg finner en slags form for tilfredsstillelse i å prøve den svake persons sak.»

Harald Otterstad

på spørsmål om hvorfor han i all verden har levert tilbake en fortjenstmedalje?

– La meg først få lov til å si at jeg fikk nyss om dette opplegget for et år tilbake, og ga allerede da klare signaler om hvor idiotisk det var. Med tiden forsvant elendigheten ut av hodet, og jeg ble derfor smått perpleks da det plutselig, i 270 vitners nærvær, kommer en stykk ordfører, Fredrikstads Jon-Ivar Nygård, opp på scenen og overrekker meg en hedersbevisning som jeg ikke ønsket. Og ikke forventet der og da, under en aften med Norges beste gitarister og andre musikere, som jeg hadde æren av å være seremonimester for på et fullstappet Fredrikstad Litteraturhus.

– Det føltes feil at jeg skulle få en fortjenstmedalje bare for å være advokat. Hva er spesielt med å klare å få tak i en klient og forberede seg for en jobb som de fleste av mine kolleger er dyktigere enn meg til? Jeg når ikke engang opp til ankene på mange av mine kolleger. Jeg finner på et vis tilfredstillelse i jobben jeg egentlig aldri ønsket, og siden jeg ikke er spesielt formell av meg og synes det er trivelig å snakke med folk, i retten, i fengsel og ellers, så har jeg det fint med det. Men man kan jo ikke ta imot en medalje for slikt. Gi medaljer til de som utfører heltedåder!

PÅ DE SVAKES SIDE

Det var ikke for jobben som advokat at han fikk metallet, men for å være et medmenneske som bryr seg. Og det var en representant for barnevernet, som har vært hans rettslige motpart gjentatte ganger, som innstilte ham for hedersbevisningen.

I brevet der medaljen returneres til fylkesmann Trond Rønningen, skriver Otterstad:

«...Et annet moment er at jeg rett og slett ikke kunne ha dratt til Slottet og takket majesteten for tildelingen – slik det er forventet. Takke for noe jeg absolutt ikke ønsket å motta. Det blir – og ble – grunnleggende feil for min

del. (...) Denne medaljen kan jeg bare ikke beholde ut i fra grunnleggende samvittighetsspørsmål.»

Til Dagbladet sa fylkesmann Rønningen dette om retursendingen:

– Otterstad har vært en viktig samfunnsaktør innen frivillighetsarbeid innen musikk- og kulturliv i Fredrikstad i en årrekke – og som forsvarsadvokat, og han oppfyller etter vårt syn de nødvendige kriteriene for å få medaljen tildelt. At han ikke vil beholde medaljen er hans personlige valg, og jeg har respekt for det. Han står helt fritt til å levere den tilbake.

KONGER SOM RØVET

– Republikaner, Harald, hvorfor ble du det?

– Min bestefar, Hans Otterstad, stemte for republikk i 1905. Han var for øvrig også den eneste som stemte mot at det skulle være en kino på Tune fordi det var fordervende for folket. Han var dessuten totalavholdsmann, og han døde da jeg var tre år gammel, så det meste jeg vet om ham er blitt meg fortalt av min bestemor.

– Men jeg ble ikke republikaner på grunn av ham. Jeg vokste opp med historier om konger i tidligere tider som røvet og bedrev renkespill, og med all respekt; jeg ser ingen grunn til å ha et statsoverhode som kun er symbolsk. Selv om jeg skjønner at folk fascineres av det.

HØYE FORVENTNINGER HJEMME

Barnebarnet til totalavholdsmannen og republikaneren er ikke selv totalavholdsmann, så vi tar en skål, dels for besteforeldre og dels for en far som ikke brakte arven videre. Harald Otterstads far var nemlig monarkist, og ifølge Harald ville han ha frydet seg over at sønnen ble tildelt en kongelig fortjenstmedalje.

Barne- og foreldrerett og barnevern har han jobbet med i langt over tre desennier.

–Jeg kom fra et strikt hjem. Et hjem hvor det ble stilt krav og forventninger. Med en storebror som ble lege, ble det

TOK EN PRAT MED BIKKJA: Otterstad skulle egentlig pensjonere seg på sin 62-årsdag i april, men ombestemte seg, etter en dialog med familiens hund Akilles.

lagt tilsvarende forventninger på mine skuldre. Så jeg karret meg gjennom jusstudiene på et vis, samtidig som jeg drodlet med musikken, som en slags opposisjon til far.

AHA-HARKET NÅDDE IKKE OPP

For det var musiker han ville bli. Egentlig mener Otterstad at han ble født ti år for sent – han var barn under Beatlemania – og musikerdrømmen ble satt på hold. I det minste for en stund. For det ble altså jusstudier og et virke innenfor lov og rett, uten at musikken slapp taket i mannen. At Harald slapp taket i en viss up-and-coming vokalist som heter Morten Harket «fordi jeg ikke syntes han var bra nok til å synge i et band jeg vurderte å begynne i» får stå for Otterstads egen regning.

Han er fortsatt aktiv som en historiebærer innenfor rocken, gjennom bøker, artikler og dessverre en og annen nekrolog. Han er en tangentsvirtuos, og hans gamle band Deja Vu har omsider kommet med en dobbel vinyl-LP.

Otterstad er i do-re-mi form nå og snakker om alt fra The Dynamites (lokale sarpe-helter), Aunt Mary (rockeband fra Fredrikstad) og i det hele tatt såpass mye musikkgreier, at det

EN LITEN PROTESTAKSJON: Da Otterstad ble intervjuet i Advokatbladet i 2006 sa han følgende: «Hvor er egentlig hjemmelen for å pålegge meg å gå med slips i rettsalen? Det irriterer meg, og jeg føler at det går på personligheten løs. Det er motbydelig å se på disse pingvinene av noen kolleger av meg som står utenfor tinghuset og røyker eller sitter i kantina med kappa på.» Som en liten protest poserer han her med kappa i baren.

bare er å ta sats igjen, bryte inn i en tung musikkpassiar, og si:

– Vi var inne på familiegrier, Harald. Har du selv vært strikt i forhold til egne barn?

– På ingen måte. Der har min bedre halvdel, Anne, og jeg vært klare hele veien på at de får ta sine valg uten føringer fra vår side. Skal tilstå at jeg var på nippet til å si noe da vår eldste datter bestemte seg for å bli advokat, men jeg besnattet meg. Yngstejenta har master i psykologi, noe som kan være fint å vite på dårlige dager. Og sønnen vår er rett og slett profesjonell snowboardkjører, faktisk Norgesmester av året. Tidlig i sin karriere ringte han meg fra USA og sa; «fattern, jeg har vunnet en kvart million kroner på fem minutter». Har ikke finregnet på det, men timesprisen var nok høyere enn min. Gutten har for øvrig begynt å studere jus, men det er definitivt ikke prakkett på fra min side.

FORNØYD MED 1020 KR/T

Snowboardpremien står i voldsom kontrast til salærsatsen på 1020 kroner, uten at det plager Otterstad voldsomt.

– Jeg omsetter for et sted mellom 2 og 2,8 millioner pr. år, og det kan jeg leve godt med. Jeg har aldri vært med i

hylekoret her, og det er mulig at jeg er på kollisjonskurs med noen kolleger, men jeg kjenner meg ikke igjen i problematikken. Jeg stod ikke på barrikadene i forhold til salæret – jeg har andre barrikader å stå på. Jeg jobber mye, jobben krever mye, men jeg har ingen grunn til å klage, sier Otterstad.

– Å være advokat er en jobb som suger marg og bein ut av meg, selv uten å være i toppsjiktet. Jeg finner en slags form for tilfredsstillelse i å prøve den svakes persons sak. Ofte er det veldig tilfeldig at det går galt for noen.

BER DOMMERE VISE RESPEKT

I det vi er i ferd med å avrunde med å be Obal, bartenderen, om regningen, spør jeg ham hvordan det står til med dommerstanden. Og dermed var vi i gang igjen. Harald sier:

– Jeg ble spurt om å holde et foredrag for en del dommere for en tid tilbake, et foredrag som jeg gav titlen HETT. En smått pussig seanse på Laholmen Hotel i Strömstad. HETT i dette tilfelle som H for høflighet, E

for empati, T for toleranse og T for tålmodighet. Den første delen, H for høflighet, er det viktigste. Og det går litt på litt på hvordan folk skuer hunden på hårene, og det gjelder også dommere.

– Dommere reagerer så forskjellig, for eksempel om en tiltalt har på seg caps, som jo er et helt vanlig plagg for mange. Noen dommere klikker helt, mens andre ikke bryr seg.

Otterstad har nå dratt til Spania, et sted der han planlegger å nyte sitt otium. Som for ordens skyld ikke er noe narkotisk stoff. Så vi rekker så vidt et siste spørsmål.

– Lov og rett eller musikk? Han gidder ikke engang å svare. En tekstmelding tikket så inn en nattetime: «Hola amigo. Traff en hyggelig fyr på Dreamliner og vi ble gode venner. Stefan, heter han, og han er rett og slett lysmann for Rolling Stones.»

D. Benedict Parton er tekstforfatter, musiker og frilansskribent fra Halden.

Pellegrino Riccardi er en av Norges fremste eksperter på kommunikasjon og samhandling mellom mennesker, og har store selskaper som Airbus, Audi-Volkswagen, DNVGL, EU, Hewlett Packard, Innovasjon Norge, Marine Havest, Røde Kors, Statkraft og Sintef.

Slik løfter du foredraget ditt

For å få til et vellykket foredrag mener ekspert Pellegrino Riccardi at manus er fy, og gode historier og eksempler fra virkeligheten et must.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

I tillegg til innholdet og det faglige, som er en selvfølge, trenger et godt foredrag en fast form for å lykkes. Det aller viktigste er å forenkle budskapet.

– Gjør det enkelt, gjør det enkelt, gjør det enkelt, manet Pellegrino Riccardi til de oppmøtte advokatene som var kommet for å få gode tips til foredraget sitt under Advokatenes fagdager.

– Forskning fra Harvard viser at det faktisk er *det* som skaper troverdighet, sa Riccardi.

En av foredrags-ekspertens kjepphester er bruk av manus.

– Jeg mener at de som bruker manus viser en manglende respekt for publikum. Man mener det selvfølgelig godt, men det er jo ikke intensjonen din som er viktig, men hvordan det blir oppfattet. Det er bedre å ha en litt dårlig fremføring av en idé, enn å lese fra et manus, påpekte Riccardi.

VIKTIG PUST

Et godt foredrag trenger et problem du skal svare på. Før foredraget bør du ifølge ham stille deg selv spørsmålene: «*Hvordan skal mitt foredrag hjelpe de som*

hører på meg. Og hva er den ene tingen de skal sitte igjen med?»

– Når du er ferdig skal publikum ha lært noe, og fått med seg noe de ikke visste fra før.

På spørsmål fra salen om hvilke tips han har for å håndtere nervøsitet svarte Riccardi slik:

– Det høres kanskje banalt ut, men det viktigste er å huske å puste. Også bør man forsøke minske foredragets størrelse i det store bildet. Når jeg går på scenen, spesielt foran store forsamlinger, sier jeg følgende til meg selv: Det er bare et foredrag!

ADVOKATENES FAGDAGER

- Arrangeres i år 1. og 2. juni.
- 50 forelesere.
- Deltagerne kan velge mellom 45 forskjellige kurs

– Ikke ta det så alvorlig – samtidig som du selvfølgelig skal gjøre en god jobb. Budskapet må være klart, men samtidig må du gjerne legge inn små overraskelser innimellom for å vekke forsamlingen, sa Pellegrino Riccardi.

Mange foredragsholdere skal i ilden foran fullsatte saler under årets Fagdager 1. og 2. juni. Her fra samme arrangement i 2015.

8 tips for å få folk til å lytte

- 1. Tydelighet.** Jeg må ganske raskt vite hva foredraget skal handle om og hvorfor dere skal høre på meg. En presentasjon skal ikke være et mysterium.
- 2. Ærlig/ukomplisert.** Forskning viser de som forenkler budskapet mest har større troverdighet – tro det eller ei! Ikke bruk kompliserte ord for å imponere forsamlingen.
- 3. Relasjon** Skap en relasjon med publikum.
- 4. Manus?** NEI! Det forteller at du ikke er forberedt, og har manglende respekt for publikum. Bedre å ha en litt dårlig fremføring av en idé enn å lese opp fra manus.
- 5. Powerpoint-slides?** Kortest mulig tekst! Bruk slides kun som et hjelpemiddel, ha selvtillit nok til å tro på at du klarer snakke rundt det du har uten å skrive alt. For en foredragsholder er det umulig å konkurrere med en PowerPoint-tekst – øyet leser automatisk. Ikke vær redd for å utheve det viktigste i farger og å bruke stor tekst. Et bilde skal være et hjelpemiddel og bare være der om det samsvarer med innholdet.
- 6. Entusiasme** – men vær deg selv. Er du en rolig person, skal du være rolig på scenen. Men du kan likevel ha entusiasme i stemmen og øynene.
- 7. Historier / Referanser /** anekdoter fra ekte personer eksempler fra den virkelige verden hever foredraget. «Jeg husker en gang», «Vi kom bort i et tilfelle». Viktig: Lytteren må kunne se det for seg.
- 8. Følelsen etterpå** – Hva skal publikum sitte igjen med? Skal de være oppløftet, bekymret etc.?

(Kilde: Pellegrino Riccardi)

ANNONSE

HJERTØY
Advokatfirma Tor Erik Hjertøy

Beregningsbistand for erstatningskrav ved bruk av Compensatio

Advokat Tor Erik Hjertøy tilbyr beregningstjeneste av erstatningskrav i personskadesaker.

Tjenesten kan brukes for å utforme et svar eller som en kontroll av mottatt tilbud/krav. Du sender forutsetningene med post eller epost, og du vil få personlig oppfølging og motta fullstendig utmålingsdokumentasjon med utskrifter fra Compensatio.

Hjertøy har over 15 års erfaring fra Trafikkskadebistandforeningen og Yrskesskadebistandforeningen 1979-1994, og deretter egen advokatvirksomhet i 22 år.

C. J. Hambros plass 5, 0164 Oslo

Telefon: 22 33 69 50

Mobil: 908 26 883

E-post: torerik@advokathjertoy.no

www: <http://advokathjertoy.no>

Lead stoler fra Walter Knoll
Scale-Media bord fra Walter Knoll
Himling med belysning fra Kreon

Unike og inspirerende interiører bidrar til ekstra innsats og trivsel på arbeidsplassen. Våre dyktige rådgivere står klare til å hjelpe deg og din bedrift med å finne X-faktoren, enten direkte eller i samarbeid med din arkitekt eller interiørarkitekt.

JU\$NYTT nr. 5/2017

Advokatens fagsider er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, Per Racin Fosmark. Han har over 25 års erfaring som advokat og møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeglingstjenester og er redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

► Grensen mellom livs- og dødsdisposisjoner

Høyesterett avsa 5. april 2017 enstemmig dom – **HR-2017-716-A** – som gjaldt spørsmålet om overdragelse av en odelsgård fra far til yngste sønn var en dødsdisposisjon. En uheldbredelig kreftsyk arvelater, overførte slektsgården til sin yngste sønn om lag et halvt år før han begikk selvmord. Overføringen av gården hadde realitet for ham mens han var i live, og ble ansett som livsdisposisjon. Den eldste sønnen hadde følgelig ikke rett til å overta gården på skiftet etter reglene om åsetesrett. Han var da henvist til å løse eiendommen på odel. Å overta eiendommen i henhold til åsetesretten, innebærer at man betaler et beløp som i praksis ligger inntil 20–30 prosent under odelstakst, jf. Thor Falkanger, *Landbruksrett* (2013) side 65.

Dommen gir veiledning for grensedragningen mellom livs- og dødsdisposisjoner, særlig når det gjelder overføring av fast eiendom som ledd i et generasjonsskifte. De generelle premissene fremgår av **avsnitt 47 – 54**. Høyesterett var enig i de kriterier for grensedragningen som fremgår av **NOU 2014: 1 «Ny arvelov» side 89:**

«Det viktigste kjennetegnet på dødsdisposisjonen er ... at den får realitet etter arvelaterens død, og at dette var arvelaterens mening eller formål: Disposisjonen var ikke ment å ha, og fikk heller ikke, realitet for arvelateren i hans eller hennes levetid. For å bli ansett som livsdisposisjon, må disposisjonen ha fått, eller vært ment å få, realitet for arvelateren i hans eller hennes levetid (livsrealitet).»

Avsnitt 50: «Når det skal avgjøres om det foreligger en dødsdisposisjon, må det foretas en *helhetsvurdering* hvor en rekke momenter kan inngå i skjønnet, jf. Rt-2007-776 avsnitt 35 og NOU 2014: 1

side 91. Av betydning for saken her nevner jeg [Kallerud] at utvalget fremholder at «ment realitet» likestilles med «faktisk realitet». Videre fremhever utvalget at det er uten betydning om arvelateren hadde et arvefordelingsformål dersom disposisjonen har fått tilstrekkelig livsrealitet for ham. Jeg slutter meg til disse utgangspunktene, som er forankret i tidligere rettspraksis, [...]»

Uttalt at Grunnloven § 117, som gir vern mot at odels- og åsetesretten oppheves, ikke gir noen føringer for den nærmere grensedragningen mellom livs- og dødsdisposisjoner.

Et sentralt spørsmål var *tidspunktet for vurderingen*. Konkret var det om virkningen for faren skulle vurderes ved inngåelsen av kjøpekontraktene i april og mai 2014, eller fra det tidspunktet avtalen ble bindende for begge parter i september 2014. Da den yngste sønnen var under 18 år, måtte Fylkesmannen samtykke til overdragelsen, jf. vergemålsloven §§ 39 og 30, og setteverge ble oppnevnt for sønnen. Fylkesmannen godkjente overdragelsen i juli. I august ble det skrevet en tilleggsavtale, som settevergen godkjente i september, og overdragelsen av gården ble tinglyst samme måned.

Avsnitt 54: «Etter mitt [Kallerud] syn må det riktige være å ta utgangspunkt i tidspunktet for inngåelse av kjøpekontraktene i april og i begynnelsen av mai. Ved å undertegne kjøpekontraktene ga D [far] for sin del formelt og ugjenkallelig uttrykk for at hans siktemål var å overføre gården til B [yngste sønn] på de vilkår som fremgikk av kontrakten. Dersom de nødvendige godkjennelser ble gitt fra setteverge og fylkesmann måtte D gi fra seg gården i henhold til kontrakten med

mindre de senere endringene var av en så gjennomgripende karakter at D måtte ventes å påberope dem for å bli fri plikten til å overdra. Intet i saken tyder på dette. Tvert imot understreker de videre hendelser frem mot dødsfallet D’ sterke gjennomføringsvilje.»

Da D inngikk kjøpekontraktene i april/mai 2014, var det klart at han ikke var på «dødsleiet» selv om han led av uheldbredelig kreft.

I den konkrete vurderingen var det ingen tvil om at D i sitt arbeid med generasjonsskiftet også disponerte med tanke på å *fordele arven* etter seg. Arvefordelingshensikt medfører imidlertid ikke at overføringen er en dødsdisposisjon dersom den også har livsrealitet. Den *formelle gjennomføringen* av en eiendomsoverdragelse er tillagt vekt i rettspraksis, men er ikke alene avgjørende, se **Rt-2007-776** avsnittene 35 og 45 og **Rt-2008-1589** avsnitt 33.

Avsnitt 60: «Den *langvarige og omfattende overføringsprosessen* viser ikke bare en fast og sterk gjennomføringsvilje, men indikerer også at D reelt mente å overføre eierådigheten til B mens han selv var i live. Overdragelsen har ikke preg av å være proforma. Det er dessuten ikke urimelig å anta at når D så ettertrykkelig ga fra seg den formelle eierådigheten til slektsgården mens han levde, har det også en følelsmessig side, ikke minst i den konfliktsituasjon som oppsto med den eldste sønnen.»

Det var ikke avgjørende at det på det *praktiske plan* skjedde mindre, og at de *økonomiske realitetene* ble lite synlige i Ds levetid.

Dommere: Kallerud, Falch, Kaasen, Berglund og Utgård.

► Ikrafttredelse nye lover:

21. april 2017
Nærings- og fiskeridepartementet:
LOV-2017-04-21-18 om endringer i anskaffelsesloven og offentlighetsloven (**retting av feil**).

28. april 2017
Kommunal- og moderniseringsdepartementet:
LOV-2017-04-28-22 om endringar i offentliglova (**gjennomføring av endringsdirektivet til viderebruksdirektivet**). Loven innebærer endring i noen av bestemmelsene i offentlighetsloven som regulerer tilgjengeliggjøring av offentlig informasjon for viderebruk. Tilgangen til og bruken av offentlig informasjon skal styrkes. Det er også gjort endringer i reglene om når man kan kreve betaling for tilgjengelig-gjøring av offentlig informasjon.

1. mai 2017
Kunnskapsdepartementet:
Ny forskningsetikklov: LOV-2017-04-28-23 om organisering av forsknings-teknisk arbeid (**forskningsetikkloven**).

Loven skal styrke det forskningsetiske arbeidet i norsk forskning gjennom lovfesting av forskeres og forsknings-institusjoners ansvar. Hva som er god forskningsetikk er ikke lovfestet, men systemet med faglig uavhengige etikkomiteer er videreført, og det nasjonale utvalget for gransking av redelighet i forskning som ble etablert i tidligere forskningsetikklov, består. Forskningsetikkloven av 30. juni 2006 nr. 56 opphevet, og universitets- og høy-skoleloven (lov nr. 15/2005) og helse-forskningsloven (lov nr. 44/2008) endret.

5. mai 2017
Samferdselsdepartementet
LOV-2017-05-05-24 om endringar i yrkestransportlova (**gebyr for løyve-eksamen og utferding av kompetansebevis**). Departementet har nå i § 31hjemmel til i forskrift å kreve gebyr fra kandidater som skal ta eksamen for bevilling for gods- og person-transport, samt gebyr for utstedelse av kompetansebevis ved bestått eksamen.

1. juni 2017
Justis- og beredskapsdepartementet:
LOV-2017-04-21-16 om endringer i passloven og ID-kortloven (**nektelse av reisedokumenter**), *delt ikrafttredelse*, del I. Endringene skal gjøre det enklere å nekte å utstede eller tilbakekalle pass og ID-kort for personer der det er grunn til å tro at formålet med reisen er å begå terror eller terrorrelaterte handlinger, eller å delta i militær virk-somhet i væpnet konflikt i utlandet på rettsstridig måte. Endringene åpner også for å nekte å utstede eller tilbakekalle pass og ID-kort dersom det er grunn til å tro at formålet med reisen er å begå brudd på bestemmelser i straffeloven §§ 101 til 107 om folkemord, for-brytelser mot menneskeheten og krigs-forbrytelser.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet:
LOV-2017-04-28-21 om endringar i bustottelova (**tilbakebetaling av bustøtte**); en mindre endring i § 10 første ledd bokstav d.

► Ekteskapsloven § 65 andre ledd og fristavbrudd

Gulating lagmannsrett kom i kjennelse – **LG-2017-7846** – til at treårs fristen i **ekteskapsloven § 65 andre ledd** må anses som en *søkmålsfrist*, det vi si en prosessforutsetning. Oversittelse av fristen fører følgelig til avvisning av søksmålet. Det ble blant annet vist til Høyesteretts kjennelse i **Rt-2013-1303**, hvor Høyesterett kom til at fristen i **arveloven § 19 andre ledd andre punktum** er å anse som en søksmåls-frist. Denne bestemmelsen har til-nærmet lik ordlyd med § 65 andre ledd.

Det er viktig å være oppmerksom på at når fristen i § 65 andre ledd er en søkmålsfrist – og ikke en materiell foreldelsesfrist – og forliksrådet innstiller behandlingen av en sak, kommer **tre måneders** fristen i **tvisteloven § 18-3 tredje ledd** til anvendelse. Dette innebærer at nytt søksmål må reises innen tre måneder. Det er en for-utsetning at saksøkeren ikke er «vesentlig å bebreide» for at kravet ble avvist eller endte uten dom. Ettårsfristen i § **18-3 andre ledd** får bare anvendelse på

avbrytelse av *foreldelsesfrister*, hvor for-liksrådet har innstilt behandlingen, jf. **Rt-2013-1303**. En annen sak er at søkmålsfristen i § 65 andre ledd ikke gjelder hvor det anføres ugyldighet etter alminnelige avtalerettslige ugyldighets-regler, for eksempel avtaleloven § 33. En ektefelle kan imidlertid ikke påberope seg avtaleloven § 36 etter at fristen i ekteskapsloven § 65 andre ledd er utløpt, jf. Lødrup og Sverdrup, *Familie-retten*, (8. utgave 2016) side 337.

► Pasientskadeerstatning og informasjon om risiko for fremtidig sykdom

Høyesterett avsa 30. mars 2017 enstemmig dom – **HR-2017-687-A** – som gjaldt et prinsipielt spørsmål om manglende informasjon om risiko for fremtidig sykdom (hjerterinfarkt) utgjorde svikt ved ytelse av helsehjelp vedrørende smerte i brystregion og arm som gav rett til erstatning etter pasientskadeloven. Pasienten ble henvist til undersøkelse hos hjertespesialist, som konkluderte med at det dreide seg om muskelsmerter (myalgi), ikke om hjerte- eller karsykdom. Høyesterett kom til at pasienten ikke hadde krav på pasientskadeerstatning.

Det følger av **pasientskadeloven § 2 første ledd bokstav a)** at den som har lidd tap på grunn av pasientskade, har krav på erstatning når skaden skyldes «svikt ved ytelsen av helsehjelp», selv om ingen er å klandre. Høyesterett uttalte at selv om «svikt» gir uttrykk for en objektiv norm med utgangspunkt

i skadelidtes forventninger til behandlingen, ligger det likevel en realitet i at det må foreligge en «svikt» – ikke enhver skade som forårsakes av helsehjelp, gir rett til pasientskadeerstatning.

Avsnitt 46-47: «Etter mitt [Bull] skjønn må man skille mellom informasjon om sykdomstilstander som en pasient har, og informasjon om risiko for fremtidig sykdom. Det fremgår av de forarbeidene jeg har nevnt, at informasjonsplikten ved sykdommer som pasienten har, særlig er begrunnet i at pasienten skal kunne gi et informert samtykke til den foreslåtte behandlingen, og i at pasienten skal kunne medvirke ved behandlingen. Dette er annerledes ved risiko for frem-tidig sykdom. I de sistnevnte tilfellene gjør særlig hensynet til ikke å skape unødig engstelse seg gjeldende på en annen måte enn når sykdommen først har inntruffet. Både hensynet til

pasienten selv og til en effektiv utnyttelse av ressursene i helsevesenet tilsier at det ikke foreligger noen generell informasjons-plikt om slik fremtidig risiko.

Man kan altså ikke slutte fra Rt-1998-1538 [cauda equina] at det generelt foreligger en plikt til å informere nærmere om risikoen for en sykdom som pasienten ikke har, straks risikoen for denne lidelsen i den aktuelle alders-gruppen er mer enn fem prosent.»

Uttalt at hvorvidt det foreligger informasjonsplikt om risikoen for syk-dommer som vil kunne inntre, og som har lignende symptomer som dem pasienten allerede har, må vurderes i det enkelte tilfellet ut fra en faglig vurdering av pasienten og hans tilstand.

Dommere: Bull, Webster, Noer, Bergsjø og Endresen.

Arbeidsrettens kompetanse

Høyesterett avsa 20. april 2017 enstemmig dom – **HR-2017-777-A** – som gjaldt anke over Arbeidsrettens dom i sak om brudd på ansiennitetsreglene i Hoved-avtalen mellom LO og NHO § 8-2. Spørsmålet var om Arbeidsretten hadde gått ut over sin kompetanse etter arbeids-tvistloven § 33 andre ledd, jf. § 1bokstav i, når retten i tillegg til å slå fast at tre av oppsigelsene var tariffstridige, også avsa dom for at de «er ugyldige». Høyesterett kom til at det lå innenfor Arbeidsrettens kompetanse å avsi dom for at en opp-sigelse er ugyldig, i den utstrekning den aktuelle tariffavtalen gir grunnlag for dette – **avsnitt 31:**

«Dommen i Rt-2012-1702 viser [...] at i den utstrekning tariffavtalen gir grunn-

lag for dette, så vil Arbeidsretten kunne ha kompetanse til å avsi dom for at en oppsigelse er ugyldig, med bindende virkning for arbeidsgiver, [...] Praksis nærmest helt tilbake til etableringen av Arbeidsretten bygger på en slik forut-setning, som etter mitt syn [Bårdsen] også er helt i tråd med den kompetansen Arbeidsretten ellers har til å konkretisere hva en arbeidsgiver må gjøre for å gjenopprette tariffmessig tilstand, jf. til sammenligning ARD-1931-140.»

I dette tilfellet gav tariffavtalen grunnlag for å avsi dom på ugyldighet. Uttalt at Arbeidsretten ikke har kompetanse til å avgjøre om en oppsigelse er gyldig eller ugyldig etter arbeidsmiljølovens regler. Dette følger av arbeidstvistloven § 33

andre ledd, jf. § 1 bokstav i, som knytter Arbeidsrettens kompetanse direkte til det å avgjøre tariffrettslige spørsmål. Tvister om krav som bygger på andre grunnlag, for eksempel krav som følger av individu-elle arbeidsavtaler, faller utenfor. Arbeids-retten kan heller ikke – uten særskilt hjemmel – ta stilling til tvister om lovbestemte virkninger, herunder krav om dom for at en oppsigelse er ugyldig etter reglene i arbeidsmiljøloven § 15-7, jf. § 15-12. Unntak gjelder for tilfeller der arbeidsmiljølovens regler er tatt inn i, eller på annen måte gjort til en operativ del av, tariffavtalen, slik situasjonen har vært ved oppsigelse av tillitsvalgte siden 1977.

Dommere: Bårdsen, Matheson, Berglund, Bull og Utgård.

► Hvitvasking – straff og inndragning

Høyesterett avsa 25. april 2017 to dommer – **HR-2017-822-A** og **HR-2017-823-A** – som angir straffenivået for hvitvasking i et fiktivt faktureringsnettverk, og gir retningslinjer for inndragning i slike tilfeller. Sakene ble behandlet i sammenheng. Fra sammendragene:

HR-2017-822-A: Straffen ble satt til fengsel i fire år for hvitvasking av noe over 43 millioner kroner i et fiktivt faktureringsnettverk etter fradrag for om lag ett år på grunn av lang saksbehandlingstid. Det ble blant annet vist til at domfeltes handlinger var et nødvendig ledd i en systematisk og omfattende straffbar virksomhet som er svært samfunns-skadelig. Hvitvaskerens egen fortjeneste på en million kroner ble inndratt etter straffeloven 1902 § 34 (utbytte-

inndragning). Påtalemyndighetens krav om inndragning etter § 35 (gjenstands-inndragning) ble derimot ikke tatt til følge. Midlene hadde ikke på noe tidspunkt tilhørt hvitvaskeren og han hadde levert dem fra seg. Høyesterett tok ikke stilling til om § 35 ga hjemmel for inndragning, men kom til at inndragning uansett ikke burde finne sted. Det ble blant annet vist til at det som reelt sett ønskes inndratt var utbyttet fra de underliggende straffbare handlingene, men at inndragning hos hvitvaskeren ikke ville bidra til å ta fra primærlovbryterne deres utbytte. Inndragning ville også være uforholdsmessig.

HR-2017-823-A: Straffen ble satt til fengsel i tre år og ni måneder for hvitvasking av noe over 45 millioner kroner

i et fiktivt faktureringsnettverk og medvirkning til grovt skattesvik. Det ble gjort fradrag for lang saksbehandlingstid og tilståelse. Straffutmålingsmomentene var langt på vei de samme i begge saker, med unntak av at domfelte i denne saken også var domfelt for medvirkning til grovt skattesvik og hadde tilstått. Inndragning ble – med samme begrunnelse som i den andre saken – ikke idømt.

Dommere: Kallerud, Kaasen, Bergh, Webster og Endresen.

Finanstilsynet har forøvrig utgitt rundskriv nr. **3/2017** *Veiledning om revisors og revisjonsselskaps etterlevelse av hvitvaskingsregelverket*, som også inneholder nyttig informasjon for advokater.

► Godtgjørelse til verger og overgangsreglene i vergemålsloven – SRFs uriktige lovtolkning

Sivilombudsmannen har i uttalelse publisert 4. april 2017 – **SOM-2015-2842** – tatt stilling til vergemålslovens nye godtgjøringsbestemmelser og overgangsregler, og betydningen for eksisterende oppdrag. Hovedregelen etter **vergemålsloven § 30** er at vergene har krav på godtgjørelse for arbeidet som verge. I **vergemålsforskriften §§ 16 flg.** er det gitt nærmere bestemmelser om godtgjørelsen, herunder om hvilke timesatser som gjelder for de ulike oppdragstypene. *Advokater* som oppnevnes som verge, godtgjøres etter den offentlige salærsatsen, jf. § 16 fjerde ledd andre punktum. For

øvrige høyeste timesats inntil kr 200 for alminnelige verger og inntil kr 400 for faste verger, jf. fjerde ledd første setning. Spørsmålet var følgelig hvilken betydning disse nye godtgjøringsbestemmelsene har for vergeoppdrag inngått før den nye vergemålsloven trådte i kraft **1. juli 2013**. Ombudsmannens konklusjon:

«Etter ombudsmannens vurdering må det legges til grunn at det på tidspunktet for den nye vergemålslovens ikrafttredelse var etablert en ordning som innebar at A hadde krav på godtgjøring for vergeoppdraget med en timesats på kr 600.

Overgangsbestemmelsen i **vergemålsloven ...§ 101 nr. 2** må – i henhold til ordlyden – tolkes slik at også denne siden ved vergeoppdraget ble videreført etter den nye lovens ikrafttredelse. SRFs [Statens sivilrettsforvaltning] oppfatning om at den tidligere avtalen ble terminert ved vergemålslovens ikrafttredelse 1. juli 2013, bygger derfor på en uriktig lovtolkning.» (uthevet her)

Se også **SOM-2014-3357** og **SOM-2014-3361**.

► Statens ansvar for nødvendige utgifter til forsvarer når tiltalte frifinnes

Høyesterett avsa 7. april 2017 enstemmig kjennelse i avdeling – **HR-2017-753-A** – som gjaldt krav om erstatning for utgifter til forsvar etter frifinnende dom, jf. **straffeprosessloven § 438**. Saken reiste særlig spørsmål om det kan tilkjennes erstatning ut over den offentlige salærsats i en svært omfattende sak der det var behov for særlig skatte- og selskapsrettslig ekspertise som var privat engasjert. Høyesterett kom til at statens satser for betaling av offentlig oppnevnt forsvarer skal brukes også når utgiftene til forsvarer har vært vesentlig høyere fordi tiltalte har engasjert advokaten privat. Dette gjelder også saker der tiltalte har rimelig behov for spesialkyndige forsvarere som opererer til markedspris. Høyesterett kom også til at dette ikke var i strid med Norges forpliktelser etter **EMK artikkel 6** og **SP artikkel 14**, jf. **meneskerettsloven §§ 2 og 3**, til å sikre rettferdig rettergang.

Saken gjaldt statens ansvar for forsvarerutgifter etter frifinnelsene i den såkalte **Transocean-saken**. De frifunnede hadde hatt nødvendig bistand under saken, og spørsmålet var om de i ettertid kunne kreve dekning av faktiske kostnader som vesentlig oversteg statens satser for betaling av offentlig oppnevnt forsvarer.

Straffeprosessutvalget har i § 44–1 andre ledd foreslått at «[u]tgifter til forsvarer erstattes ikke med et større beløp enn forsvareren ville blitt tilkjent etter § 3–24 [offentlig salærsats], med mindre utgiftene har vært nødvendige på grunn av sakens art», jf. **NOU 2016: 24 Ny straffeprosesslov**, side 86. Etter å ha vist til den gjeldende § 438, begrunner utvalget på side 509 forslaget slik:

«Hensynet til jevnbyrdighet mellom partene i prosessen tilsier imidlertid at

sakskostnader utover dette bør tilkjennes dersom utgiftene var nødvendige og stod i forhold til de ressurser staten la ned i straffeforfølgningen. Det kan være aktuelt ved større og komplekse saker som kan reise vanskelige juridiske spørsmål, for eksempel av skatterettslig art. I slike saker kan det ofte være helt nødvendig å hente inn spesialkompetanse for å ivareta mistenktes interesser på en forsvarlig måte og slik sikre en rettferdig rettergang, jf. Grunnloven § 95 og EMK artikkel 6.»

Forslaget fra Straffeprosessutvalget synes imidlertid å forutsette at det etter gjeldende rett kun kan tilkjennes salæromkostninger etter den offentlige salærsats.

Dommere: Kaasen, Arntzen, Normann, Bull og Endresen.

► Unnlatelse av å avverge følgene av en straffbar handling

Høyesterett avsa 25. april 2017 enstemmig dom – **HR-2017-824-A** – hvor en mann ble dømt til fengsel i 8 måneder for å ha unnlat å tilkalle hjelp til tross for at han var til stede ved voldshandlinger som ledet til dødsfall. Den som utøvde voldshandlingene, var dømt for drap.

Tiltalen var tatt ut etter straffeloven 1902 § 139, som er videreført i straffe-

loven § 196. Bestemmelsen gjelder en plikt til å søke å avverge. Det som må være mulig på tidspunktet for handlingen, er å søke å avverge følgen. Dette innebærer at det ikke inntre noen handleplikt dersom følgen allerede er inntrådt eller er uunngåelig. At det endelige utfallet er usikkert, hindrer imidlertid ikke at det er mulig å søke å avverge følgen. Dette innebærer at handleplikten inntre selv

om det skulle være en betydelig mulighet for at forsøk på å avverge følgene ikke skulle føre frem. Det er følgelig ikke et vilkår for domfellelse at det føres bevis for at dødsfallet ville vært unngått dersom hjelp hadde vært tilkalt.

Dommere: Bergh, Webster, Kallerud, Kaasen og Endresen.

► Dødsboers partsevne

Dødsboer under offentlig skifte har alminnelig partsevne, jf. **tvisteloven § 2–1 første ledd bokstav e**. Det forutsetter at tvisten ikke gjelder spørsmål som etter **skifteloven § 9** skal avgjøres av den tingrett som forestår skifte. Det følger av **skifteloven § 20** at boet bare *kan* være part, hvor saken «anlegges ved en annen domstol eller etter andre prosessregler enn etter denne lov». Boet kan heller ikke være part i tvister mellom lodd-eierne, jf. **skifteloven § 22 andre ledd**. Tingrettens avgjørelse av kravet i slike saker er i alle tilfelle bindende for samtlige loddeiere, også de som ikke har vært part. En loddeier kan imidlertid saksøke boet hvis han har et refusjonskrav (massekraft) overfor boet.

Dødsboer under privat skifte har ikke alminnelig partsevne, men til en viss grad begrenset partsevne, jf. **Rt-2011–1078 avsnitt 16**. Det er imidlertid en forutsetning at det er avgitt gjelds-

overtagelseserklæring, og at boet er overtatt til privat skifte, jf. Skoghøy, *Tvisteløsning*, 3. utgave 2017, side 278. For eksempel kan boet være part i en tvist om skattefastsettingen (ligningen), jf. skatteloven § 2–2 første ledd bokstav h) nr. 2.

«Flytende» dødsboer, det vil si et bo som ikke er overtatt til privat skifte, og hvor det ikke er åpnet offentlig skifte, har ikke begrenset partsevne, jf. **Rt-2011–1078**.

Kort om **anke**: Som hovedregel er det bare partene i et søksmål som har ankerett, jf. **tvisteloven § 29–8**, jf. **§ 30–3**. Tredjepersoner kan bare anke avgjørelsen så langt den gjelder deres prosessuelle rettigheter og plikter, jf. Schei m.fl., *Tvisteloven – kommentar-utgave*, 2. utgave, side 1029. Ved partsuksesjon, som ved arv, vil imidlertid en dom også ha rettskraft overfor dødsboet og arvingene, jf. **tvisteloven § 19–15**

første ledd andre punktum, jf. Schei m.fl. op.cit. side 669–670. Når tredje-person blir bundet av dommen, må han også kunne tre inn i saken og anke denne.

Inndragning av utbytte i sak hvor straffekravet er foreldet

Høyesterett avsa 25. april 2017 enstemmig dom – **HR-2017–821-A** – som gjaldt spørsmålet om utbytte av en straffbar handling kan inndras når tiltalte er frifunnet for straff fordi straffekravet er foreldet. Høyesterett kom til at nettoutbytte kunne inndras. Bakgrunnen for saken var at Marine Harvest Norway AS produserer settefisk i Flora kommune. Ut fra tolkning av anleggets utslipps-tillatelser kom Høyesterett til at produksjonen i perioden 2008–2012 oversteg det tillatte etter forurensnings-loven. Straffansvaret for overproduksjonen var imidlertid foreldet.

Inndragningskravet foreldes etter egne regler og var ikke foreldet. Inndragningen av nettofortjenesten ved overproduksjonen ble ikke ansett som straff. Hverken uskyldpresumsjonen eller skyldprinsippet i Grunnloven § 96 var til hinder for inndragningen. Uttalt at selv om inndragningen skulle være straff, vil det ikke krenke EMK artikkel 7 dersom det konstateres skyld, noe lagmannsretten hadde gjort (avsnitt 44–45). Høyesterett gikk inn på praksis fra EMD og viste til Kjølbro, *Den Europæiske Mennsrettigheds-konvention – for praktikere*, 4. utgave 2017.

Dommere: Webster, Matheson, Falch, Bergsjø og Utgård.

Spørsmål om utlevering av identitet bak IP-adresser

Høyesterett avsa 26. april 2017 enstemmig kjennelse i avdeling – **HR-2017–833-A** – som gjaldt en begjæring fra en rettighetshaver om å få utlevert identiteten bak angitte IP-adresser. Den reiste spørsmål om forståelsen av **åndsverkloven § 56b tredje ledd**. Bestemmelsen lyder:

«For at begjæringen skal tas til følge, må retten finne at hensynene som taler for utlevering veier tyngre enn hensynet til taushetsplikten. Ved vurderingen skal retten avveie hensynet til abonnenten mot rettighetshaverens interesse i å få tilgang til opplysningene, sett hen til krenkelsens grovhet, omfang og skadevirkninger. Etter en slik avveining kan retten ved kjennelse bestemme at opplysningene skal utleveres selv om samtykke er

nektet, eller at opplysningene ikke skal utleveres selv om samtykke er gitt.»

Rettighetshaveren til en film fikk ikke medhold i at lagmannsretten hadde tolket åndsverkloven § 56b feil, da retten ikke tok til følge krav om utlevering av identiteten til internett-abonnenter. Bakgrunnen for saken var at rettighetshaveren avdekket at åtte brukere hadde krenket opphavsretten ved å skaffe seg tilgang til filmen ved bruk av såkalt BitTorrent-teknologi. Høyesterett fant at det ikke var uttrykk for feil lovforståelse når lagmannsretten la vekt på at det ikke var ført bevis for at krenkelsen var av «et visst omfang».

Dommere: Bergsjø, Bergh, Falch, Matheson og Webster.

Bøker og lesestoff

ANMELDT AV ADVOKAT (H) PER M. RISTVEDT, SCHJØDT

Solid om sakførsel

Knut Boye har nettopp utkommet med 4. utgave av boken *Sakførsel* og dermed er tolv års ventetid over. I forordet viser Boye til at det har vært ønskelig å høste erfaringer med den nye tvisteloven og dens gjennomføring i praksis. Boken representerer en nødvendig oppdatering om rettergang under tvisteloven og voldgiftsloven, særlig førstnevnte lov.

Bokens opplyste siktemål er den praktiske utøvelsen av advokatprofesjonen i sivile tvister. Først og fremst representerer boken tilnærmet obligatorisk lesestoff for yngre advokater, men boken tjener også som utmerket ajourføring for erfarne advokater.

Boken er inndelt i fire deler. Del 1 handler om oppdraget. Her behandles blant annet etiske spørsmål, forholdet til klienten, forhandlinger, rettsmekling og forlik. I del 2 behandles forberedelse til søksmål, forlikrådsbehandling, forholdet til offentlighet/media, forholdet til bevismaterialet, edisjonsrett og edisjonsplikt, stevning, tilsvær, diverse andre prosessuelle forhold som meddommere og partshjelp og planmøte, samt den praktiske forberedelsen til hovedforhandling.

Del 3 omhandler hovedforhandlingen. Her behandles forholdet til tvisten, retten, motparten, parter og vitner. Videre behandles innledningsforedrag, avhør av parter og vitner, prosedyren, replikk og duplikk samt sakskostnadsoppgaven. I del 4 behandles sakskostnader og saler, diverse andre prosessformer enn allmennprosess,

voldgift og bruk av rettsmidler. Til slutt i boken finner man diverse nyttige vedlegg, blant annet 12 huskelister (herunder om stevning, tilsvær, anke osv.).

I en kort anmeldelse er det ikke mulig å kommentere de enkelte delene nærmere. Jeg gjør likevel et lite unntak for del 3 om hovedforhandlingen og kapitlene om avhør av parter og vitner. Behandlingen av såkalt «krysseksaminering» og hva advokaten i praksis kan forvente å få ut av dette, er for eksempel noe de fleste bør kunne lese med utbytte.

Boye har med igjen levert et imponerende og svært nyttig bidrag til sivilprosesslitteraturen. Alle advokater som arbeider med sivile tvistesaker bør gjøre seg kjent med Boyes nye bok og notere seg de mange og gode tips. Boken gis de beste anbefalinger.

ANNONSE

Kundekontroll Hvitvasking

Vi tilbyr nå et praktisk IT-verktøy som forenkler prosessen med kundekontroll hvitvasking (KYC)

- ✓ Sikrer oppfyllelse av lovbestemte krav
- ✓ Skreddersydd for advokatbransjen
- ✓ Funksjonell og kostnadseffektiv
- ✓ Tidsbesparende

KYC kan brukes separat eller integreres med ditt sakssystem

Ta kontakt for mer informasjon eller for en demonstrasjon av programmet

Tlf: 07692 (920 60 510) Epost: post@jussys.no C. J. Hambros plass 5 0164 Oslo Org nr. 867 599 002

Bøker og lesestoff

PRESENTERT AV JURIST IDA MOEN ØDEGÅRD

Comparing Legal Cultures

Boken skal gi leseren et verktøy for å operasjonalisere juridisk kulturkunnskap i den daglige behandlingen av lovverket. Endringene i kommunikasjonsteknologi har økt samspillet over geografiske avstander, og dermed gitt opphav til nye former for sosiale relasjoner som har behov for lovregulering ved transnasjonale lover over landegrensene.

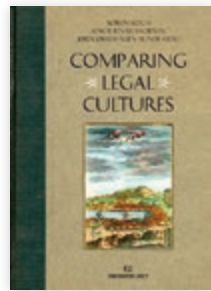
Et lands lovverk er ikke lenger hovedsakelig en nasjonal sak, og uten forståelse for ulike rettslige kulturer vil oppfatningen av det moderne lovverket bli ufullstendig.

Boken gir en komparativ og historisk analyse av moderne juridiske kulturer. Målet med fremstillingen er å gi en bedre forståelse for de juridiske kulturforskjellene i de viktigste rettstradisjonene i Europa og Asia. Ved å markere disse forskjellene og analysere de ulike jurisdiksjoner skal det kunne være enklere å identifisere og forstå juridiske kulturforskjeller, deres opprinnelse og innflytelse. Boken analyserer gjennom ni forskjellige artikler rettstradisjonene i land som England og Wales, Skottland, Frankrike, Tyskland, Østerrike, Estland, Finland og Kina. Boken skal ved å se på utviklingen av hver juridisk kultur bidra til å finne ut hvordan lovlige juridiske kulturer kan formes og tilpasses samfunnsendringer. Boken er skrevet på engelsk.

Jørn Øyrehagen Sunde (red.), Knut Einar Skodvin, Søren Koch, Fagbokforlaget, 530 sider, 479 kroner.

Ekstern revisors handleplikt

Boken er basert på forfatterens doktoravhandling, som ble avlagt ved Det juridiske fakultet i Tromsø høsten 2015.

Bokens tema er lovpliktig revisjon, som skal tilsi at det er kun revisors plikter etter revisorloven som behandles. Fremstillingens hovedvekt er lagt på å analysere og gjennomgå revisors handleplikt i ett revisjonsrettslig og erstatningsrettslig perspektiv. Gjennom analyse av handle-normen skal de materielle kravene til revisjonens innhold og utførelse settes inn i en rettslig ramme, og vurderes opp mot aktsomhetsnormen som gjelder spesielt for revisoransvaret. Boken skal på denne måten forbinde den sanksjonerte aktsomhetsnormen sammen med den revisjonsrettslige handlenormen.

Boken består av fire hoveddeler; i innledningen redegjøres det for metoden som anvendes og materialet som ligger til grunn for fremstillingen. I del 2 behandles emnet lovpliktig revisjon, den historiske utviklingen av revisjonsprofesjonen og samfunnets behov for ekstern revisjon. Det redegjøres videre for hva ekstern revisjon er og dens formål, herunder prosessen og metoden som anvendes gjennom revisjonsoppdraget. Del 3 er bokens hoveddel, og behandler ansvarsgrunnlagets etablering, interessevernsvurdering og innholdet i aktsomhetsnormen. Boken avsluttes i del 4 med en vurdering og sammenfatning.

Kari Birkeland, Cappelen Damm Akademisk, 432 sider, 999 kroner.

Oppsigelse i arbeidsforhold, 5 utg.

Boken omhandler det lovfestet vernet mot oppsigelse. Fremstillingen skal være en teoretisk bearbeiding av lovverket og rettspraksis. Hovedvekten av boken er en analyse av kravet om at oppsigelse i arbeidsforhold skal ha saklig grunn etter arbeidsmiljøloven § 15–7. Boken behandler videre inngående reglene om forhandlinger, søksmål og sanksjonssystemet.

Rettsstoffet er svært omfattende. Av materialet her er flest dommer blitt avsagt

i første instans, et mindre antall lagmannsrettsdommer og en del dommer har blitt avsagt av Høyesterett eller Arbeidsretten. Forfatteren har tatt sikte på å behandle rettspraksis så fullstendig som mulig, og mener at bruk av også materialet fra både tingrettene og lagmannsrettene er en god og nødvendig illustrasjon til underlaget for teoretisk analyse. Femte utgaven av boken er oppdatert i henhold til arbeidsmiljøloven av 2005.

Arne Fanebust, Universitetsforlaget, 432 sider, 799 kroner.

Velferdsrett I. Grunnleggende rettigheter, rettsikkerhet og tvang. 6 utg.

Boken er først og fremst skrevet som en lærebok for studenter ved masterstudiet i rettsvitenskap, men bokens brede fremstilling av de velferdsrettslige problemstillingene skal også gjøre den velegnet for advokater. Boken behandler de materielle reglene om rett til opplæring, arbeid, helsetjenester, omsorgstjenester, økonomiske ytelser etter folketrygdloven, loven om pasient- og brukerrettigheter, loven om sosiale tjenester i Nav, samt reglene om tvang i barnevernsloven og psykisk helse.

Boken består av ti kapitler som faller i to hoveddeler. De to første kapitlene utgjør velferdsrettens alminnelige del. Her gis det en oversikt over velferdsordningene og generelle juridiske spørsmål som knytter seg til disse. De neste syv kapitlene omhandler ulike rettigheter, med vekt på rett til opplæring og arbeid, omsorgstjenester, trygdeytelser og økonomisk sosialhjelp. De avsluttende kapitlene beskriver vilkårene for bruk av tvang innen barnevern og psykisk helsevern, og her beskrives det som skal kalles velferdsstatens «andre ansikt».

Siden bokens forrige utgave (2012) er det vedtatt mange endringer i folketrygdens regler om uføretrygd, foreldrepenger

samt stønad til enslige forsørgere. Boken beskriver videre betydningen av grunnlovreformen i mai 2014. Reformen styrket menneskerettighetenes stilling i norsk rett, med stor betydning for de ulike velferdsrettslige spørsmål. EØS-rettens innvirkning på forskjellige velferdsrettslige reguleringer er i tillegg mer fremtredende beskrevet enn i tidligere utgaver.

Asbjørn Kjønsstad, Aslak Syse, Morten Kjelland, Gyldendal Juridisk, 599 sider, 699 kroner.

Velferdsrett II. Barneverns – og sosialrett, 5. utg.

Denne utgaven behandler viktige og nye velferdsrettslige spørsmål. Undertittelen «Barnevern og sosialrett» skal speile boken særlige oppmerksomhet rettet mot disse velferdsområdene. Fremstillingen tar opp rettslige spørsmål ved behandling av saker etter barnevernloven, helse- og omsorgstjenester, sosialtjenesteloven, forvaltningsloven. Andre sentrale lover som regulerer tjenestetildeling i barneverntjenesten, arbeids- og velferdsforvaltningen og helse- og omsorgstjenester blir videre beskrevet. Boken omtaler temaer som saksbehandlingen i første instans, klage over tildelingsvedtak, taushetsplikt, menneskerettigheter, diskrimineringsvern og utlendingsrett. Boken behandler videre arbeidsrettslige spørsmål av betydning for tjenesteyterne.

Boken må ses i sammenheng med Velferdsrett I: Grunnleggende rettigheter, rettsikkerhet og tvang. Begge bøkene er oppdatert per 1. januar 2017 når det gjelder lovgivning, rettspraksis, forskrifter og trygdesatser. Boken er skrevet til sammen av ni jurister som underviser i sosialrett, barnevernsrett og andre velferdsrettslige emner ved høyskoler og universiteter, eller som jobber i offentlig forvaltning.

Asbjørn Kjønsstad, Aslak Syse, Morten Kjelland (red.), Gyldendal Juridisk, 536 sider, 579 kroner.

JUS

Internasjonale forhandlingseksperter til Norge

Juristenes Utdanningsenter og Juristforbundet har samlet krefter fra hele verden for å rette blikket mot forhandlinger i et internasjonalt perspektiv.

MASTERCLASS ON CROSS-CULTURAL NEGOTIATIONS

Møt foredragsholdere fra USA, Sveits, England, Japan, Singapore, Skottland, Danmark og Norge under dette unike forhandlingskurset. Masterclass retter seg særlig mot jurister og advokater, dommere og andre med erfaring innen forhandling og tvisteløsning.

27. juni, Oslo, 3750 kroner.

TROVERDIGHETSVURDERINGER

Bevisbedømmelse er et tema som mange jurister utfordres på i sin juridiske praksis. Vurderinger av hva som er troverdige vitner, parter og forklinger er noe av det viktigste i en slik bevisbedømmelse. En troverdighetsvurdering står helt sentralt i saker om straff, utlendinger, barn og andre personfokusede tvister. Hva bygger disse vurderingene på? Hvilke feilkilder og fordommer bør man unngå?

14. juni, Oslo, 3750 kroner.

ADVOKATKURSET

Kjenner du noen som vil bli advokat? Juristenes Utdanningsenter har over

20 års erfaring med å utdanne fullmektiger. Kurset er obligatorisk for alle som skal ha advokatbevilling og høstens påmelding er åpnet.

Høsten 2017, Oslo og Bergen, 12 650 kr.

MEKLINGSAKADEMIET

Et stort antall saker som løses i retten burde vært løst utenrettslig, for eksempel gjennom meklingsmekling. Mekling vil i fremtiden bli mer og mer brukt i advokatbransjen og alle fullservice advokatfirmaer bør ha en sertifisert mekler.

1. – 7. november, Jeløy Radio, 43 500 kroner.

De oppgitte prisene gjelder for medlemmer av Advokatforeningen.

Ronald M. Shapiro er en av tolv forelesere under «Masterclass on cross-cultural negotiations». Shapiro er forfatter av flere New York Times-bestsellere. Foto: Rbrodsky87, Wikimedia Commons

ANNONSE

Få tilgang til over 30.000 juridiske litteraturreferanser med Bibjure

Bibjure biblioteksystem gir fullstendig oversikt over hva som finnes av nordisk juridisk litteratur. All litteratur er klassifisert inn i Bibjure indeks, for presise søk etter emneord eller fagområde. Bibjure kan brukes med strekkodeleser og holder orden over ditt eget bibliotek og utlån.

Les mer om Bibjure på **www.jussys.no** eller kontakt oss på **post@jussys.no** eller telefon **07692**

jussystemer

Kritisk til salæersprik

John-Kåre Olsen sluttet i politiet og startet advokatfirma. Men fremdeles snakker han gjerne politijuristenes sak og mener lønnsforskjellene mellom politiet og advokatfirmaene må ned.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

Navn: John-Kåre Olsen
Alder: 48 år.
Stilling: Partner i Advokatfirmaet Olsen & Herstad AS
Spesialitet: Barn og barnevernsrett
Familie: Samboer, to sønner på 7 og 16 år.
Bosted: Bjørnevatn
Opprinnelig fra: Vardø

– Hva er den største utfordringen for din advokatvirksomhet akkurat nå?

– For oss som nettopp har startet firma, er utfordringen å sørge for forsvarlig drift. Du er overlatt til deg selv og må ordne det som var en selvfølge i staten. I staten er klientene der; nå må du sørge for å få kontakt med klientene, markedsføre deg, føre regnskap, drive med pensjon, renhold – alt som vi tok som en selvfølge før. Vi synes det er positivt at vi også får saker fra Vadsø og kysten.

– Og den største utfordringen for bransjen som helhet?

– Å forholde seg til god advokat-skikk. Det at bransjen ivaretar klientene sine på best mulig måte, holder seg til etiske retningslinjer og ikke driver urent spill mot klienter og andre advokater. Vi må ha en god porsjon advokatetikk, og det er en utfordring, selv om det burde være en selvfølge.

– Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?

– Jeg har jobbet mye med barnevernsrett, og det er vel en barnevernssak som jeg har jobbet mest med. Kollegaen min har en spennende sak med jordskifte og fordeling av avgifter rundt en vei som vi har her i Sør-Varanger, som skal opp i lagmannsretten nå.

– Er det utviklingstrekk i advokatyret som du er kritisk til?

– At advokater tar seg for godt betalt og at det er for stort sprik mellom salærene. Noen har for høye salærer. Det er greit å spesialisere seg, men jeg vil ikke høyne salæret mitt av den grunn. Vi har advokatselskaper som posisjonerer seg mot for eksempel oljebransjen og IT og tar veldig høye salærer, og dem om det, men jeg mener at det skal være mulig å gå til en advokat uten at man skal bli ruinert. Vi har flere ordninger med retts hjelp, men det skal være mulig å søke advokat uten at det blir for dyrt.

– Og trekk du synes er positive?

– At advokater også kan inngå i megling. Mange selskaper, og også Advokatforeningen, tilbyr kurs i advokatmegling. Det er positivt at vi kan få parter til samtale om emner uten å trenge å gå til domstolen. Det er ikke sikkert at alle er enige, for noen vil jo til retten og få en rettskraftig dom, men det er ikke alltid i retten man trenger å avgjøre saken.

– Hva er den viktigste saken for Advokatforeningen å jobbe med i år?

– Reisefradrag og halvering av salæret på reise har vært en sak, men det kan ikke være den viktigste saken. Jeg har ikke noe godt svar.

– Tror du at advokathverdagen din vil forandre seg i løpet av de neste ti årene?

– Ja, jeg tror den vil bli mer hektisk, og vi får flere typer oppdrag, ettersom vi er det eneste kontoret i kommunen her. Vi er generalister og tar de fleste type saker.

– Det er viktig at juristene i staten får større økonomisk uttelling. Det kan ikke være for stort gap mellom det private og det offentlige, sier John-Kåre Olsen, som for et halvt år siden startet eget advokatfirma.

Men så har vi noen spesialfelt, både jeg og kollegaen min, og vi har eiendoms-megling i tillegg. Vi ser en utvikling der advokatselskapet forestår oppgjørsmegling og salg, siden det bare er én bank som driver med salg her.

– Hvor lenge har du arbeidet som advokat i Kirkenes?

– Et halvt år. Vi har ikke den store erfaringen med det, men vi kommer fra politiet begge to.

– Og hvor er drømmestedet å praktisere som advokat?

– Jeg kunne godt tenke meg å praktisere hos Elden. Selv om det er et stort selskap med mange jurister. Jeg ville

sett på forskjellen mellom å jobbe på et lite kontor og et stort kontor. Her blir du sittende for deg selv og skal ta dine valg og avgjørelser. Selv om vi søker bistand hos hverandre, er det en litt annen hverdag.

– Hvem er den svakeste parten i den norske rettsstaten, synes du?

– Unger. Unger som er utsatt for vold og grove overgrep. Og kvinner. Det er ofte vanskelige saker bevismessig. Og funksjonshemmede. Nå har vi fått en ny forskrift om tilrettelagt avhør, men uten språk er det umulig å komme frem. Når du først får oppnevnt bistandsadvokat, blir du godt ivarett, men veien dit er vanskelig.

– Jobber du noe pro bono?

– Svært lite. Det kan være i forbindelse med noen saker der vi arbeider opp mot rettigheter som vedkommende har, så vi hjelper til med å sende søknader til det offentlige. Det er sånne ting som vi ikke tar salær for, men som kanskje følger en straffesak.

– Hvis du fikk være justisminister for en dag, hva ville du ha gjort?

– Tilføre mer ressurser til juristene og politiet. Politiet gjør en fantastisk god jobb som ikke blir synliggjort. Det å bli verdsatt i staten, og spesielt i politiet, er veldig viktig. Som politijurist ønsker man større verdsetting.

MENSWEAR

**GODT UTVALG
DRESSER I HØY KVALITET
ENKELT, EFFEKTIVT TIL RIKTIG PRIS**

*Med egen skredder på huset, får du
tilpasset dressen nøyaktig etter dine
behov med svært kort leveringstid.*

www.menswear.no

Menswear Hegdehaugsveien
Hegdehaugsveien 36C
Tlf. 22 46 32 00

Menswear Lysaker
Lysaker Torg 10
Tlf. 67 58 19 50

Menswear Tjuvholmen
Lille Stranden 5
Tlf. 22 83 88 09

Menswear Trondheim
Dronningens gate 28
Tlf. 73 52 84 00

Huk tak i politikere på frierferd. Krev medgift!

Når partiene skjerper knivene for høstens valgkamp, er det ikke lett å få øye på rettshjelp blant sakene på dagsorden. De få ganger justispolitikken trekkes frem i den offentlige debatt, er omkvedet gjerne rop om strengere straff og flere ressurser til politiet.

Advokatforeningen er selvsagt opptatt av at politiet skal få de ressursene de trenger, men ikke uten at man samtidig tar hensyn til *følgene* av at flere saker oppklares og går videre i rettssystemet.

Menonrapporten fra 2016 viser at utvidelsen av bistandsadvokatordningen, handlingsplanen mot vold i nære relasjoner og Barnevern-løftet i 2011, har vært kostnadsdrivende for utgifter til fri rettshjelp og særskilte straffesaksutgifter. I samme periode har politiet fått økte bevilgninger. Bevilgningene til domstolene har derimot ikke gjenspeilet den økte saksmengden. Dette gjelder også stykkprisen som ikke gir betalt for den tiden advokater faktisk jobber med sakene sine. Salærsatsen har økt jevnlig de siste årene, men ligger fremdeles godt etter lønnsutviklingen ellers i samfunnet.

Gode politiske tiltak er musikk i våre ører, men det er maktpå-

liggende at de akkompagneres av tilstrekkelige økonomiske ressurser til fri rettshjelp.

Da regjeringen i forslag til statsbudsjettet for 2017 fremmet forslag om kutt i reisegodtgjørelsen, kom det som lyn fra klar himmel. Til tross for etablerte årlige drøftinger mellom Justisdepartementet og Advokatforeningen, ble vi aldri spurt til råds. Det var uklokt, og resulterte i en ordning som er til skade for de deler av det rettsøkende publikum som har minst ressurser fra før.

Tiden er inne for oss i Advokatforeningen, både i ledelsen og blant øvrige medlemmer, å jobbe med politisk påvirkning. Politisk påvirkning handler om å angripe våre folkevalgte med vårt gode budskap fra flere flanker samtidig. Ledelsen angriper fra hovedstaden, men vi vil ikke oppnå full effekt for våre medlemmer samtidig åpner ild mot de folkevalgte fra deres respektive regioner.

Det er medlemmene våre som kjenner på konsekvensen av politiske beslutninger lokalt, og som best kan forklare sine representanter hvordan det er å arbeide med og i systemer som svikter. Vi har allerede hørt mange historier om kutt i reisegodtgjørelsen som får bisarre utslag i advokaters hverdag.

Vi er opptatt av mange viktige saker på vårt felt, som taushetsplikt, advokatlov og fri rettshjelp. Viktigst nå er imidlertid påvirkning for å reversere regjeringens halvering av reisegodtgjørelsen i tilknytning til revidert nasjonalbudsjett. Revidert nasjonalbudsjett ble lagt frem som en melding fra regjeringen til Stortinget nå nylig. Stortinget behandler revidert nasjonalbudsjett og fatter sine vedtak i slutten av juni. Timingen er derfor optimal nå. Og husk: politikerne er der for dere – ikke omvendt. Nå skal de gjenvelges. Da er de erfaringsmessig på sitt aller mest sjarmerende.

Jeg oppfordrer derfor hver og en av dere til å huke tak i politikere på frierferd. Gjør det klart at vi forlanger både forlovelse og medgift!

LEDER
i ADVOKATFORENINGEN
jens.johan.hjort@steenstrup.no

INGEN TILFELDIG SALÆRBEHANDLING

Av GEIR ENGBRETSSEN,
sorenskriver i Oslo tingrett

«Det å vente 6, 12 eller 18 måneder på penger som kanskje kommer, er svært utfordrende», sier advokat Silje Elisabeth Stenvaag i et leserinnlegg i Advokatbladet 4/17. Hun hevder Oslo tingretts behandling av salærkrav i saker med fri sakførsel er både vilkårlig og sendrektig. Heldigvis gjenspeiler ikke denne beskrivelsen virkeligheten, selv om vi alltid tilstreber å bli bedre og mer effektive.

I salærforskriften § 7 skal salærfastsetting og utbetaling så vidt mulig skje innen 30 dager. En gjennomgang av salærutbetalinger gjennom en tomåners periode i 2017, viste at **92 prosent** av utbetalingene skjedde innenfor denne fristen. I de resterende sakene var det ulike, men konkrete grunner til at avregning og godkjenning tok lengre tid.

Undersøkelsen viste også at omkring halvparten av salærene ble behandlet på under ti dager. Oslo tingrett har gjennom noen år oppfordret advokater til å ta i bruk Aktørportalen til innsending av salærkrav. I de aller fleste tilfellene vil dette føre til en vesentlig kortere behandlingstid.

Hovedregelen, også i saker med fri sakførsel, er å avregne etter avsluttet oppdrag. Det kan selvsagt oppleves problematisk i langvarige saker, der salæret ikke er stort nok til å få forskudd. Derimot er det viktige unntak som vi gjerne minner om: I foreldretvistsaker kan man sende inn salærkrav etter saksforberedende møte; likeledes etter rettsmekling i arbeidstvistsaker. Det er altså ikke nødvendig å

vente til det foreligger en endelig avgjørelse i disse sakstypene, som ofte kan trekke ut i tid. Saker etter kap. 36 om oppheving av tvangsvedtak er hastesaker, og behandles normalt innen tre måneder.

Silje Elisabeth Stenvaag gir uttrykk for at advokaters salærer kuttes på en tilfeldig måte i Oslo tingrett. Hun spør retorisk om tingretten mener advokater er udugelige til å vurdere nødvendigheten av eget arbeid, eller om vi generelt tror advokater forsøker å jukse på regningene.

Igen ser vår virkelighet ganske annerledes ut: Vi har et tillitsfullt utgangspunkt for all salærbehandling, og kutter salærkrav forholdsvis sjelden. En gjennomgang av 2500 salærutbeta-

linger til bistandsadvokater i 22. juli-saken, viste for eksempel at bare 1,2 prosent av kravene ble nedsatt. En gjennomgang av to tilfeldig valgte måneder i 2017 viste at fjorten prosent av salærkravene i sivile saker med fri sakførsel ble redusert.

Imidlertid har vi en plikt etter salærforskriften til å vurdere om arbeidet har vært *rimelig* og *nødvendig*. Domstolen har også et samfunnsansvar for å for-

valte offentlige midler på en god og fornuftig måte.

«Domstolen har også et samfunnsansvar for å forvalte offentlige midler på en god og fornuftig måte.»

Geir Engebretsen

Det innebærer blant annet at utgifter bør være proporsjonale med sakens art og kompleksitet, slik at sakene ikke gjøres større og mer kompliserte enn nødvendig. Vi skal heller ikke godkjenne utgifter til arbeid som går utenfor mandatet eller oppnevningen.

Her foretar vi en bred helhetsvurdering. *Unntaksvis* kan tingretten og advokaten være uenige i forståelsen av forskriftens kriterier. Da sender vi et varsel om mulig kutt, slik at advokaten kan utdype kravet og komme med sine innsigelser. Ender det likevel med et nedsatt salær, kan avgjørelsen overprøves av lagmannsretten. Erfaringen viser at svært få salærnedsettelse blir anket.

SAKKYNDIGHET VED VURDERINGER AV OMSORG FOR BARN

Av GUNN MARI
KJØLBERG, advokat
i Kindem

og HILDE ELINE HOEL,
advokat og foreldremekler
i Advokatforum

I den nylig leverte utredning fra Graverutvalget (NOU 2017:8), er det foreslått at omsorg for barn bør behandles i egne domstoler av dommere som har spesialopplæring om barns utvikling og behov.

Vi vil i hovedsak støtte forslagene til utvalget. Særlig vil vi ønske velkommen en bedre kvalitetssjekk av sakkyndighet, også i saker der tvisten står mellom foreldrene.

Gjennom vår lange erfaring med barnerett og praksis som advokater i foreldretvister, har vi undret oss over enkelte av de oppnevnte barnefaglige sakkyndiges skråsikkerhet i saker som er svært sammensatte. Vi ønsker at flere dommere stiller seg mer kritiske til skråsikre sakkyndige, og i større grad foretar en grundig selvstendig vurdering opp mot barnets beste. Enkelte ganger opplever vi at sakkyndige nærmest overtar som støtteperson for den ene parten.

Fra 2014 har staten dekket kostnadene til sakkyndiges oppgaver i foreldretvistsaker. Dette har ført til at terskelen er blitt lavere for å bestille omfattende utredninger.

Advokatene bør bli mer bevisste til bruk av sakkyndige utredninger, og retten bør bli mer proaktiv til å foreta en vurdering av behovet. Spesielt i foreldretvistsaker der det først og fremst er dårlig samarbeid mellom foreldrene som står i veien for en avtale (forlik), og der det ikke er åpenbare spesielle behov hos barna, eller psykisk

sykdom, rus eller problemstillinger knyttet til vold.

I utgangspunktet kan barna i slike saker ha bosted så vel hos far som hos mor, men retten skal avgjøre hva som er det beste for barna. Vi mener at det her bør utvises større varsomhet med å utrede alle små detaljer i saken. At foreldrene trenger rettens hjelp kan skyldes den forbigående krisen som foreldrene er i. Det er da bedre at de hjelpes til videre samarbeid, som er så viktig for barnas fremtid, enn at den sakkyndige leter etter små forskjeller mellom foreldrene.

I de sakene der foreldrene etter et møte eller to i retten med sakkyndig tilstede ikke har lyktes med å komme til enighet og velger å gå

videre til full hovedforhandling, kreves det nesten alltid sakkyndig utredning av en eller begge parter. Retten kan og skal nekte å la saken bli utredet videre av en sakkyndig der det ikke trengs. Det synes som om dette oppleves som krevende for dommeren. Dommeren som skal ta avgjørelsen bør selv snakke med barna. Og saken kan opplyses ved ordinær bevisførsel/vitneførsel.

Dommeren med god innsikt vil klare å ta disse avgjørelsene selv, uten sakkyndig utredning. Da vil vi unngå resultater der dommere er blitt forledet av ivrige sakkyndige som gir basstante konklusjoner på et tynt observasjonsgrunnlag, som kan være feiltolket ut fra uriktig hypotese.

Vi er opptatt av å komme bort fra fastlåste oppfatninger om at det bare finnes en riktig forklaring på barnets reaksjoner under observasjon, og at det bare finnes en riktig forklaring for hvordan en forel-

der skal og bør løse utfordringer som oppstår under observasjoner.

Det er vesentlig at den sakkyndige er seg sin utreder-rolle bevisst. Det må da oppstilles alternative hypoteser. Sakkyndige skal ikke avgjøre spørsmål om troverdighet. Psykologiprofessor Annika Melinder har uttalt at «... bekreftende forutinntatthet er fremtredende hos alle, og at ingen, heller ikke dommere eller psykologer, er bedre til å vurdere om en person snakker sant eller ikke». (Kilde: Advokatbladet nr. 2 for 2017 side 10.)

Som advokater stiller vi spørsmål for å få de sakkyndige til å reflektere og vurdere om det kan tenkes andre svar enn det de gir. Vi peker på andre vitners vurderinger. Er den sakkyndige fortsatt fastlåst i sin egen vurdering, tyder det på lite ydmykhet, og liten evne til å reflektere over egne begrensninger.

I saker der den sakkyndige er skråsikker i sin vurdering av barnets behov, eller sin vurdering av foreldrene og deres konflikt, står sakkyndige i veien for et forlik. Selv om et forlik på lenger sikt vil være best for barnet.

For at partene skal kunne slå seg til ro med resultatet, er det viktig at det har vært en god og ivaretagende prosess. Bedre kompetanse blant dommerne, slik Graverutvalget foreslår, vil ikke bare føre til at dommerne blir mer kritiske med hensyn til å vurdere den sakkyndiges rapport/vurdering, men at behovet for slike rapporter kan reduseres.

Vi mener at dommere med barnefaglig spesialopplæring bedre vil kunne ivareta barnas beste. Samtidig er det helt nødvendig at arbeidet med å kvalitetssikre de sakkyndige fortsetter.

«Vi ønsker at flere dommere stiller seg mer kritiske til skråsikre sakkyndige, og i større grad foretar en grundig selvstendig vurdering opp mot barnets beste.»

Gunn Mari Kjølberg og

Hilde Eline Hoel

ANNONSE

VOGT ADVOKATFIRMA
Marbella - Spania - Etablert i 1999

- ❖ Fast eiendom
- ❖ Arv/Skifte
- ❖ Skatt
- ❖ Forretningsjuss
- ❖ Regnskap & Selvangivelser
- ❖ Skatte representant

Vogt Advokatfirma España S.L.
Ricardo Soriano 65 · 2º-3 // 29601 Marbella · Spania
Telefon: (+34) 952 776 707
E-post: info@vogtlaw.com //www.vogtlaw.com

MED SUGERØR I FELLESKASSA

Av ODDMUND ENOKSEN,
advokat, Advokatene
Enoksen & Steiro, Sortland

4,2 millioner. Det var de samlede utgiftene til advokater og rettslig medhjelp i en enkelt sak for Utmærksdomstolen i Finnmark som ble avgjort 23. januar i år (UTMA-20 016-164 739-Nesseby bygdelag mot Finnmarkseiendommen). Millionene var det staten som måtte dekke. Dette fulgte av finnmarkslovens § 43 som påla staten å dekke partenes nødvendige utgifter i en sak hvor noen hadde krevd rettigheter som Finnmarkseiendommen hadde motsatt seg.

Samtidig som statens millioner sitter løst for private parter som krever eksklusive rettigheter på bekostning av fellesskapet i Finnmark, har vi fått en så dårlig ordning med fri retts hjelp at det snart ikke er noen folk i arbeid som omfattes av ordningen. Og i straffesaker får man ikke engang dekket reise- fravær med ordinær offentlig timesats, men må ta til takke med halv betaling,

selv om det er umulig å kombinere reise og arbeid.

Etter min vurdering er det sterkt urimelig at man gjennom finnmarksloven har etablert et stort sugerør i fellesskassa for de i Finnmark som jakter på eksklusive private rettigheter, og ikke vil godta at rettighetene forvaltes av Finnmarkseiendommen til felles beste for befolkningen. Det er i praksis ingen risiko for private å reise søksmål for Utmærksdomstolen. Staten dekker utgiftene til advokat enten søksmålet fører fram eller ikke.

Det hører med at Justisdepartementet i 2016 fremmet forslag om en forsiktig begrensning av statens omkostningsansvar. Forskergruppe for same- og urfolksrett ved Universitetet i Tromsø uttalte seg i høringsrunden sterkt imot å begrense statens ansvar for dekning av private parter utgifter til juridisk bistand. I media var det professor Øyvind

Ravna som målbar forskergruppens høringsuttalelse. Samme mann opp-

trådte som rettslig medhjelper for saksøkerne i Nessby-saken, og fikk dekket et salær på kr. 765.000 etter en timepris på cirka 1570 kroner, eks mva, det vil si en timepris som langt overstiger den offentlige salærsatsen – og det endatil for en som ikke har ordinære utgifter til egen kontordrift slik advokater har.

Hvis først staten skulle dekke utgifter til juridisk bistand i saker for Utmærksdomstolen i Finnmark, burde man i alle fall ha begrenset utgiftene ved å basere godtgjørelsen for advokater til den offentlige salærsatsen. Hvorfor skal staten betale advokater i tvister etter Finnmarksloven en timepris som er flere ganger høyere enn det forsvarsadvokater og barnevernsadvokater får dekket av staten? Meiner justisministeren at dette er en rimelig ordning?

«Hvorfor skal staten betale advokater i tvister etter Finnmarksloven en timepris som er flere ganger høyere enn det forsvarsadvokater får dekket av staten?»

Oddmund Enoksen

ANNONSE

Vi leverer stabile og gode driftsløsninger til mange advokatfirmaer:

- Vi gir deg en enklere IT-hverdag

Våre driftsløsninger er spesielt tilpasset advokaters behov for sikkerhet og fleksibilitet. Fra vårt effektive datasenter, som er lokalisert her i Norge, får du tilgang til alle de programmene du trenger.

- Vi er svært godt fornøyd med Daldata skytjenester, der leveranse- dyktighet, stabilitet og det at vi alltid har en oppgradert løsning er viktige elementer.

Daglig leder Tom Øystein Martinsen,
Advokatfirmaet Campbell & Co AS, Hamar.

DALDATA
SMARTE LØSNINGER ER GULL VERDT

www.daldata.no/advokater - daldata@daldata.no - tlf. 02331
ELVERUM - FOLLDAL - OSLO - OTTA - STJØRDAL - TYNSET

VÅRE SKYTJENESTER ER BASERT PÅ MICROSOFTS PROGRAMVARE

OM GJENOPPNEVNINGEN AV EFTA-DOMMER PER CHRISTIANSEN

Av ELSBETH SANDE
TRONSTAD, statssekretær
for EØS-saker og forholdet
til EU

Jeg viser til innlegg i Advokatbladet 3.april i år, hvor EFTA-domstolens president Carl Baudenbacher uttaler seg om gjenoppnevning av den norske dommeren i EFTA-domstolen. I lys av innlegget finner jeg det nødvendig å gi informasjon om gjenoppnevning prosessen, og å presisere hvilke hensyn som gjør seg gjeldende ved utnevning og gjenoppnevning av norske EFTA-dommere.

Den 13.januar i år besluttet de tre EFTA-statene i EØS å gjenoppnevne Per Christiansen for en ny periode på seks år.

Forut for gjenoppnevningen ble det gjennomført en omfattende nasjonal prosedyre for

nominasjon av norsk dommer. Stillingen ble offentlig kunngjort, og det ble nedsatt et eget rådgiverutvalg som foretok en utførlig vurdering av alle kandidatene. På denne måten søkte man nettopp å ivareta kravet til EFTA-dommernes kvalifikasjoner og uavhengighet, og bidra til en effektiv og uavhengig EFTA-domstol.

Det er dette som er Norges motivasjon bak oppnevningen av den norske dommeren, både ved gjenoppnevningen for seks år og den opprinnelige beslutningen om gjenoppnevning for tre år.

Beslutningen av 1.desember 2016 om gjenoppnevning for tre år er opphevet.

«Det er dette som er Norges motivasjon bak oppnevningen av den norske dommeren.»

Elsbeth Sande Tronstad

Forholdet mellom sistnevnte beslutning og avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkingsorgan og en domstol artikkel 30 er således ikke lenger et aktuelt rettslig spørsmål når det gjelder gjenoppnevning av dommer Christiansen.

Jeg vil likevel få lov til å knytte en kommentar om spørsmålet om EFTA-domstolens legitimitet og domstolens uavhengighet. Da EFTA-statene traff den første beslutningen om gjenoppnevning for tre år, viste de til at bakgrunnen for dette var forhold knyttet til aldersgrense for dommere i Norge. Derfor fastslo gjenoppnevningens vedtak at det ikke skulle ha presedensvirkning, det vil si for de to øvrige EFTA-statene som også stod bak vedtaket. Bakgrunnen var altså generell, ikke individuell, og knyttet til norske forhold.

Dette har også EØS- og EU-minister Frank Bakke-Jensen omtalt i brev til Dommerforeningen 23.januar i år om samme sak.

DEBATTINNLEGG

sendes til
redaksjonen@advokatbladet.no.
Frist til neste utgave er 12. juni.
Skriv maks 4700 tegn, inkludert mellomrom, eller etter avtale med redaksjonen. Legg ved bilde av forfatteren. Debattinnlegg kan også bli publisert på Advokatbladet.no.

ANNONSE

ADVOKAT- OG DOMMERKAPPER
for damer og herrer – Omgående fra lager

Vi har flyttet!
(Se ny kontaktinfo nedenfor)

EDVINS

Besøksadresse: Rådmann Halmrastsvei 4 SANDVIKA
tlf. 67 55 94 04 - epost: edvinsas@hotmail.com - www.edvins.no

MØTERETT: Advokat Per S. Johannessen er en av tre advokater i Finnmark med møterett for Høyesterett. Han har hatt eget advokatkontor i Vadsø siden 1985.

– Barnevernet tar bagatellmessige ting veldig alvorlig

I sine førti år som praktiserende advokat har han sett en utvikling i yrket han ikke bare setter pris på: At en veldig stor andel av dagens saker handler om barn.

TEKST OG FOTO: BJØRN HILDONEN

VADSØ: – I dag har om lag fire av ti saker ved norske domstoler sitt utspring i barn; i saker om barnevern, i barnefordeling og vold mot barn. Det brukes svært store ressurser på disse sakene. Selv har jeg forsøkt å styre unna, sier Per S. Johannessen (69), daglig leder av Sentrum Advokater i Vadsø.

Den opprinnelige mehamnværingen må kunne betegnes som Finnmarks advokatnestor. I år er det førti år siden han startet sin advokatkarriere, og han gjør seg her noen refleksjoner om utviklingen.

ØKT SAKSMENGDE

– Barnevernet er blitt mye mer aktivt. Nå rykker de ut når det foreligger en bekymringsmelding. Mange institusjo-

ner, for eksempel skoler og helsepersonell, er pålagt å sende slike meldinger. Mitt inntrykk er at selv bagatellmessige ting blir tatt veldig alvorlig, slik at saksmengden er blitt veldig stor, både for advokater og for domstolene, sier Johannessen.

Selv tar han ikke barnevernssaker, men har i sin praksis fokusert på strafferett, konkursbehandling og forretningsjus. Han deler nå kontor blant annet med sine to barn Jørn (37) og Line (33). Sønnen har fått sin advokatbevilling, mens datteren Line fortsatt er advokatfullmektig.

RUSSISKE TRÅLERE

På slutten av åttitallet og begynnelsen av nittitallet var det en rekke russiske

trålere som leverte sine fangster til fiskeindustriane i Finnmark. Dette førte til at Johannessen og andre advokater fikk mye å gjøre med russiske rederier og sjøfolk som trengte juridisk bistand.

– Etter at jernteppet falt på begynnelsen av 1990-tallet, var det nærmest en eksplosjon av russiske saker. Ikke minst opplevde anlegg fra Kjøllefjord i vest til Kirkenes i øst stor aktivitet av russiske trålere. Det førte til mange saker for mitt kontor, forteller Johannessen.

I dag har han langt færre saker av denne typen.

– Først og fremst fordi russiske myndigheter har forandret regel- og lovverket. Fangster som russiske fartøyer tar

øst for en gitt linjegrad i Barentshavet, forplikter levering i Russland. Dermed er havner i Øst-Finnmark spilt utover sidelinjen, sier Johannessen.

FISKEBRUK KONKURS

Johannessen bruker mye tid på arbeidet som bobestyrer.

– Den mest arbeidskrevende saken jeg har hatt, var konkursen ved Gamvik Fisk. Den ble åpnet i 1989. Det som skjedde var at midt under bobehandlingen oppsto det brann på fiskebruket, som ble totalskadd. Det ga opphav til masse rykter og rettsaker. Saken gikk helt til Høyesterett, der jeg vant fram. Spør du om jeg kan rangere seire, er Gamvik Fisk-saken nok den største.

SALÆRTARIFF-STOPP GA HOPP

Han er ikke enig i at det koster «skjorta» å gå til advokat.

– Men de siste årene har nok det inntrykket festes seg. Særlig etter oppslagene med alle de pasientskaderammede, som sitter igjen med advokatregninger på opp mot én million kroner. Årsaken til de høye salærene er at fram til cirka 1990 hadde Advokatforeningen en salærtariff som alle var forpliktet til å følge. Så ble Kristin Clemet (H) arbeids- og administrasjonsminister, og hun mente at salærtariffen var konkurransevridende. Så Clemet opphevet den og gjorde den ulovlig. Det hadde som resultat at noen store advokatfirmaer nærmest over natta doblet, og til dels tredoblet salærene. Det hadde en smitteeffekt som var uheldig, sier Johannessen.

Nå har han startet en forsiktig yrkesnedtrapping og regner med å pensjonere seg om vel ett år.

– Hvorvidt noen av mine to advokatbarn ønsker å bli partnere i konto-

FAMILIEKONTOR: Den juridiske staben til Sentrum Advokater i Vadsø. Fra venstre sønnen Jørn Johannessen Lyche, Vidar Zahl Arntzen, datteren Line Lyche og Per S. Johannessen.

ret her i Vadsø er opp til dem. Selv har jeg og kona investert i enebolig i Råde i Østfold, ikke langt fra der vi i mange år har hatt hytte.

ANNONSE

Nasjonalforeningen
for folkehelsen

Nasjonalforeningen for folkehelsen mål er å
bekjempe hjerte- og karsykdommer og demens.

Testamentarisk gave til hjerteforskningen!

Nasjonalforeningen for folkehelsen er den største humanitære bidragsyteren til norsk hjerteforskning. Vårt arbeid finansieres med innsamlede midler.

Hjerte- og karsykdommer er årsak til flest dødsfall i Norge. Hver dag dør 47 mennesker på grunn av hjerte- og karsykdommer.

Dagens behandling er resultatet av tidligere forskning. En testamentarisk gave går direkte til hjerteforskningen og er en investering for framtidige generasjoner. Gaven er fritatt for arveavgift og kommer derfor i sin helhet forskningen til gode.

Postboks 7139 Majorstuen, 0307 Oslo Tlf: 23 12 00 00 Faks: 23 12 00 01 www.nasjonalforeningen.no

Jussbuss

Korte høringsfrister svekker rettssikkerheten

AV KARINA KVIEBACK MAUREN, UTLENDINGS-RETTSGRUPPEN

Utlendingsrettsfeltet er ett av rettsfeltene som er i hyppigst endring. Bakgrunnen er at feltet er gjenstand for en politisk dragkamp, hvor de større partiene ikke har ønsket om å bli stemplet som innvandringsliberale. Dette fører blant annet til mange høringer med korte høringsfrister.

Jussbuss' Utlendingsrettsgruppe ser ofte hvordan regelverket får svært store konsekvenser for en sårbar gruppe. Slike konsekvenser gir et ekstra ansvar for forsvarlig behandling av både enkeltvedtak og generelle endringer av regelverket.

KORTE HØRINGSFRISTER I STRID MED INSTRUKS

Etter utredningsinstruksen pkt. 3–3, skal høringsfristen normalt være tre måneder, og ikke mindre enn seks uker. De fleste endringene i «Innstramminger I», fjorårets første store endringsforslag fra regjeringen på regelverket i utlendingsrett, ble ikke sendt ut på høring. Dette er svært uheldig. En slik praksis hindrer en demokratisk lovprosess, og undergraver betydningen disse endringene vil ha for den gruppen som rammes.

Høringsfristen på «Innstramminger II», fjorårets andre store endringsforslag fra regjeringen, var på seks uker, men i realiteten var fristen kortere da den ble sendt ut i romjulen.

Jussbuss mener at de korte høringsfristene hindrer en forsvarlig prosess, og gjør det vanskelig for høringsinstansene å foreta tilstrekkelige undersøkelser.

De korte høringsfristene er også kritisert av Norges nasjonale institusjon

for menneskerettigheter i institusjonens årsmelding for 2016, hvor de anbefaler at det gis alminnelige høringsfrister på tre måneder ved endringer i utlendingsloven. Dette vil sikre at nasjonale lovgivningsprosesser er i tråd med internasjonale krav.

STATSRÅDEN SVARER

Stortingsrepresentant André N. Skjelstad (V) har stilt et skriftlig spørsmål til innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug om de korte høringsfristene. I sin utgreiing av spørsmålet viste Skjelstad særlig til de korte høringsfristene i 2016 og treukersfristen som gjaldt høring om endring av unntak til underholdskravet i familiegjenforeningssaker.

I sitt svar skriver Sylvi Listhaug at «høringsfristen skal tilpasses omfanget av tiltaket og hvor viktig det er. Til grunn for fastsettelse av høringsfrister vil det alltid ligge en konkret vurdering». Videre skriver hun at instruksen gir rom for unntak, blant annet når spesielle forhold gjør det nødvendig.

Når det gjelder de konkrete høringsfristene skriver hun at «departementet har for tiden flere forslag til regelendringer på utlendingsfeltet på høring. Høringsfristene varierer. Det samme gjør de ulike forslagenes omfang og kompleksitet».

Jussbuss er kritisk til Listhaugs svar. For det første er det gjennomgående gitt mangelfulle begrunnelser for de korte fristene. I høringen som gjaldt unntak fra underholdskravet, ble det ikke gitt noen begrunnelse for treukersfristen. Mangelfulle begrunnelser

#Jussbuss

Totalt 6042 saker i 2016

Saksområdene med størst pågang:

- Utlendingsrett (1041 saker)
- Fengselsrett (818 saker)
- Arbeidsrett (756 saker)
- Husleierett (712 saker)
- Gjeldsrett (535 saker)
- Trygderett (335 saker)
- Sosialrett (206 saker)

gjør det vanskelig å kritisere de korte høringsfristene, og fører til en normalisering. Dette kan på lang sikt skape en endring i praksis som svekker rettssikkerheten i lovgivningsprosessen på utlendingsrettsfeltet.

Det kan ikke argumenteres med at høringene varierer i omfang og kompleksitet på den måten statsråden gjør. Selv om høringene har ulikt innhold, er det fortsatt snakk om regelendringer som vil få store konsekvenser for den enkelte.

Dette tilsier at også mindre endringer krever en tilfredsstillende prosess. Vi ser også en tendens til at det sendes ut mange små høringer med korte frister, i stedet for større høringer med lengre frist. Dette gjør det vanskeligere å se endringene i sammenheng.

EN FORSVARLIG BEHANDLING

Reglene for behandling av lovforslag og endring av regelverket er til for å sikre at reglene er tilstrekkelig gjennomtenkte, og for at rettssikkerheten til de som rammes av vedtakene ivaretas. Rettssikkerhet stiller krav, ikke bare til den enkelte behandling av en sak, men også til prosessen for utarbeidelse av de generelle reglene.

De korte høringsfristene svekker rettssikkerheten og åpner for en utvasking av gjeldende instruks og praksis når det gjelder høringsfrister. Dette åpner for en prosess som ikke tilfredsstillende kravene. Jussbuss ber, i likhet med Norsk institusjon for menneskerettigheter, om at instruksen overholdes, og at høringsfrister i strid med instruksen ikke blir gjeldende praksis.

Advokatansvar

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat Toralf Wågheim ved Advokatfirmaet Riisa & Co i Bergen. Wågheim er forfatter av boken *Advokaters erstatningsansvar*.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

Bistand i personskadesak

En klient fremmet krav om erstatning mot en advokat etter at klienten tapte en personskadesak i to rettsinstanser. Intet å bebreide advokaten for, ifølge Finansklagenemnda.

En klient mente å være påført varige personskader på grunn av anførte feilbehandling i helsevesenet. Klienten hadde ved to anledninger falt og slått håndledd og albue, og mente seg utsatt for uforsvarlig helsehjelp da han oppsøkte lege. Videre anførte klienten at det ikke var gitt forsvarlig helsehjelp vedrørende en psykisk lidelse.

Klienten fremmet på denne bakgrunnen krav mot Norsk Pasientskadeerstatning (NPE). Klienten fikk bistand av en advokat. Erstatningskravet ble avslått av NPE, og ble videre avslått av Pasientskadenemnda etter klage dit. Klienten fremmet deretter søksmål for domstolen. I tingretten ble Pasientskadenemnda frifunnet for ansvar. Saken ble anket til lagmannsretten, og anken ble forkastet. Klienten forsøkte senere å få saken gjenåpnet.

Etter å ha tapt i både tingretten og lagmannsretten, fremsatte klienten krav om erstatning mot advokatens

ansvarsforsikringsselskap. Klienten anførte at tapet i sakene mot Pasientskadenemnda skyldtes ansvarsbetingende feil hos advokaten. Klienten viste til advokaters strenge profesjonsansvar og anførte at advokaten blant annet ikke sørget for at viktige vitner ble ført i rettssakene. Det ble videre anført at advokaten ikke hadde innhentet nødvendige sakkyndige uttalelser i domstolsbehandlingen.

Forsikringsselskapet anførte at erstatningsvilkårene ikke var oppfylt og avviste kravet. Klienten klaget deretter saken inn for Finansklagenemnda Skade.

UTTALELSE FRA FINANSKLAGE-NEMNDA

Finansklagenemnda Skade tok stilling til saken i uttalelse FinKN-2017-003. Nemnda uttaler her innledningsvis at: «Forutsetningen for et erstatningsansvar er at det foreligger ansvarsgrunnlag, årsakssammenheng og økonomisk tap. Ansvarsgrunnlaget for advokater er det ulovfestede culpaansvaret, men med den strenge culpanormen som gjelder for profesjonsutøvere. Utgangspunktet er at det er et visst spillerom for atferd som kan kritiseres, må anses som erstatningsbetingende uaktsomhet, jf. Rt-1995-1350».

Når det gjelder de konkrete innsigelsene som klienten hadde til advokatens utførelse, skriver nemnda videre at de ikke kunne se at det heftet feil ved advokatens utførelse av oppdraget. Etter nemndas syn forelå således ikke ansvarsgrunnlag.

Nemnda uttaler videre at de heller ikke kunne se «... at de nevnte forhold har hatt noen betydning for utfallet av saken», slik at det heller ikke forelå årsakssammenheng. Nemnda peker i denne sammenheng på at saken ble tapt i tingretten, og at lagmannsretten opprinnelig nektet å fremme anken fordi retten anså det som klart at anken ikke ville føre frem. Saken ble likevel fremmet, men i lagmannsretten ble saken stanset etter klientens partsforklaring. Dette fordi retten mente det da var tilstrekkelig klart at kravet ikke ville føre frem.

Nemnda kunne ikke se at det var noe i de rettslige vurderingene fra tingretten og lagmannsretten som tilsa at de aktuelle vurderinger var gale, og heller ikke at det var dokumentert at resultatet ville bli et annet dersom advokaten hadde håndtert saken på en annen måte.

Advokatens ansvarsforsikringsselskap ble enstemmig gitt medhold i uttalelsen fra Finansklagenemnda.

Månedensadvokat

Vidar Strømme

Vidar Strømme var nylig i Moskva sammen med organisasjonen Norsk PEN for å overlevere Ozzietsky-prisen for 2016 til Edward Snowden, som siden 2013 har oppholdt seg i Russland.

TEKST: NINA SCHMIDT

Amerikanske Snowden ble verdenskjent da han i 2013 avslørte at amerikanske myndigheter drev med ulovlig masseovervåkning, blant annet av allierte toppledere her i Europa.

Norsk PEN tok ut søksmål i Norge for å forhindre at Snowden ble utlevert til USA dersom han kom til Norge for å motta prisen. Vidar Strømme representerte Snowden i lagmannsretten og i Høyesterett.

Mens tilhengerne mener at Edward Snowden en varsler som fortjener honnør for å ha varslet verden om ulovlig masseovervåkning, mener amerikanske myndigheter at han er en forræder. Hva er ditt syn?

Mitt syn er helt klart at han skal ha honnør for å avsløre masseovervåkning. Fortsatt har det ikke gått opp for de fleste hvor omfattende dette er. Det dreier seg om overvåkning av oss alle, og uten grunn. Og altså ulovlig, ifølge en amerikansk domstol. Så langt er vel alle enige, håper jeg. De som mener han er forræder, ser vel mest på hva han har gitt videre av informasjon. Der har jeg ikke full oversikt over, men han valgte – i motsetning til Wikileaks – å ikke publisere noe selv. I stedet har han overlatt til ansvarlige medier å gjøre dette. Han sitter ikke på materialet lenger. Jeg tror ikke han kunne valgt en bedre måte, når dette først skulle avdekkes.

The House Intelligence Committee, komiteen i Representantens Hus i den amerikanske kongressen som er ansvarlig for å føre til-

Vidar Strømme mener at Edward Snowden burde vært beskyttet av ytringsfriheten. Her er de to avbildet i Moskva, da Norsk PEN overrakte Snowden Ozzietsky-prisen, som deles ut for fremragende innsats for ytringsfriheten.

syn med USAs hemmelige tjenester, slo fast i en rapport om Snowdens aktiviteter i fjor at han «overleverte hemmeligheter som beskytter amerikanske styrker i utlandet og hemmeligheter om livsnødvendig vern mot terrorisme og nasjonalstatene». Har du hatt betenkeligheter med å jobbe for Snowden i lys av dette?

Nei, det har jeg ikke hatt problemer med. For det første bruker jeg vanlig advokatetikk også når det gjelder Snowden. Jeg behøver jo ikke å innestå for det han har gjort, for å jobbe for ham. Som kjent skal man ikke identifiseres med sin klient, og det gjelder også her. I saken forsøkte vi å få dom for at han kunne komme til Norge for å motta pris. Slik sett et vanlig advokatoppdrag.

Jeg er jo også glad for at Advokatfirmaet Schjødt ser det på samme måte. Schjødt har som visjon å være en tydelig bidragsyter til samfunnets utvikling. Da kan man ikke la seg skremme.

Har ditt arbeid for Snowden fått noen personlige følger for deg?

Nei, jeg kan ikke si det. Jeg merker at saken skaper entusiasme, og de fleste er

positive. Det kan jo tenkes at noen avlytter meg på grunn av dette. Men er det noe Snowden har vist, så er det at det må man uansett legge til grunn.

Oslo tingrett avviste Snowdens søksmål, og begrunnet dette med at saker om utlevering skal skje etter straffeprosesslovens regler, noe som stenger for et sivil søksmål etter tvisteloven. Anken ble til slutt avvist av Høyesteretts kjæremålsutvalg med den samme begrunnelsen, men med en tilføyelse at man i ikke kan gå til søksmål for å hindre utlevering, uten at det først foreligger en utleveringsbegjæring.

Hadde du forventet at Høyesterett i større grad hadde fremstått som en uavhengig tredje statsmakt i denne saken?

Jeg vil ikke si det slik. Jeg er ikke i tvil om at dommerne opplevde seg som uavhengige dommere, og i Norge har vi gode domstoler. I mange saker kan man komme til forskjellig resultater innen rammen av gangbar jus. Jeg mener dette var en slik sak. Det forelå en diplomatisk note, som ba om utlevering dersom Snowden dukket opp.

Navn og alder: Vidar Strømme, 58 år

Tittel: Partner i Advokatfirmaet Schjødts prosedyregruppe. I Schjødt siden 1993.

Bosted: Kristiansund og Oslo

Opprinnelsessted: Lyngdal

Sivilstatus: Gift, tre voksne barn, en på 28 år og tvillinger på 24.

Det var en altså en «note» og ikke en begjæring, men vi mente at det gjorde utleveringsønsket tilstrekkelig konkret. Domstolene var uenige i det.

Hvor lenge har du jobbet med Snowden-saken, og hvor mye har du jobbet med den?

Vi har jobbet med den omtrent i ett år. Jeg synes ikke timetallet er så viktig, men det har vært en nokså stor sak.

Hvor mange advokater var involvert fra Schjødts side?

Halvard Helle og jeg trakk lasset i mes-teparten av saken. Fra begynnelsen var også advokat Emanuel Feinberg med, men han skiftet jobb før saken var over. Mange i Schjødt heiet på oss, så saken ble dessuten diskutert over mangt et lunchbord.

Hva var den største utfordringen i saken?

Det var upløyd mark, og flere rettsfelt var involvert. Jeg vil si at det mest utfordrende da er det fremstillingsmessige; å lage en pedagogisk fremstilling, rett og slett.

Tok dere spesielle grep i saken som var nyttige, og som andre advokater kan ha nytte av å vite om?

Jeg vet ikke om det kan kalles et «grep», men jeg vil si at det er helt avgjørende å gjøre fremstillingen saklig. Det har sammenheng med det pedagogiske jeg nevnte over. Det nytter ikke med adjektiver og kraftuttrykk, selv om man bør vise engasjement. I slike saker blir formen nesten akademisk, og man kan

selvfølge ikke bli knepet i uriktigheter. I saker hvor man prøver å pløye ny mark er det også nyttig å ta kontakt med et relevant universitetsmiljø.

Hva er det viktigste du har lært i arbeidet med saken?

Å ikke ha for høye forventninger. Selv om akkurat det er mer en repetisjon enn lærdom.

Hva tror du vil skje med Edward Snowden i årene som kommer?

Mange har spurt meg om det, men jeg kan ikke spå mer enn andre. Om politiske forhold blir omtrent som i dag, kan situasjonen sikkert være ganske lenge.

Hva slags saker jobber du vanligvis med?

Jeg jobber i prosedyregruppen i Schjødt. Det vil si at jeg går mye i retten. Jeg er nok uvanlig mye generalist, noe som har sammenheng med bakgrunnen min. Jeg har jobbet i politiet, hos Regjeringsadvokaten, statsadvokaten og vært bankadvokat. Så jeg jobber med så forskjellige ting som skatt, offshore, forvaltningsrett, obligasjonsrett oppdrett og fiskerier. Det meste, faktisk.

Hvilke råd vil du gi til unge advokater på starten av sin karriere, som vil følge i dine fotspor?

Jeg er ikke sikker på hvor lett det er å bli en slik generalist i dag. Jeg har opplevd at livet er så fullt av tilfeldigheter at det ikke er lett å planlegge så mye. Så det får bli nettopp det: Ikke tro at du kan planlegge så mye, men gjør ditt beste og vær kritisk i alt du holder på med!

Beskriv en vanlig arbeidsdag:

Mine arbeidsdager preges av en ting: De er veldig forskjellige. Om jeg er i retten, er det gjerne steder jeg knapt har vært før. Jeg kan bo på et hotell, eller i leiligheten min. Så er det i tillegg slik at jeg pendler, så av og til reiser jeg fra Kristiansund og står kjempetidlig opp. Jeg er også hobbypilot, og

en sjelden gang flyr jeg et eller annet sted på egenhånd og må planlegge det. Med andre ord har jeg sjelden en «vanlig arbeidsdag».

Hva brenner du for, rent faglig?

Det var et lett spørsmål. Jeg er interessert i mye, men det som er viktig og hvor jeg også har bidratt mener jeg, det er innen ytringsfrihet. Det er så overmåte viktig for både samfunn og individer. Her passer Snowdensaken godt inn; han avdekket en overvåkning som er et inngrep i ytringsfriheten til oss alle. Og han er selv en varsler som i større grad burde beskyttes av den samme ytringsfriheten.

Har du et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

Da velger jeg å nevne tidligere regjeringsadvokat Sven Ole Fagernæs. Måten han styrte embetet på, og måten å resonnerer på, sitter fortsatt i hodet mitt.

Hvem mener du er Norges beste advokat på ditt felt?

Jeg er litt usikker på hva mitt felt er, så da slipper jeg vel å svare.

Hva er ditt morgenritual?

Ut over det basale er dagene så forskjellige at jeg ikke har noe ritual. Jeg har ingen magiske ting jeg absolutt må gjøre eller ikke gjøre.

Hvor aktiv er du på sosiale medier, og hvilke?

Facebook er jeg ganske mye på. Twitter litt, og det er det.

Hvilke TV-serier følger du med på?

Jeg ser i grunnen ikke på TV. Kollega Halvard Helle har fått meg til å se på The Americans på Netflix.

Hver måned fremover vil vi presentere en advokat som har gjort seg bemerket. Tips redaksjonen om aktuelle advokater.

Skriv til nina@advokatbladet.no

Kritikk mot Økokrim

Det regjeringsutnevnte utvalget som har vurdert den fremtidige organiseringen av politiets særorganer, foreslår i sin rapport (NOU 2017:11) å slå sammen Økokrim og Kripos. Utvalget er også kritisk til det såkalte «enmannssporet» i Økokrim.

«Økokrim hevder at integrert påtale på statsadvokativnivå er nærmest avgjørende for god håndtering av straffesaker om alvorlig økonomisk kriminalitet. Kontinuerlig styring fra oppstart av etterforskningen og grundig kjennskap til saken fra dem som vet best hva som kreves i et saksframlegg for domstolene, er helt sentralt.»

Rettsikkerheten svekkes med et slikt system, mener utvalget:

«Utvalget ser at Økokrims ordning er effektiv og på mange måter hensiktsmessig. Utvalget mener likevel at ordningen gir en svekket rettsikkerhetsgaranti for alvorlige straffesaker ved at samme person som leder etterforskningen, også tar ut tiltalebeslutningen og senere fører saken for retten. Det skjer altså ingen kvalitetssikring i to ledd, slik som for andre alvorlige straffesaker. Etter utvalgets mening kan dette farge etterforskningen i den forstand at objektivitets-hensyn ikke blir tilstrekkelig ivaretatt, noe Påtaleanalysen omtaler som «bekreftelsesfellen», heter det i NOU-en.

Utvalget ble ledet av Anne Cathrine Frøstrup, direktør i Statens kartverk.

Advokat Sverre Koch (bildet), som i fjor ble frifunnet i Norges historiens største skattesak, sier til DN at det lett kan gå prestisje i en enkeltsak når samme person er ansvarlig for etterforskningen, og deretter skal ta stilling til om det skal tas ut tiltale.

folk
& forum

SMÅ OG STORE BRANSJENYHETER
tips@advokatbladet.no

Nytt nettverk der unge jurister kommer til orde

Unge og engasjerte arbeidsrettsjurister har skapt et nytt forum der de unge fritt kan stille spørsmål, og der ordskiftet ikke er dominert av de eldste og mest erfarne.

TEKST OG FOTO: HANNE EIDE ANDERSEN

–Vi ønsker å skape et forum hvor yngre arbeidsrettsjurister kan møtes for både faglig og sosialt påfyll, sier Anne-Beth Meidell Engan, en av de fem initiativtagerne bak det nyetablerte Nettverk for yngre arbeidsrettsjurister.

– Målet er å samle et bredt spekter av yngre kollegaer til faglige diskusjoner, erfaringsutveksling og påfyll, med et hyggelig, sosialt miljø som ramme, sier Meidell Engan, advokatfullmektig i Advokatfirmaet Selmer DA.

Sammen med Alexander Cascio fra LO, Eirik Hognestad fra NHO, Marianne Gjerstad fra Storeng, Beck og Due Lund og Alexander Næss Skjønberg fra Universitetet i Oslo, har hun tatt initiativ til å etablere Nettverk for yngre arbeidsrettsjurister (NYA).

BEHOV FOR UNG ARENA

De fem initiativtagerne er unge jurister fra ulike mil-

jøer innenfor arbeidsrett. De har lenge sett behovet for en slik arena for litt yngre og mindre etablerte

arbeidsrettsjurister og advokater, og bestemte seg i vår for å forsøke å skape en selv.

DRO DET HELE I GANG: Fra venstre Marianne Gjerstad, Alexander Cascio, Anne-Beth Meidell Engan og Eirik Hognestad.

Vurderer nytt jurist-hus med publikumskafé og debatt-arenaer

Advokatforeningens sekretariat vurderer å flytte ut av lokalene i Kristian Augusts gate 9 for å etablere seg i en mer åpen og publikumsvennlig bygning sentralt i Oslo. En eventuell flytting vil skje sammen med Juristforbundet, Juristenes utdanningscenter (JUS) og Samfunnsviterne,

som alle deler hus i Kristian Augusts gate i dag. Pådriveren er JUS, som i dag leier lokaler flere steder i byen til sine mange kurs, og i større grad ønsker å arrangere disse «in house». Det er etablert en flyttekomité på tvers av organisasjonene som vurderer ulike alternativer. Et mål for Ad-

vokatforeningen er å skape et levende Juristenes Hus, etter modell av det suksessrike Litteraturhuset, for eksempel med en åpen kafé, der alt fra debatter til boklanseringer kan arrangeres. Hovedstyret i Advokatforeningen holdes løpende orientert om planene.

Brukervennlig RGA

Kommentarutgaven av Regler for god advokatskikk (RGA) har fått en visuell oppussing på Advokatforeningens nettsider. Hver bestemmelse har en fotnote der du finner kommentarer og relevant praksis. Du finner også et eget punkt som omhandler domstolens forhold til RGA.

Ulovlig politiinnsyn

Menneskerettsdomstolen i Strasbourg har felt Tyskland for å ha krenket EMK artikkel 8 i en sak om innsyn i en advokats bankkonto (Sommer v. Germany no. 73607/13).

På vårparten i 2011 kontaktet politiet banken til strafferettsadvokat Ulrich Sommer i Cologne og ba om innsyn i alle hans bankkonti som ledd i en etterforskning om organisert svindel, der en av de mistenkte var Sommers klient. Etterforskningsledelsen mistenkte blant annet at klienten hadde betalt for advokattjenestene med penger fra kriminell aktivitet. Politiet ba banken om ikke å røpe forespørselen overfor advokaten. Banken etterkom dette, og ga politiet en liste over 53 transaksjoner som deretter ble brukt som bevis i saken.

Først året etter ble Sommer oppmerksom på hva som hadde skjedd, og startet en rettslig prosess for å få tilbakelevert dokumentene, men vant ikke frem. Han tok saken til EMD, der han fikk medhold: Innsynet i hans bankkonti var hverken proporsjonalt eller nødvendig i et demokratisk samfunn, slo domstolen fast.

3 millioner til advokat-enke

Enken etter Chicago-advokat Stewart Dolin, som i 2010 kastet seg foran et tog, er tilkjent tre millioner dollar i erstatning fra legemiddelselskapet GlaxoSmith-Kline. Striden stod om Dolin ble suicidal som følge av medisinsbruk, eller som følge av at firmaet hans ble fusjonert med «big law»-firmaet Reed Smith. Legemiddelet Dolin tok, Paxil, kan være forbundet med selvmord hos voksne, ifølge dommen.

Enken hadde krevd 39 millioner dollar i erstatning.

– Målet er at nettverket skal bidra til økt breddekunnskap og nettverksbygging på tvers av bransjen.

Det tar gjerne lang tid å skaffe seg et godt nettverk, og få erfaring fra ulike deler av bransjen. For yngre i fagmiljøet kan det derfor være et større behov for en

arena som denne, sier Eirik Hognestad.

De tror også at fraværet av eldre og mer erfarne fagpersoner kan gjøre det lettere for en del yngre å ta ordet i diskusjoner.

– Ved å samle og tilrettelegge nettverksarrangementer for en yngre målgruppe, håper vi å få senket terskelen for å delta i gode, faglige diskusjoner, der det ikke er de eldre og mest etablerte som får dominere, sier Aleksander Cascio, advokat i LO og en av initiativtagerne.

– Når de veldig fagtunge og etablerte er til stede og tar del i diskusjonen, så er det ofte litt vanskelig for oss som er litt yngre og har mindre erfaring, å komme med våre synspunkter, sier Anne-Beth Meidell Engan.

STOR OPPSLUTNING

Etter et knippe planleggingsmøter, ble lanseringsarrangementet for nettverket avholdt 4. mai i Selmers lokaler på Tjuvholmen. De fem initiativtagerne sendte ut femti invitasjoner til bekjente og kollegaer i fagmiljøet.

– Innen få dager hadde vi 55 påmeldte fra alle deler av arbeidsrettsmiljøet. Delta-kerne består blant annet av personer fra ulike organisasjoner, Arbeids- og sosialdepartementet, akademien, advokatfirmaer og næringslivet for øvrig, forteller Aleksander Cascio.

– Mange har uttrykt stor entusiasme ved påmelding, og bekrefter vår oppfatning av at det er et behov og ønske om et nettverk som dette, sier han.

På den første samlingen var temaet ansiennitet og utvelgelseskrets i nedbemanningssaker. Innlederne, Lasse Gommerud Våg og Oddvar Lindbekk, har begge vært involvert i flere aktuelle saker som har fått prinsipiell betydning innen arbeidsretten de siste årene.

Oddvar Lindbekk, partner i Norman & Co, har vært prosessfullmektig i saker mot både Posten og SAS hvor tvistetema var utvalgs-krets i nedbemanningssituasjoner, mens Lasse Gommerud Våg er utreder i Høyesterett og har skrevet flere artikler om ansiennitet og utvalgskrets.

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT

Amund Bjøranger Tørum, OSLO

NYINNMELDTE

Advokatfullmektiger

Elisabeth Andreassen, Advocator Advokatfirma AS, Ålesund, ÅLESUND

Ida Kristine Berg-Johnsen, Kluge Advokatfirma AS, OSLO

David Candell, Deloitte Advokatfirma AS, OSLO

Silje Hangaard, Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS, OSLO

Mikkel Hessen, Advokatfirmaet Metier Legal AS, OSLO

Torjus Hulbak, Advokatfirma Kontrakt AS, OSLO

Tiril Flatmo Janbu, SANDS - Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA, OSLO

Eivind Nordby Johnsen, Advokatfelleskapet, KRISTIANSAND S

Dan Kåre Silgjerd, Advokatfirmaet Hammervoll Pind DA, STAVANGER

Erik Stendal, Legal 24 Advokatfirma AS, OSLO

Ida Kristine Tungehaug, Advokatfirmaet Sverdrup DA, OSLO

Utenlandsk advokat i Norge

Michal Pawel Jorek, Advokatfirma DLA Piper Norway DA, OSLO

GJENINNMELDTE

Advokatfullmektiger

Ole Henrik Brevik Førland, Advokatfirmaet Norman & Co. ANS, OSLO

Organisasjonsadvokat

Hildegunn Ytrearne Nygård, Næringslivets Hovedorganisasjon Hordaland, BERGEN

Privatpraktiserende advokater

Wenche Maartmann-Moe, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO

Trond Martinussen, Advokatfirmaet Nicolaisen & Co ANS, BEKKESTUA

Ove André Vanebo, Kluge Advokatfirma AS, OSLO

MEDLEMMER SOM HAR SKIFTET STATUS

Fra aktiv til pensjonist

Thor Haugen

Jon Kasper Holt

Sven Olav Larsen

Morten M. Mørch

Reisesalær og advokatlov på dagsordenen

Jens Johan Hjort er positiv etter et møte med justisminister Per-Willy Amundsen, men fremdeles oppgitt over halveringen av advokatenes fraværsgodtgjørelse.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

– Justisministeren kom med en stor delegasjon til Kristian Augusts gate. Det satte vi pris på. Han var lydhør for våre innspill hva angikk fri retts hjelp, advokatlov og de årlige drøftinger med departementet. Jeg tar det som et godt tegn at han ble sittende godt ut over tidsrammen for møtet, sier Advokatforeningens leder, Jens Johan Hjort.

Han understreker at Advokatforeningen også fikk sagt sin mening om den mye omdiskuterte halveringen av reise-godtgjørelsen.

– Vi fikk i «no uncertain terms» formidlet vår sterke misnøye med vedtaket om halvering av fraværsgodtgjørelsen. Det er ganske enkelt uhørt at departementet gjennomfører dette etter innfallsmetoden, uten å ta dette opp med Advokatforeningen i våre etablerte drøftinger.

– Det var et hyggelig og konstruktivt møte. Jeg har stor respekt for advokatene som utgjør en viktig yrkesgruppe, sier Amundsen til Advokatbladet.

Per Willy Amundsen (t.v.), Jens Johan Hjort og Merete Smith etter møtet i Juristenes hus i Oslo.

E-tinglysing i gang

18.april ble elektronisk tinglysing iverksatt for profesjonelle brukere, som eiendomsmeglere og banker. Foreløpig er det bare virksomheter som har inngått en brukeravtale med Kartverket som kan ta i bruk elektronisk tinglysing, men systemet skal senere bli gjort tilgjengelig for allmennheten.

Samfunnsgevinsten av elektronisk tinglysing er beregnet til å bli betydelig, ifølge Kartverket, som peker på disse følgene: Raskere utbetaling av lån. Raskere eiendomsoverdragelser. Og kortere perioder for mellomfinansiering.

Samtidig har Kartverket speedet opp saksbehandlingstiden for tinglysing fysiske papirdokumenter.

50 år siden

REISEFRAVÆRET BLE BARE REGNET I «VANLIG» KONTORTID

Høyesterettsadvokat Trygve Krukhoug uttalte i et brev til Oppland krets, datert 8. april 1967, blant annet:

«...tillater jeg meg å henlede foreningens oppmerksomhet på at etter vanlig rettspraksis menes det med «vanlig kontordag» i departementets rundskriv av 18/12 1964 bare formiddagstimen.

– Men all den stund den beste arbeidstiden for en praktiserende advokat som regel er ettermiddagen, fordi han da kan sitte noenlunde uforstyrret, er dette en for oss faste forsvarere lite gunstig og urimelig praksis.

– Jeg mener derfor det kan være grunn til å overveie om foreningen bør henstille til departementet ved et nytt rundskriv å foranledige praksis endret i vår favør.

Kretsformannen, høyesterettsadvokat Trond Buttingsrud videreførte saken til Sekretariatet og anførte i sitt oversendelsesbrev blant annet:

«Jeg er for mitt vedkommende helt ut enig i det syn høyesterettsadvokat Krukhoug gir uttrykk for, nemlig at det for de faste forsvarere er en særdeles lite gunstig og urimelig praksis at reisefravær bare regnes i «vanlig» kontortid. De ret-

ningslinjer som er gitt i Justisdepartementets rundskriv av 8.desember 1964 medfører i praksis at man i henhold til salærinstruksen i det hele tatt ikke får godtgjørelse for reisefravær hvis rettsmøtets varighet er seks timer eller mer. Jeg tillater meg å foreslå at foreningen tar saken opp med departementet.»

(...)

Saken ble behandlet av Hovedstyret i møte 2. og 3. mai 1967. Hovedstyret besluttet å ta saken opp muntlig med Justisdepartementet.

Norsk Advokatblad mai 1967.

AURLIEN VORDAHL & CO
ADVOKATFIRMA AS

Aurlien Vordahl & Co Advokatfirma AS ble etablert i 2010. Vi holder til i store, nyoppussede lokaler i Universitetsgata 22/24, vis-à-vis det juridiske fakultet. Vi tilbyr høyt kvalifisert juridisk bistand til bedrifter, organisasjoner og privatpersoner innenfor de fleste rettsområder, med særlig fokus på fast eiendom, kontraktsrett, arbeidsrett, familie- og arverett og idrettsjus. Alle våre advokater prosederer jevnlig for domstolene. Se www.avco.no.

Vi har ambisjoner om å være et av de foretrukne advokatfirmaene i Oslo. Vår visjon er å være «Best Place to Work». Vi har nå ledig plass i våre lokaler og tilbyr

KONTORER TIL LEIE – KONTORFELLESSKAP

Lokalene er representative, oppusset i lyse farger, og med moderne nye kontormøbler som er inkludert i leien. Vi har tre fine møterom, garderobe med dusj, bibliotek og sosial sone. I leien inkluderes også sentralbordtjenester, postforsendelse, internett, strøm og renhold. Vi tilbyr også en gunstig lunsjordning i et hyggelig, ungt og uformelt miljø.

Vi vektlegger sosiale egenskaper. Tiltredelse etter avtale.

Spørsmål om kontorplassen/fellesskapet kan rettes til advokat Are Aurlien aa@avco.no eller advokat Nils Jørgen Vordahl njv@avco.no, telefon 21 09 59 95. Henvendelser med rettes til Aurlien Vordahl & Co Advokatfirma AS, Universitetsgata 22, 0162 Oslo, eller til sekretar@avco.no. Alle henvendelser vil bli behandlet konfidensielt.

Søknadsfrist: Fortløpende

HAKKUM TINGHUS med advokat Arvid Anke

Advokat Anne-Berit Økland Lystad har sluttet i Deloitte Advokatfirma i Tønsberg, og begynt i Advokatfirmaet Hulaas i Moss.

Advokat Bengt Erik Waldow har sluttet i Lund & Co. Advokatfirma i Oslo og begynt i Oslo Advokatkontor.

Advokat Cathrine Semb Skaarbrevik har sluttet i Advokatfirmaet Økland i Lillestrøm, og begynt i Indem Advokatfirma i Oslo.

Advokat Lena Drønnesund har sluttet i Foss & Co i Oslo, og begynt i Indem Advokatfirma i Oslo.

Advokat Hege Narmo har sluttet i Erstatningsadvokaten i Lillestrøm, og begynt i Indem Advokatfirma i Oslo.

Advokat Christoffer Brekke-Hammersland har sluttet i DNB Eiendom avd. Røa i Oslo, og trådt inn som partner i PrivatMegleren Park i Oslo.

Advokat Rita Charlotte Lid har sluttet i Advokatfirmaet PwC i Kristiansand, og begynt i Nye Veier i Kristiansand.

Advokat Ann-Sølvi Valås Myhr har trådt inn i Advokatkontoret Lykken & Myhr i Melhus.

Advokat Ivar Abrahamsen har sluttet i Guide Advokat i Bergen, og begynt i Sentrumsadvokaten i Bergen.

Advokat Marie Klostereng Eid har sluttet i Deloitte Advokatfirma i Oslo, og begynt i Svensson Nøkleby Advokatfirma i Drammen.

Advokat Bjørn Kvernberg har trådt inn som partner i Advokatfirmaet Elden i Stavanger.

Advokat Harald Bjelke har sluttet i Bull & Co Advokatfirma i Oslo, og trådt inn som partner i Tenden Advokatfirma i Tønsberg.

Advokat Merete Furesund har sluttet i Kvale Advokatfirma i Oslo, og begynt i Homblesby advokatfirma i Oslo.

Advokat Tone-Lise Pettersen har sluttet i Bing Hodneland Advokatselskap i Oslo, og begynt i Urbanium i Oslo.

Advokat Mats Stenmark har begynt i Fend advokatfirma i Oslo.

Advokat Gro Hauge har sluttet i Brækhus Advokatfirma i Oslo, og begynt i Advokatfirma DLA Piper Norway i Oslo.

Advokat Ingrid Therese Hopsø har sluttet i Bing Hodneland advokatselskap DA i Oslo, og begynt i Immer Advokat AS i Trondheim.

Advokat Ingrid Walmsnæss Wehn har sluttet i Advokatfirmaet Thommessen i Oslo, og begynt i Forsvarsbygg i Oslo.

Advokat Eli Cathrine Johansen har sluttet i Finansklagenemnda i Oslo, og startet opp enkeltpersonforetaket Advokat Eli Johansen i Oslo.

Advokat Karin Remøe har sluttet i Gjensidige Forsikring i Oslo, og begynt i Deloitte Advokatfirma i Oslo.

Advokat Mads Ribe har sluttet i Gram, Hambro & Garman Advokatfirma i Oslo, og begynt i Ernst & Young Advokatfirma i Oslo.

ANNONSE

PENSJONIST?

Var du også advokatfullmektig i 90-årene uten å få lønn fra din prinsipal? Trenger hjelp fra pensjonert advokat for å få bekreftet at «sånn var det bare». Honorar: Gavekort kr 500. Henv: steinar@advo-care.no

SE JOBB-BYTTET PÅ NETT

Nå publiseres også jobb-byttene fra Nytt om navn-spalten på nett på Advokatforeningens egen stillingsportal Advokatjobb.no. Der finner du ledige jobber i bransjen, samt traineestillinger.

Informasjonen om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister, eller fra bidrag sendt direkte til redaksjonen@advokatbladet.no. Om informasjonen hentes fra registeret, vil du bli kontaktet før publisering.

Neste frist for innsendelse er 12. juni.

NB: Spalten er kun for Advokatforeningens medlemmer.

Kommuneadvokaten i Drammensregionen

Kommuneadvokaten i Drammensregionen er et felles advokatkontor for kommunene Drammen, Hurum, Nedre Eiker, Røyken, Sande og Svelvik. Advokatkontoret er et selvstendig rettssubjekt med et eget styre, opprettet med hjemmel i kommuneloven § 27. Kommuneadvokaten er eierkommunenes prosessfullmektig for domstolene og fylkesnemnda. Kontoret er også en sentral rådgiver for den politiske og administrative ledelsen i kommunene. Arbeidsoppgavene er samfunnsmessig interessante, og spenner over de fleste juridiske rettsområder både innenfor privatrett og offentlig rett. Kommuneadvokaten skal bidra til å fremme rettssikkerhet og ivareta eierkommunenes rettslige og økonomiske interesser. Kontoret har ni fast ansatte advokater og er lokalisert i Drammen rådhus.

Engasjement som advokat/advokatfullmektig

Vi har ett nyopprettet engasjement som advokat, ev. advokatfullmektig. Varigheten på engasjementet er til og med 31.12.2019.

Formålet med engasjementet er å styrke virksomhetens kapasitet og kompetanse i en periode hvor eierkommunene har ekstra behov for bistand knyttet til problemstillinger som relaterer seg til kommunereformen samt økt behov for bistand grunnet eierkommunenes omdisponering av egne ressurser som følge av arbeid med kommunereformen.

Engasjementet gir en spennende mulighet for å delta i og få erfaring fra advokatvirksomhet i offentlig sektor i en samfunnsmessig viktig tidsperiode for våre eierkommuner. Den som settes kan påregne en variert portefølje, og vi ser etter søkere som er motivert for å jobbe med flere av kontorets sentrale rettsområder og i særdeleshet med de juridiske problemstillinger som eierkommunene møter i forbindelse med kommunereformen, herunder problemstillinger relatert til kontraktsrett, selskapsrett, arbeidsrett, plan- og bygningsrett og offentlige anskaffelser.

Advokatene ved kontoret må kunne samarbeide godt med oppdragsgivere i ulike sektorer, og samtidig kunne foreta selvstendige faglige vurderinger. Vi ser derfor etter søkere som motiveres av å yte en ekstra innsats når oppdragsgiverne har behov for dette, og som kan representere våre eierkommuner og Kommuneadvokaten i Drammensregionen på en god og tiltsvekkende måte.

Arbeidsoppgaver

- Juridisk rådgivning
- Prosedyreoppdrag
- Opplæring/kurs

Kvalifikasjoner

- Juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap med gode resultater
- God skriftlig og muntlig fremstillingsevne
- Det er ønskelig med arbeidserfaring fra flere av følgende rettsområder: Arbeidsrett, plan- og bygningsrett, kontraktsrett, selskapsrett og offentlige anskaffelser
- Arbeidserfaring som advokat, advokatfullmektig eller dommerfullmektig
- Personlig egnethet vil bli tillagt betydelig vekt

Personlige egenskaper

- Serviceinnstilt
- Effektiv
- Personlig og faglig integritet

For nærmere informasjon om stillingen og hvordan søke på denne se:

www.drammen.kommune.no/jobb

I henhold til offentliglova kan vi være forpliktet til å offentliggjøre søkere som har bedt seg unntatt fra søkerlisten. Du vil i så tilfelle bli varslet om dette. Det bes om at eventuelle anmodninger om unntatt offentlighet blir begrunnet.

Advokatforum er et av Norges best etablerte og største kontorfellesskap med 25 advokater. Vi har kontorer i Oslo. Advokatene har bred erfaring innen sivil- og offentlig rett og driver utstrakt prosedyrevirksomhet. Vi bistår privatpersoner, bedrifter og foreninger over hele landet. Vi har som felles mål å yte advokatbistand av høy kvalitet, og har utviklet solide fagmiljøer for å fremme dette.

For mer info, se www.advokatforum.no

ADVOKATER

Advokatforum får ledige kontorplasser og søker etter omgjengelige kollegaer med god faglig forankring. Egen portefølje vil være en fordel, men ikke et absolutt krav.

Vi kan tilby:

- hyggelige kollegaer med høy kompetanse
- uformelt og godt sosialt miljø
- sentralt beliggende og representative lokaler i Grensen 12 B
- lave felleskostnader

Ta kontakt med:

Advokat Sven Knagenhjelm, sk@advokatforum.no
Tlf. 22 40 36 40 / 932 49 354.

Advokat Bengt Haadem Hoff, bhh@advokatforum.no
Tlf. 22 40 36 40 / 908 49 690

Advokat Liv Solveig Pettersen isp@advokatforum.no
Tlf. 22 40 36 40 / 977 89 344

Advokatforum, Grensen 12 B, 0159 Oslo • tlf. 22 40 36 40 • www.advokatforum.no

Kindem & Co

Advokatkollegiet

Kindem & Co er et av Oslos største kontorfellesskap med 19 advokater. Våre advokater betjener de fleste rettsområder, med hovedvekt på straffesaker og familie- og barnevernrett.

Vi har ledige kontorplasser til

ADVOKATER

Du/dere kan gjerne være i etableringsfasen. Vi kan også legge til rette for flere som ønsker å tre inn sammen. Kindem & Co holder til i fine lokaler bak Stortinget i nyrenoverte Prinsens gate. Store fellesarealer, med blant annet terrasse, bibliotek og lunsjrom – godt faglig og sosialt miljø.

Ta kontakt med advokat Elise Stiloff tlf. 92 09 61 55 hvis du ønsker en uforpliktende samtale eller har spørsmål. Søknad med CV sendes es@kindemco.no snarest.

Knut Lindboe, Gunn-Mari Kjølberg, Wenche Andreassen, Lars Leversen
Solveig Ekeberg, Trygve W. Nodeland, Kari Paulsrud, Petter N. Sterud, Asle Hesla
Cecilie Haneborg, Stein Guldbacke, Elisabeth S. Brodtkorb, Olav Ramel Haaland
Tore Roald Riedl, Mathias Røed, Elise Stiloff, Carl K. Rieber-Mohn, Kristina Almestad

Medlemmer av Den Norske Advokatforening
Prinsensgate 22, pb. 373 sentrum, 0102 Oslo. Tlf. 22 24 61 00 – faks 22 34 61 01
www.kindemco.no

Vi er et veletablert kontorfellesskap sentralt plassert i Oslo. Våre lokaler ligger like ved Nationaltheatret og har således enkel tilgang til offentlig kommunikasjon. Vi har et hyggelig miljø med fokus på faglig utvikling, et godt servicenivå, fornøyde klienter og etisk utøvelse av vårt advokatvirke. Vi har konkurransedyktige betingelser og fine lokaler.

BURKELAND, LÅNG & CO

ADVOKATFELLESSKAP MNA

Paal Olav Berg | Ingrid Lång | Johnny Melnes | Espen Lång | Torstein Burkeland | Tore E. Brath | Kirsti Haltbrekken Burkeland | Jens Mundal | Raymond Giltun | Harald Unhjem | Christen Roer

Tlf. 21 51 20 50 | www.blco.no | post@blco.no | Stortingsgt. 30 - 7. etg. | Postboks 1975 Vik, 0125 Oslo

Vi har ledig kontorplass for

ADVOKAT

Enten med egen portefølje eller som ansatt advokat

Henvendelser kan rettes til advokat Espen Lång eller Torstein Burkeland.

Carsten Smith blir verdsatt av mange samer på grunn av sitt langvarige engasjement for samers rettigheter.

Sjøsamenes rett til fiske

Tidligere justitiarius Carsten Smith slår et slag for å lovfeste sjøsamenes rett til fiske i et innlegg på Nordlys' nettsider.

Smith roser Nasjonal institusjon for menneskerettigheter (NIM) som i sin første årsmelding tar opp sjøsamenes rettigheter.

«NIM har nå fremlagt sin første årsmelding til Stortinget. Den viser skarp tenkning og skarpe tenner», skriver Smith, og viser til at NIMs rapport om sjøsamenes rett til sjøfiske setter et avgjørende skille i det offentlige syn på sjøsamenes rettigheter.

«Tenk forholdene langs kysten hvis man fra 1990 hadde hatt for øyet sjøsamenes rettigheter, som områderettigheter også for de øvrige fiskere, om nødvendig som en fortrinnsrett til fiskeressursene fremfor resten av fiskeflåten. Da ville staten oppfylt sitt resultatansvar. Det hadde vært 25 år med levende lokalsamfunn og større fremtidshåp», skriver Smith.

Advokat Oddmund Enoksen på Sortland tar til motmæle i et svarinnlegg:

«Ingen har så langt kunnet påvise at samiske fiskere driver fiske på en måte som er forskjellig fra det andre fiskere i Norge gjør. Det er derfor en udokumentert påstand at bevaring av samisk kultur, livsform og samfunnsliv er avhengig av at samer får større kvoter enn andre fiskere», skriver Enoksen.

Advokatfirmaet Elden er et prosedyreorientert advokatfirma bestående av 60 advokater/-fullmektiger. I hovedsak tilbyr vi advokattjenester knyttet til straffesaker og tvisteløsning/prosedyre i sivile saker. Innenfor strafferettsfeltet er vi et av landets største advokatfirmaer.

Vi har hovedkontor i Oslo og avdelingskontor i Bergen, Elverum, Sandefjord og Stavanger, men behandler saker over hele landet. Vår målsetning er å tilby advokattjenester på et høyt faglig og etisk godt nivå.

Som følge av stadig økende oppdragsmengde søker vi

Advokat(er) – Bergen

Etter flyttingen til nye lokaler er vi åpne for å knytte til oss advokater med interesse for prosedyreorientert praksis. Ulike tilknytningsformer er aktuelle.

Søknader vurderes fortløpende.

Advokatfullmektiger – Bergen

Søknadsfrist 10. juni 2017

Advokatfullmektiger – Oslo

Søknadsfrist 10. juni 2017

Felles for fullmektigstillingene er at vi ser etter engasjerte og selvstendige jurister som trives med utfordringer og prosedyre. Arbeidsoppgavene vil være allsidig, med hovedvekt på

- Klientoppfølging og prosedyre i straffesaker samt i forbindelse med varetektsfengslinger og andre tvangsmidler.
- Utenrettslig og rettslig tvistehåndtering innen de fleste privatrettslige disipliner.
- Utredningsbistand og klientoppfølging for de øvrige advokatene.

Vi søker kandidater med solide juridiske kunnskaper. Du må ha gode sosiale egenskaper med tanke på klientkontakt og meget god skriftlig og muntlig fremstillingsevne. Erfaring fra studentrettshjelpstiltak, foreningsvirksomhet o.l. vil bli vektlagt. Årets kandidater er velkomne til å søke. De som ansettes vil få omfattende prosedyrerfaring. For den rette kandidaten vil det også kunne påregnes deltakelse i saksforberedelse og utredning vedrørende saker som skal opp for Høyesterett.

Vi tilbyr en utfordrende hverdag med faglig spennende oppgaver i et hyggelig og uformelt arbeidsmiljø.

Søknader med CV, attester og vitnemål sendes soknad@elden.no. Se fullstendig utlysning på www.elden.no

Adresse : Postboks 6684 St. Olavs plass, 0129 Oslo
Telefon: 21 61 13 00 Epost: post@elden.no

ANNONSE

TRENGER DU EN TRANSLATØR?

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise

Våre erfarne statsautoriserte tolkatører gir deg rask og profesjonell service.

Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30, post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Translator Service as

Bred erfaring og kompetanse.
Kontakt oss på tlf. 810 33 333
eller post@translator.no

NOOR SABAH NAEL TRÅVIK

Tolk og oversetter

Dari (Afghanistan)

Farsi (Iran)

Tolkeutdanning fra UIO

Nemds og rettsmøte, HIO

Bioteknologi Ingeniør

Medlem av tolkeforening

Tolkeutdanning fra universitetet /høgskole. Mangeårs erfaring med tolking i retts og nemdsmøter, tolking av monologer, flerkulturell forståelse i tolking.

+47 928 13 012

noomael@hotmail.com

BOKTIPSET

Navn og alder: STÅLE SKUTLE ARNESON, 38 ÅR
Tittel: SENIORADVOKAT
Arbeidssted: DELOITTE ADVOKATFIRMA, OSLO

Kommer fra Sandefjord. Studerte juss i Oslo og i København. Er samboer med Anne og flyttet i fjor høst til Oslofjordens perle, Jeløya i Moss. Har en datter, Åse (7 måneder), som for tiden er eneste fritidsaktivitet – og den klart morsomste de har hatt noen gang. Ellers tilbringes mye tid på familiens uoppusselige husmannsplass helt nord i Nordmarka. Lærte å lese tidlig og på ren trass for å få uinnskrenket tilgang til Donald Duck. Hadde en kort karriere som novelleforfatter i tenårene og en litt halvhjertet deltidskarriere som journalist i ungdomsårene og under studiene.

HVILKEN BOK HAR GJORT STERKEST INNTRYKK PÅ DEG, OG HVORFOR?

Vanskelig å velge én bok, for her har det vært flere bøker på forskjellige stadier i livet. «Frihetens øyeblikk» av Bjørneboe gjorde sterkt inntrykk da jeg leste den første gang som tenåring. Jeg tror Bjørneboe gir viktig input i ungdomsårene for å forme en sunn skepsis til autoriteter og øvrigheta, men mye av det han har skrevet fungerer skuffende dårlig senere i livet. Omtrent samtidig oppdaget jeg Hemingway, og særlig novellene hans.

Mest inntrykk i mer voksen alder gjorde romanen «En forestilling om det tyvende århundre» av danske Peter Høeg, en slags nordisk magisk realisme og et slektskrønike som ikke ligner noe annet jeg har lest noen gang. Han har også skrevet den veldig vakre novellesamlingen «Fortellinger om natten» som handler om «kærligheden og dens betingelser, om natten den 19. marts 1929».

Franske Michel Houellebecq blir ofte urettferdig vranglest og er egentlig veldig morsom. Debutboken «Utvidelse av kampsonen» fra tidlig nittital og «Underkastelse» som kom for et par år siden er blant de beste bøkene hans. Han har for øvrig helt legendariske pressebilder.

Alle Dag Solstads bøker (i hvert fall fra nittitallet og senere) er sterke, men han skrev også den veldig gode og litt merkelige boken «Medaljens forside» til 150-årsjubileumet til Aker-konsernet; den fant jeg på et garasjesalg i

Sandefjord. Den er noe så sjeldent som en oppdragsforfattet historiebok i romanform. Vi er begge sandefjordinger, og i et intervju han gjorde for lenge siden (med moren min!) foreslo han å bulldose bort hele byen og anlegge ny hovedflyplass der. Han har visstnok blitt litt mer positivt innstilt senere.

HVORDAN VELGER DU LESESTOFF?

Jeg prøver å plukke opp tips i bokbilaget i Klassekampen på lørdager, ellers hender det at Morgenbladet har noen forslag.

HVIS DU SKAL KJØPE EN BOK TIL EN GOD VENN, HVILKEN VIL DU KJØPE?

«Kunsten å lage brennevin for en tier pr. flaske» av Even Vaa. Den er en slags «remake» av en dansk kultbok fra syttitallet, og er en veldig morsom bok. Etter bare noen sider avsporer forfatteren fullstendig og begynner i stedet å jakte på dansken som skrev den opprinnelige boken, men som har forsvunnet sporløst for lenge siden. Mye tyder på at han ble litt for engasjert i «forskningen» sin.

HVILKEN ER DEN NESTE BOKEN DU SKAL LESE?

Akkurat nå er jeg så vidt gang med «Nei og atter nei» av Nina Lykke. Ellers holder jeg på med «Tassen og lydene på gården» (trykkebok med lyder av husdyr

og traktor – ingenting kan slå følelsen av å høre rauting førti ganger på rad).

KAN DU ANBEFALE EN FAGBOK?

Her kan jeg slå et slag for min tidligere kollega Sigurd Knudtzons streetsmarte «infinitivstriologi» (hhv. «Å forhandle», «Å selge bedriften» og «Å være advokat»). Siden vi har hytte på det som en gang var eiendommen til Ragnar Knoph, fikk jeg tak i en biografi om ham som er skrevet av den danske juristen Jens Evald. Der var det veldig mye fag, og nesten ingenting om personen, men nettopp derfor kan den jo anbefales på rent faglig grunnlag.

LESER DU E-BØKER?

Akkurat nå gjør jeg et hederlig forsøk med «Shattered», som handler om alt som gikk galt under Clinton-kampanjen, hvor helt sentrale medarbeidere blir intervjuet under forutsetning av at det skulle bli holdt tett til etter valget. Ellers blir det ikke så ofte e-bøker eller lydbøker.

HVEM VIL DU UTFORDRE (OG LITT OM HVORFOR)?

Advokat William Peter Nordan i advokatfirmaet Berngaard/Sandbek er en anekdotemitraljøre og statsautorisert translatør med irske aner. I forbindelse med det siste regner jeg med at han kan diske opp med noen for lengst glemte poeter.

itiet razzia på gården hans og bonden selv havnet i varetekt.

«Den aksjonen var ganske så uproporsjonal. Det hører ikke noe sted hjemme. Har har nok blitt offer for at myndighetene ønsket å statuere et eksempel», sier Sølverud, som mener at saken har prinsipielle sider som kan føre den helt til Høyesterett.

han har solgt melk derfra. Det mener vi er lov», sa Koots forsvarer, advokat Marie Sølverud til NRK før retts-saken startet i Nordre Vestfold tingrett.

Etter at Koot sto frem i Dagens Næringsliv i 2015 og fortalte om hemmelige melkeringer som solgte upasteurisert melk i skjul, hadde pol-

Vil øke maksstraff fra 21 til 26 år

Høyre- og FrP-regjeringen har oversendt et forslag til Stortinget om å øke maksstraffen til 26 år i saker der gjerningspersonen har begått flere grove lovbrudd som drap, svært grov vold, voldtekt eller alvorlige seksuelle overgrep mot barn.

TEKST: NINA SCHMIDT

Forslaget har vært ute på høring med en foreslått maksstraff på 30, 40 eller 50 år.

Høringsrunden viser at en rekke tunge faginstanser er negative til forslaget om økte straffer:

Både Advokatforeningen, Forskergruppen for strafferett ved Det juridiske fakultet i Bergen, Gatejuristen, Juridisk rådgivning for kvinner (JURK), Jussbuss, Jussformidlingen, Landsorganisasjonen i Norge (LO), Norsk forening for kriminalreform (KROM), Oslo statsadvokatembeter, Rettspolitisk forening, Riksadvokaten og Sekretariatet for konfliktrådene er negative.

I proposisjonen siteres Riksadvokaten slik:

«Riksadvokaten viser til at de fleste embetslederne ved landets statsadvokatembeter på forespørsel fra riksadvokaten har gitt uttrykk for at de ikke i konkrete saker har opplevd et behov for å legge ned strengere straffepåstand enn dagens regelverk gir anledning til i konkurrenstilfeller.»

Videre pekes det på erfaringer fra Oslo:

«I høringsuttalelsen til departementet uttaler Oslo statsadvokatembeter at det i løpet av de siste 20–25 årene ikke kan pekes på flere enn 2–3 saker ved embetet hvor en kunne diskutert om en strafferamme på 21 års fengsel ved sammenstøt av lovbrudd har vært for lav», heter det i proposisjonen som nå er lagt frem for Stortinget.»

OVERPRØVER FRITT SKJØNN

Høringsinstanser som støtter forslaget om å skjerpe straffene ved flere lovbrudd er Det nasjonale statsadvokatembetet, Finans Norge, Innlandet politidistrikt, Oslo politidistrikt, Politidirektoratet, Rogaland statsadvokatembeter, Statens sivilrettsforvaltning og Stine Sofies Stiftelse.

I sitt hørings svar peker Advokatforeningen på at forslaget legger opp til en overstyring av det frie dommerskjønnet. Høyesterettsjustitiarius Toril Marie Øie peker på det samme i Høyesteretts uttalelse:

«Forslaget vil, slik det er utformet og grunnlagt i høringsnotatet, ikke bare heve det generelle straffnivået uavhengig av lovbruddkategori, men vil også innebære en markant endring av domstolens skjønnsgang i et stort antall saker», skriver Øie.

Flere høringsinstanser mener at forslaget er et brudd på prinsippet om humanitet i strafferettspleien.

«Blant andre Advokatforeningen, Forskergruppen for strafferett ved Det juridiske fakultet i Bergen, Juridisk rådgivning for kvinner (JURK), Landsorganisasjonen i Norge (LO) og Sekretariatet for konfliktrådene uttrykker synspunkter i en slik retning. Advokatforeningen mener at forslaget er et markert skritt vekk fra de kjerneverdier om humanitet og moderasjon i strafferettspleien som det så langt har vært bred enighet om», heter det i proposisjonen.

Justitiarius Toril Marie Øie ber om større rom for skjønn.

XORD

Militært materiell på vei til Norge	Ansatt i advokatfirma	Norsk skiløper	Kommune	Glatt lag	Nå	Brudd på vtrl.	Fugl
→							
Rett							
Betalt straffrihet							
→					AKP		
					Brødskive		
Klistremerke						§	
				← Løfteredskap			
				Slit			
Scene						Tese	
Gulvnivå (fork.)							
→			Finnes	Solid Deksel			
Ugle		Knar Avgiftsplass					
→					Utrop		
					Gammelt ting		
Organisasjon			Landbruksprodukt				
§	→						

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.

Send løsningsordet til redaksjonen@advokatbladet.no innen 12. juni. Vi trekker ut en vinner som får fem flaxlodd i posten.

Vinneren av kryssordet i april er Johan Henrik Frøstrup, Skien.
Vi gratulerer!
Løsningsordet var FORSVARER.

ADVOKATER I NYHETENE

MELKE-SALG I RETTEN

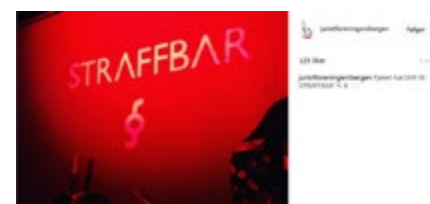
Øko-bonden Gustaf Koot er tiltalt for brudd på matloven, etter at han ifølge Mattilsynet har solgt ulovlig, upasteurisert melk fra gården sin. «Det er en åpning for å selge upasteurisert melk fra gård dersom det ikke er organisert butikkvirksomhet. Kundene oppsøker ham i fjøset, og

Handelshøyskolen BI har lagt ut en link til en artikkel i avisen Utop som omhandler deres talentfulle foreleser **Kiran Aziz** som har tatt et års permisjon fra jobben i Ernst & Young for å undervise ved høyskolen.

Juristforeningen i Bergen informerer om at studentutestedet Fjøset har skiftet navn til det enda mer treffende navnet «Straffbar».

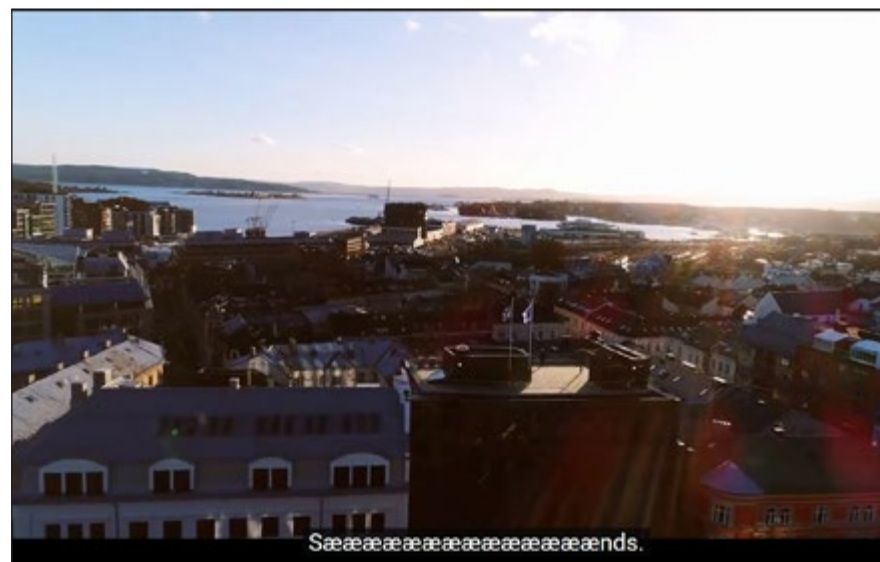

Advokatfirma Wiersholm benyttet en fredag til spille et slag shuffleboard der lagene besto av traineer og faddere.

Jussforeningen ved Høyskolen i Innlandet benytter anledningen til å takke **Advokatfirmaet Alver** som stilte med gjesteforelesere i Erstatningsrett.

Henrik@advokatbladet.no
Følg Advokatbladet på Facebook, Twitter og Instagram
@Advokatbladet

Noen har moret seg med å legge engelske undertekster på en **Steenstrup Stordrange**-reklame, selskapet som nylig startet å profilere seg som **SANDS**. I teksten gjør de muntre oversetterne narr av firmaets tilsynelatende ekstreme selvtillit, og den nye engelsk-klangen i navnet. Hele filmen kan sees på **YouTube**.

Advokatfirma Ræder markerte advokatsekretærenes dag, World Secretarys day, med å hylle sekretærene med kake, plakater, og sosial sammenkomst.

Aktiv Twitter-entusiast, tingrettsdommer **Kim Heger**, undret seg over hvor vidt dommere blir uskikket av å delta i den offentlige debatt om straffenivå, slik SVs kvinnepolitiske leder **Åshild Pettersen** mener om tingrettsdommer **Rune B Hansen**. Sistnevnte har tatt til orde for at sovevoldtekter straffes for strengt.

Lovstafetten Bergen ser frem til årets løp, og ligger ikke på latsiden. 18. mai kjørte de på med en knallhard intervalløkt for å toppe formen til Lovstafetten 2017, som finner sted mellom Oslo og Bergen 1. juni. Advokatbladet ønsker alle deltagere lykke til!

ANNONSEINFO

ANNONSEANSVARLIG
Jannicke Isaksen
marked@advokatbladet.no
Mobil: 414 14 440

26.000 LESERE (TNS GALLUP)

ANNONSEPRISER 1. JANUAR 2017

1/1 – 216 x 286 (inkludert 3 mm utfallende)	kr. 19.400
2/3 – 116 x 234	kr. 17.200
1/2 – 176 x 123	kr. 14.250
1/4 – 176 x 58/116 x 83	kr. 9.400
1/6 – 56 x 123/116 x 58	kr. 5.500

Se fullstendig formatliste på nett: advokatbladet.no
Andre formater etter avtale.

Bilagspris: 4-sider løst, pris 25 000, gramvekt inntil 20 gram.
Andre formater etter avtale.

Byråprovisjon 3 %, formidlingsgodtgjørelse 1,5 %
Alle priser er eks. mva.

UTGIVELSER 2017

Nr	Bestillingsfrist annonser	Utgivelser
6/7	15. juni	28. juni
8/9	17. august	1. september
10	21. september	4. oktober
11	26. oktober	8. november
12	30. november	13. desember

advokatjobb.no

Prøv en annonse på Advokatjobb.no
Bransjens egen jobbportal!
Ledige jobber innenfor juss-Norge samlet på ett sted.
Du treffer både jobbsøkere og advokater som er ute etter å orientere seg i markedet.
Gratis, rullerende Nytt om navn-funksjon profilerer alle som har byttet jobb.

Vi har gunstige årsavtaler!

1-5 annonser: 7.500 kroner
6-20 annonser: 14.000 kroner
21-50 annonser: 30.000 kroner

Skreddersy dine annonser til alle våre plattformer!
Kontakt oss for et pakketilbud.

Advokaten

ADVOKATBLADET

REDAKTØR
Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Telefon: 22 03 50 50
Mobil: 915 59 602

REDAKSJONSRAÐ

Jon Wessel-Aas (leder)
Gunhild Lærum
Ina Lindahl Nyrud
Emanuel Feinberg

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form.

Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

JOURNALIST
Henrik Skjevestad
henrik@advokatbladet.no
Telefon: 481 63 444
Mobil: 482 28 776

ABONNEMENT

abonnement@advokatbladet.no

Bladet utgis 10 ganger i året.
Priser abonnement per år:
Vanlig 670 kr
Advokatassistenter 375 kr
Utland 820 kr
Enkeltblader 65 kr

TIPS REDAKSJONEN

Redaksjonen tar gjerne imot tips til reportasjer.
tips@advokatbladet.no
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no
Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mette Håtvædt Tønsberg
mette.tonsberg@07.no

TRYKKERI

07 Media – 07.no, Aurskog
Telefon: 63 86 44 00

Advokatbladet ønsker å arbeide etter regler for god presseskikk slik de er nedfelt i Vær Varsom-plakaten. Ta kontakt med redaksjonen dersom du mener deg urimelig behandlet i en omtale. Du kan også klage direkte til Pressens faglige utvalg.

Rådhusgt. 17, 0158 Oslo.
Tlf: 22 40 50 40
Faks: 22 40 50 55
E-post: pfu@np-nr.no

– Vil du gjøre passiva til aktiva?

Tomten var ikke stort større enn én Frognerleilighet... I et parkdrag på Dælenenga lå det en gang en liten tomt, som alle hadde glemt. Nå ligger det et grønt smykke her, med 21 leiligheter og takhage.

Vi leter nå etter flere tomter eller ubrukte bygårder. Har du en tomtelik til overs er det mulig vi kan gjøre gull av gråstein. Ta kontakt med Nina Westby Ranum, mobil 92 25 16 04 eller nwr@aspelinramm.no, så kan vi finne ut om det du har kan få ny verdi.

INFILL

Et Aspin Ramm-selskap

Vi bygger byen litt og litt bedre | www.infill.no